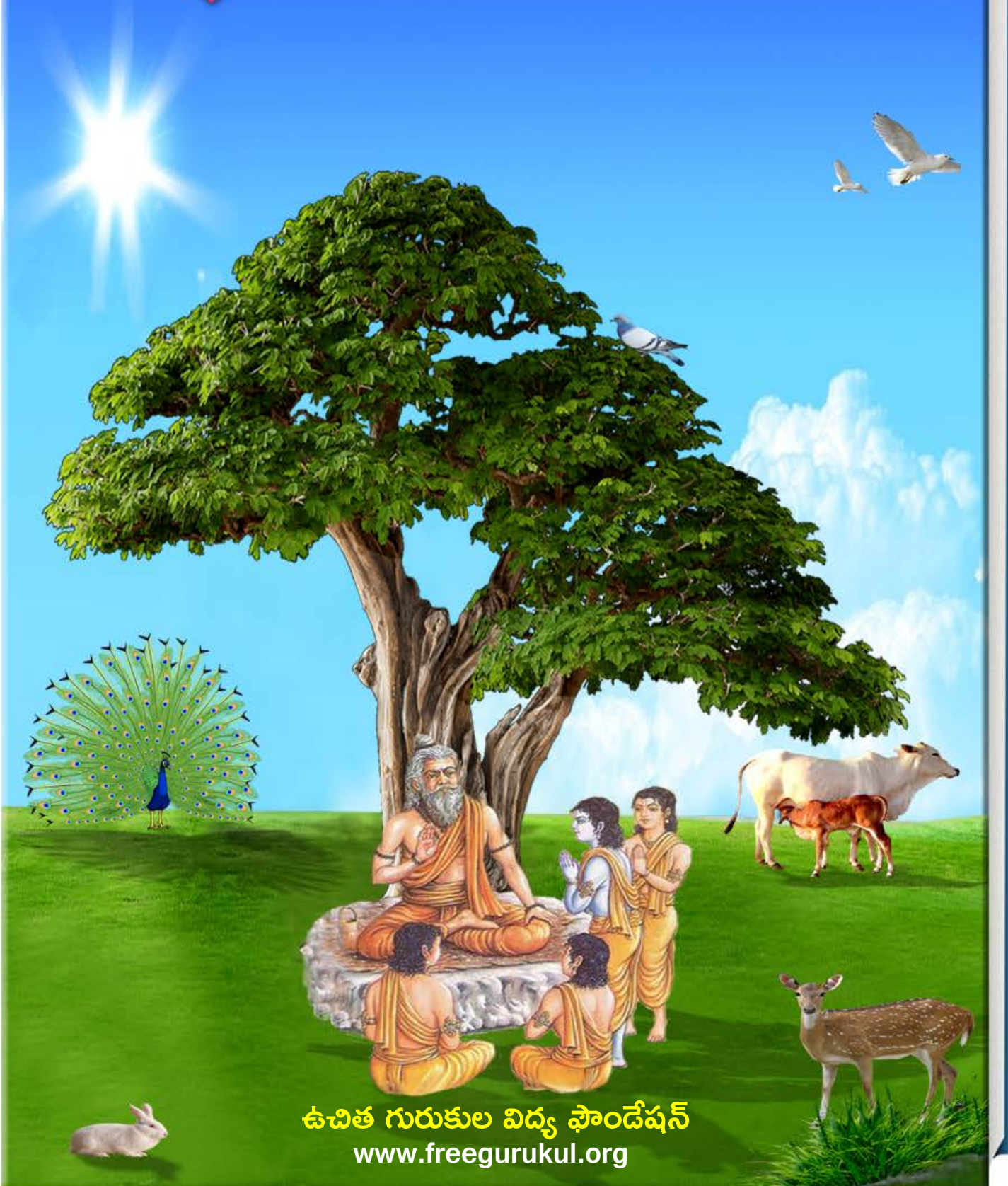

జ్ఞాన యోగం

పరతత్వ పరిశోధన-2

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్
www.freegurukul.org

సదాశివ సమారంభం

గురు దక్షిణామూర్తి

గురు వేదవ్యాస మహర్షి

గురు కుచ మహర్షి

గురు నారద మహర్షి

గురు వాల్మీకి మహర్షి

గురు శ్రీకృష్ణ

శంకరాచార్య మధ్యమాం

గురు దత్తాత్రేయ

గురు బాబాజి

గురు గోతమ బుద్ధ

గురు ఆదిశంకరాచార్య

గురు రామానుజాచార్యులు

గురు జ్ఞానేశ్వర్

గురు రవిదాస్

గురు కబీర్ దాస్

గురు చైతన్య మహా ప్రభువు

గురు నానక్

గురు రాఘవేంద్ర స్వామి

గురు వీరభక్తస్వామి

యోగి బేమన

అస్మదాచార్య పర్యంతం

గురు చెల్లింగి స్వామి

గురు లాహిరి మహాశయ

గురు రామకృష్ణ పరమహంస

అమ్మ శారదా దేవి

గురు వివేకానంద

గురు సాయిబాబా

గురు అరవీంద్

గురు రమణ మహర్షి

గురు యోగానంద

గురు భక్తవేదాంత ప్రభుపాద

గురు మళయాళ స్వామి

గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి

గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య

వందే గురుపరంపరాం..

“ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్” ద్వారా విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందించే సేవా కార్యక్రమంలో భాగంగా ఈ పుస్తకాన్ని భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్(డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా) నుంచి సేకరించి అందిస్తున్నాము. ఇందుకు మేము వారికి కృతజ్ఞత తెలియచేసుకుంటున్నాము.

సాయి రామ్ వారి సేవల విస్తరణలో భాగంగా ఈ ఫౌండేషన్ స్థాపించబడినది. ఈ స్వచ్ఛంద సంస్థ ద్వారానే అన్ని సేవలు అందించబడును. ఇటువంటి పుస్తకాలు మీరు వ్రాసినట్లయితే (లేక) సేకరిస్తే మాకు తెలియచేయండి. మేము ప్రతి విద్యార్థికి ఉచితంగా అందేలా చేస్తాము, తద్వారా ఉన్నత విలువలు, నైపుణ్యాలు కలిగిన విద్యార్థులను మన దేశానికి అందించవచ్చు. మాతో కలిసి నవ భారత నిర్మాణ కార్యక్రమంలో పనిచేయుటకు, భాగస్వామ్యం అగుటకు ఆసక్తి ఉంటే సంప్రదించగలరు.

ఈ గ్రంథాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

- 1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: <http://www.new.dli.ernet.in>
- 2) ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ వెబ్ సైట్ : www.freegurukul.org
- 3) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్ : <https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement>
- 4) మొబైల్ ఆప్: Free Gurukul

గమనిక: భక్తి,జ్ఞాన,ధర్మ ప్రచారార్థం ఉచితంగా eBook రూపంలో భారత ప్రభుత్వపు డిజిటల్ లైబ్రరీ సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఇది లాభార్జన దృష్టిలేని ఉచిత సేవ. ఈ సేవలో అంతర్జాలంలోని(ఇంటర్నెట్) లైసెన్సు / కాపీరైటు అభ్యంతరాలు లేనివి అనుకొన్న పుస్తకాలను గ్రహించటం జరిగినది. అనుకోకుండా ఏవైనా అభ్యంతరకరమైనవి ఉన్నచో మాకు తెలుప మనవి, వాటిని తొలగించగలము అని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

Website: www.freegurukul.org

Mobile App: Free Gurukul

email: support@freegurukul.org

Facebook: www.facebook.com/freegurukul

Help Line / WhatsApp: 904 202 0123

“ మన లక్ష్యం: విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య అనేది ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందరికీ అందించబడాలి “

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ – Free Gurukul Education Foundation

సర్వం పరమాత్మ పాద సమర్పణమస్తు

భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ - డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా

<http://www.new.dli.ernet.in>

Digital Library of India: Inc x

www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India

Hosted by: Indian Institute of Science, Bangalore in co-operation with
CMU, IIT-H, NSF, ERNET and MCIT for the Govt. of India and 21 major participating centres.

Home Vision Mission Goals Benefits Content Selection Current Status People Funding Copyright Policy FAQ RFP

Books Journals
Newspapers
Palm-Leaves (Manuscripts)

Title:

Author:

Year: to

Subject: Any Subject

Language:

Scanning Centre: Any Centre

[Presentations and Report](#)
[Statistics Report](#)
[Status Report](#)
[Feedback](#) | [Suggestions](#) |
[Problems](#) | [Missing links or Books](#)

Click [here](#) for PDF collection
DLI MIRROR at IUCAA Data Center PUNE

For the first time in history, the Digital Library of India is digitizing all the significant works of Mankind.

[Click Here to know More about DLI](#) ^{New!}

Books	Journals	Newspapers	Manuscripts
<ul style="list-style-type: none"> Rashtrapati Bhavan CMU-Books Sanskrit TTD Tirupathi Kerala Sahitya Akademi	<ul style="list-style-type: none"> INSA	<ul style="list-style-type: none"> Times of India Indian Express The Hindu Deccan Herald Eenadu Vaartha	<ul style="list-style-type: none"> Tamil Heritage Foundation AnnaUniversity ^{New!}

Title Beginning with.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Author's Last Name

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Year

1850-1900	1901-1910	1911-1920	1921-1930	1931-1940	1941-1950	1951-
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-------

Subject

Astrophysics	Biology	Chemistry	Education	Law	Mathematics	Mythology	Religion	For more subjects...
--------------	---------	-----------	-----------	-----	-------------	-----------	----------	----------------------

Language

Sanskrit	English	Bengali	Hindi	Kannada	Marathi	Tamil	Telugu	Urdu
----------	---------	---------	-------	---------	---------	-------	--------	------

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వివేకానంద

“దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్టమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం” అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని జళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజూ పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్చాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నీ కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన ‘ఇచ్చ’ (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. ఆనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. “నీచాతినిచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది” అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

పరతత్వ పరిశోధన

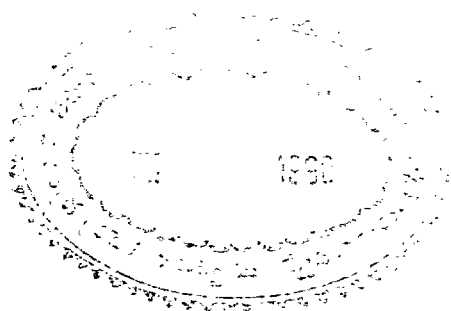
2వ భాగము

రచయిత :

ప ర త త్వ ప రి శో ధ న

2వ భా గ ము

ACCLNO 11967

ర చయిత :

కీ॥ శే॥ కిశాంబి కృష్ణమాచార్యులు

చల్లివర్ :

శ్రీమతి కె. లలితకుమారి

వి శా ఖ ప ట్టణ ము - 530 024

1 9 9 0

ప ర త త్వ ని రూ పణ ము

క కా పృ పూ ర్ణ డా॥ దా శ ర థి

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆస్థానకవి)

ఛాందోగ్యోపనిషత్తులో ఉద్దాలక అరుణిణీ, అతని కుమారునికి మధ్య, ప్రశ్నోత్తర పూర్వకమయిన సంభాషణ - పరబ్రహ్మ స్వరూప నిరూపణానికి తోడ్పడినదని నేను భావిస్తున్నాను.

తన కుమారుడైన శ్వేతకేతువును తండ్రి అరుణి, స్య గోధ వృక్ష ఫలం తెచ్చుంటాడు. తెచ్చిన వండును పగలగొట్టమంటాడు. కుమారుడు అలా చేస్తాడు.

“నీకేం కనపడ్డాయి?” అని అడుగుతాడు తండ్రి.

“గింజలు” అంటాడు కుమారుడు.

ఒక గింజను పగలగొట్టమంటాడు తండ్రి. అందులో ఏముందని అడుగుతాడు. శూన్యమని చెబుతాడు కొడుకు.

“ఆ కనుపించని శూన్యంలో ఇంతపెద్ద స్య గోధ వృక్షం ఉంది నాయనా!” అంటాడు తండ్రి.

అర్థంకాలేదంటూ, ఇంకా కొంత వివరించమని ప్రార్థిస్తాడు తండ్రిని శ్వేతకేతువు.

నీళ్ళలో ఉప్పువేయమంటాడు కొడుకుని తండ్రి. ఉదయం కొడుకుని పిలిచి నీళ్ళలో వేసిన ఉప్పుని తీసుకు రమ్మంటాడు. ఉప్పు కరిగి పోయింది కనుక తేలేనంటాడు కుమారుడు. తండ్రి ఆ నీళ్ళను తుచి చూడమని చెప్పగా, అలానేచేసి ఉప్పుగా ఉన్నాయని సమాధాన మిస్తాడు కుమారుడు.

“ఉప్పు కనిపిస్తున్నదా?” ప్రశ్నిస్తాడు తండ్రి.

“లే” దంటాడు కుమారుడు.

“ఉన్నది! లేనట్టు కనుపిస్తుంది కానీ ఉన్నది! మన శరీరంలో కూడా పరమాత్మ ఉన్నాడుకాని కనుపించడు.”

పరతత్వం మనలోనే ఉంది. దాన్ని పరిశోధించటానికి అనేక మార్గాలున్నాయి. ఉపనిషత్తులు ఆ మార్గాన్ని నిర్దేశిస్తున్నాయి. అగాధమయిన ఉపనిషత్ వాఙ్మయాన్ని మధించి సారం తీశారు ఈ ఆచార్య ద్వయం.

మహావిద్యాంసులైన కిశాంబి శృష్టమాచార్యులవారు, మరిం గంటి సీతారామాచార్యులవారు విఖ్యాతులు. వీరు ముప్పది రెండు బహ్మ విద్యలను గురించి సామాన్య పాఠకునికి అర్థమయ్యేట్లు వ్రాశారు.

నీటిలో కరిగిన ఉప్పువలె పరతత్వం సర్వత్రా కలదు. దాన్ని దర్శించగల శక్తి, సాధనలవల్ల లభిస్తుంది. పరతత్వము నెరుగుటయే బ్రహ్మవిద్య.

ఒక చోటికి చేరుకొనుటకు వివిధ మార్గము లున్నట్లు పరతత్వ మును తెలిసికొనుటకు భిన్న సాధనము లున్నవి.

ఆ శ్రీమన్నారాయణుడొక్కడే పరతత్వము. ఈ అష్టాక్షరి అన్ని రహస్యాలను తనలో దాచుకున్నది.

“ఓం నమో నారాయణాయ”

ఆ నారాయణుడు కేంద్ర బిందువుగా యావద్విశ్వము వికసించును. అది సృష్టి. దానిని “మధ్యగామి” అనవలెను.

అఖండ బ్రహ్మాండము ఆ పరతత్వమున లీనమగును. దానిని “మధ్యగామి” అనవలెను.

ఔపనిషదములైన బ్రహ్మ విద్యలను వ్యాఖ్యానహితముగా ఆంధ్ర భాషలో చక్కగా రచించిన ఈ విద్విద్వద్యులను అభినందిస్తున్నాను.

ఎస్. వి. ఎస్. ఎ. కళాశాల సంస్కృతాధ్యాపకలు
 రాష్ట్రపతి బహుమాన పత్రీగహీతి శ్రీ డి॥ వే॥ శ్రీ అగు
 న. చ. రఘునాథాచార్యులవారి

అ ఖి ప్రా య ము

శ్రీమన్నారాయణుడే పరతత్త్వము అను సిద్ధాంతమును భగవ
 ప్రామానుజ్యము సకలోపనిషత్సమన్వయ పూర్వకముగా వేదాథ సం
 గ్రహమును, శ్రీభాష్య - గీతాభాష్యముల యందును ప్రతిపాదించి
 యున్నారు. వారి యా సిద్ధాంతమునకు మూల ప్రమాణములు తత్త్వ
 ద్రష్టలైన వ్యాసాది మహర్షులచే రచింపబడిన స్మృతీతిహాస పురాణాది
 ప్రబంధములైనట్లే, భగవత్కృత సమాసాదిత దివ్యజ్ఞాన సంపన్నులైన
 ఆళ్వారాదులు ప్రపాదించిన దివ్య ప్రబంధములు గూడనని పెద్దలు
 వక్కాణింతురు. మహర్షులు స్వయంగా మహిమాలభి జ్ఞాన విశేషము
 చేత, బ్రహ్మతత్త్వ ప్రతిపాదక మంత్ర ద్రష్టలైనట్లే, ఆళ్వారులు గూడ
 భగవత్సాక్షాత్కారమునంది తదనుభవ జనితానంద పరీవాహ రూప
 ముగ దివ్య ప్రబంధములను ప్రపాదించిన వారైనందున, ఈ ప్రావిడ
 దివ్య ప్రబంధములకు గూడ సంస్కృత వేదసమాన ప్రామాణ్యము కల
 దని పూర్వాచార్యులవారి ఐక్య కంఠ నిర్ణయము.

సంస్కృత - ద్రవిడ భాషాయములగు ఉభయ వేదాంతముల
 యందును సమాన ప్రతిపత్తి గలిగిన భగవద్రామానుజులు ఉభయ
 ప్రమాణానుసారముగనే పరతత్త్వ నిర్ణయమును చేసిరను విషయము
 జగద్విదితము.

ఆళ్వారు లందరిలోను ప్రధానముగ పరిగణింపబడు నమ్మాళ్వారు
 లు శకకోప మునీంద్రులు తమ తిరువాయ మొలి ప్రబంధమున
 దేవతాంతరములకన్న శ్రీమన్నారాయణునికి గల పరతత్త్వమును బహు
 ముఖముల ప్రతిపాదించియున్నారు. మచ్చునకు వారి పాశురము నొక
 దానిని మన మిక్కడ చెప్పకోవచ్చును.

వాసుదేవుడు : “తీర్తనులగళంక, శేవడిమేల్,

హూందామం శేర్తి అవైయే, శివన్ ముడి

మేల్ తాన్ కండ పార్తన్ తెలిందొలింద,

పైందుభాయాన్, పెరుమై పేర్దు మొరువరాల్ పేళ్ళక్కిడందజే

మహాభారతమునందలి ఈ కింది శ్లోకమున వివక్షితమైన కథ నాభారముగా గొనియే పై పాశుర మవతరించినది. ఆ శ్లోకమిది :

శ్లో॥ “పాథో విజేతా మధుసూదన స్య
పాదార విందార్పిత చిత్ర పుష్పమ్ ।
చదర్శ్య గంగాధర మాళి మధ్యే
బహువి వీరః కృతనిశ్చయార్థః”

అనుమానమునైన అభిమన్యుని వధించిన జయద్రథుని జంపుటకై అర్జునుడు ప్రతిజ్ఞను చేసెను. కాని, అతడు పాశుపతాస్త్రముచేత గాని కాదు. అప్పుడు శివు నారాధించి పాశుపతమును సంపాదించుటకు అర్జునుని కవకాశము చాలదు. రథసాధియైన శ్రీకృష్ణ పరమార్థ తన శ్రీపాదములనే చూపి, వీనిని పుష్పాదులతో నర్చింపుమని ఆదేశించి అర్జునునకు పాశుపతి మంత్రమును జ్ఞాపకము చేసెను. అట్లతడు జయద్రథుని వధించగలిగెను. అదే రోజు రాత్రి సృష్ణమున తాను శ్రీకృష్ణుని పాదములందుంచిన పుష్పములనే శివుని జటాజూటము నందున్నట్లు అర్జునుని వర్ణించి ఆశ్చర్య చకితుడై శ్రీకృష్ణుని పరతత్వమును దెలిసి కొనగల్గెను. పై శ్లోకార్థమునే గ్రహించిన నమ్మాళ్వార్లున్నా, ఈ పుష్పముచే శ్రీమన్నాయన పరతత్వము సృష్టికరించిరి.

ఇట్లనేక దివ్యమాత్రులచే ఆళ్వారులందరు స్థాపించిన పరతత్వ విశేషమునే రామానుజులును ప్రచార మొనర్చిరి. ఈ పరమార్థమును ఈ “పరతత్వ పరిశోధన” గ్రంథమున తేటతెలుగులో ద్వారిత్రింశత్ బ్రహ్మ దివ్యులను ఇతర స్మృతీతిహాసాదులను ప్రమాణీకరించుచు ఈ గ్రంథకర్తలగు సీతారామాచార్య - కృష్ణమాచార్యులు ఆంధ్రజాతి కంటకునే రామానుజ సిద్ధాంతమును అందించిన వాడైరి. వీరి నిరూపణము లలిత హృద్యము ప్రామాణికమునై యున్నందులకు వీరిని హర్షికముగా అభినందించుచున్నాము.

వ్యాకరణ విద్యాప్రపీఠ, సవినన్యాయ విద్వాన్, విశిష్టాద్వైత వేదాంత
విద్వాన్, శ్రీమాన్ కొమాండూరు వేంకటదేశికాచార్యులవారి

అభిప్రాయము

ఈ గ్రంథము నామూలాగ్రముగా బరిశీలించితిని. ఏతద్గ్రంథ
రచయితలు ఉభయవేదాంత ప్రవర్తికలు నగు శ్రీమాన్ కేశాబి కృష్ణ
మాచార్యులుగారు, ఉపనిషద్విద్యావిశారద మడింగంటి సీతారామా
చార్యులుగారు నాకు చిరపరిచితులు. వీరు జంటకవులవలె గలిసి
యీ గ్రంథమును వెలువరించినారు. వీరు విశిష్టాద్వైత సంప్రదాయ
మును బాగుగ నవగాహన చేసికొన్న విజ్ఞులు. శ్రీమన్నారాయణుడే
పరతత్వమని వేదోపనిషత్స్మృతి, పురాణాదిహాస కావ్యముల నుండి
పుష్కలముగా ప్రమాణముల గ్రహించి విశిష్టాద్వైతమును సర్వశ్రేష్ఠ
ముగా సర్వాంగ సుందరముగాను రుజువు చేసినారు.

“న తత్ర చక్షుర్గచ్ఛతి, న వాగ్గచ్ఛతి నోమనః
య ద్వాచా నభ్యుదితం య స్మనసా న మనుతే
యేనాహు ర్మనో మతం, తదేవ బ్రహ్మత్వం విధి”।

= కనులు మొదలైన జ్ఞానేంద్రియములు, వాక్కు మొదలైన
కర్మేంద్రియములు మనస్సుగూడ ఆ పరమాత్మదాక చేరుటకు సమర్థత
లేనివి. వాక్కుద్వారా చెప్ప సాధ్యపడు తత్వమేదియును బ్రహ్మము
యొక్క వాస్తవమగు రూపము కాజాలదు. మనసుచేత సూహించ
సాధ్యపడు తత్వమేదియును బ్రహ్మముయొక్క వాస్తవమగు రూపము
కాజాలదు. ఎవని శక్తిచే వాక్కు పలుకుటకు, మన సూహించుటకు
సమర్థమగునో వాడే బ్రహ్మమని తెలిసికొనుమని కేనోపనిషత్తు చెప్పు
చున్నది. కావుననే, వీరిగ్రంథమునకు ‘పరతత్వ వేశోధన’ మని పేరు
పెట్టినారు. అనేక దృక్కోణములతో పరమాత్మను గనిపెట్టి యుపా
సించు పద్ధతులు ఉపనిషత్తులలో నందందు విస్తరించి యున్నవి. అవే

బ్రహ్మవిద్యలు అవి ముఖ్యముగా 32 విద్యలని పెద్దలు చెప్పుచున్నారే ఆచార్యోపదేశము వల్లగాని వాని ముడులు విడిపోవు.

ఈ గ్రంథమునందు ముఖ్యముగా జెప్పకోదగినవి ఈ 32 బ్రహ్మవిద్యలే. ఇవి తెలిసికొను తెంత యవసరమో తెలుపుటంత కష్టము. బ్రహ్మవిద్యలను ఇంత స్పష్టముగా తెలుగులో వ్రాయబడి యుండుట నేను ఇతరత్రీ చూడలేదు. బ్రహ్మవిద్య యనగా పరమాత్మో పాసనయే. 'అనందాదయః ప్రధానస్య' బ్రహ్మసూత్రము 3-3-11. బ్రహ్మ విద్యలయం దంతట ఉపాస్య వస్తువు పరమాత్మ యొక్క జే. గుణిని విడచి గుణము లుండవు. కావున సత్యత్వ జ్ఞానము అనందము అచులత్వము అనంతత్వము లనేడి కళ్యాణగుణములు అన్నీ బ్రహ్మ విద్యలందు నున్నట్లే తలంపవలెను. ఈ సత్యజ్ఞానాదులే పరమాత్మ స్వరూపమును నిరూపించునవి. కావున నిట్లు కళ్యాణగుణ సంపన్నుని గానే పరమాత్మ నుపాసింపవలెను. ఫలితము మోక్షము. రామాను జులు తమ శ్రీభాష్యములో

“పరవిద్యాను సర్వాచ సగుణమేవ బ్రహ్మో
పాస్యం ఫలం చ ఏక రూపమేవ” అని

సాయింఛినారుగదా! తరువాత చెప్పకోదగినవి అవతార వైభవము, పన్నిద్దరాశ్వాత్త చరిత్రలు, శ్రీసూక్తులు, తిరుప్పావు, తిరుమం, తార్థము ననునవి. ఇవికూడ నీ గ్రంథమందు భక్తిప్రవేశత్తులు గలవారి కత్యంత ఉపయోగ మగునట్లు చక్కగాదిద్ది తీర్చబడినవి. ఇవన్నియు ప్రవేశిత్తి నిష్ఠులగు పండితులకు, సామాన్యులకు నవసరమైనవే.

కావున అట్టి తెలుగువారి కామోదయోగ్యముగా అనుష్ఠా నానుకూలముగాను, ఈ గ్రంథ మున్నదనుట కేమాత్రము సందేహము లేదు. ఈ గ్రంథమూ నామూలాగ్రముగా పూర్తి పరిశుద్ధ భాషాప్రవీణ శ్రీమాన్ మరింగంటి భట్టరాచార్యులవారి శ్రమ ప్రశంశనీయము. “సహృదయాః ప్రమాణం.”

అష్టావధాని, ప్రవచనరత్న, భగవద్విషయ పండితుడునగు
శ్రీమూన్ కొదమసింహం శ్రీమన్నారాయణాచార్యులవారి

అభిప్రాయము

శ్రీయః పరియు శ్రీ నైకుంఠ నికేతనుడు ఆఖలహోయ ప్రత్యా
నక కళ్యాణగుణైకతామడును నిత్యముతాను భావుడునగు శ్రీమన్నా
రాయణుని ఆవ్యాజ కృపా కటాక్ష విశేషముచే ఈ రచయిత
లిరువుడును ఈ “పరతత్వ పరిశోధన”ను చక్కగా వ్రాయగలిగిరి.

‘మున్నోర్ మొడిందమురై తప్పముల్’

అను మనవాళ మహామునుల శ్రీమూక్తి ననుసరించి, వీరు
శ్రుతి స్మృతి-పురాణేతిహాసములలోని ప్రమాణ రత్నముల సేకరించి,
ఆధ్వారాచార్యుల శ్రీమూక్తులతో రచించియున్నారు.

వీరి యీ గంధ మామూలాగముగా బరిశీలించితిని.

“మోక్షముం జాబోదు, అర్థపంచక జ్ఞాన మావశ్యకం” అను
శ్రీమూక్తి మనస్సునం దుంచుకొని,

“ప్రాప్యస్య బ్రహ్మణోరూపం ప్రాప్నుశ్చ ప్రత్యగాత్మనః

ప్రాప్త్యుపాయం ఫలం ప్రాప్తేః తద్వ్యా ప్రాప్తివిరోధి చ |

వదంతి సకలా వేదాః సేతిహాస పురాణకాః

ఋషయశ్చ మహాత్మానః వేద వేదాంత వేదినః”

అను ప్రమాణానుసారము పరతత్వ పరిశోధనను విశేషముగా
జరిపి సాకల్యముగా, ఏకవాక్యత కలుగునట్లు బ్రహ్మవిద్యలు మొదలుగా
నాధ్యాత్మిక ముఖ్యగ్రంథముల నవలూకించి, పరతత్వమును శ్రీమన్నా
రాయణుడుగా నిర్ణయించిరి.

సృష్ట్యాది పురుషుడు నారాయణుడే యని, అతడు సత్యము
జ్ఞానము ఆనందము నైనవాడని “యతో వా ఇమాని భూతాని
జాయంతే” అను కారణ వాక్యము ననుసరించి వ్యాసభగవానుడు

“జన్మా ద్సస్య యతః”, “కారణం తు ధ్యేయః”

అని బ్రహ్మసూత్రాలు నిబంధించెను.

భగవద్రామానుజులు “అఖిల భువన జన్మ స్థేమ భంగాదలీతే
అనుచు శ్రీభావ్యమును రచించిరి. మహాభారతంలో

“అశోడ్య సర్వకాస్త్రాణి, విచార్య చపునః
పునః ఇద మేకం సునిష్పన్నం, ధ్యేయో నా
రాయణ స్సదా” అని చెప్పబడెను.

శ్రీభాగవతములో “ఏష నారాయణ శ్రీమాన్, క్షీరార్ణవ నికేతనః
నాగపర్యంక మత్స్రజ్య హ్యగలో మధురాపురీం
అని నారాయణ పరతత్వమే ప్రకటింపబడినది. శ్రీమద్రామాయః
ములో విశ్వామిత్రుడు

“అహం నేర్పి మహాత్మానం రామం సత్య పరాక్రమం”

సత్యపరాక్రముడైన రాముడు పరమాత్ముడని నే నెరుగుడ
నన్నాడు. ఈ శ్లోకార్థము “వేదవాక్కునకు ప్రతిధ్వని, అశ్వార్థలో
ముదలోభ్యార్థు “తిరుక్కండేన్ నారణం కండేన్” లక్ష్మీని సేవించితిని
నారాయణుని సేవించితిని అని శ్రియః పరినే పరమాత్ముగా బోధించి
యున్నారు. ఈ వాక్యము “ప్రీత్యశే లక్ష్మీ శ్చ పత్నో” అను వేద
వాక్యమునకు ప్రతిరూపమే. సమ్యాభ్యారు తిరువాయిమొడి మొదటి
సామరములో మానవ సంబోధన చేయుచు

“ఉయర్వరు ఉయర్నల ముడయవన్ యవనవన్” నిస్సమా
భ్యధిక్యతభవముచే సకల బంధముల నుండి విడిపడి ఈ దేహానంతర
మందు మోక్షమొందుట నిస్సంశయము.

ఇట్టివెన్నో అమూల్యమైన విషయములను సప్రమాణముగా
సులభశైలిలో బ్రహ్మవిద్యల నుండి మహాత్ముల ప్రవచనముల వరకు
శ్రద్ధాభక్తులతో రచయిత లీ గ్రంథమందు నిబంధించి యున్నారు. ఈ
గ్రంథమును నిత్యము పఠించుచు నిందలి విశేషముల మనస్సునకు
బట్టించుకొన్నచో జన్మ తరించుననుట అతిశయోక్తి కానేరదు. వీరి
కృషి ఫలవంతమై అభివృద్ధి నొందుటకై ఆ శ్రియఃపరిని సర్వదా
ప్రార్థించు చున్నాను.

పరితప్త పరిశోధన

శ్రీ సరస్వతీ ప్రార్థన

శ్లో! విద్యానామ సరస్వతీమయమధికం ప్రచ్యున్న గుప్తం ధనం
విద్యా భోగకరీ యశస్సుఖకరీ విద్యాగరుణాం గురు !
విద్యా బంధుజనో విదేశగమనే విద్యా పరాదేవతా
విద్యారాజ సుపూజ్యతా నహి ధనం విద్యా విహీనః పశుః॥

శ్లో! సరస్వతీ నమస్తుభ్యం పరదే కామరూపిణీ !
విద్యార్థం కరిష్యామి సిద్ధిర్భవతు మే సదా ।

(ఈశ్వర భారతీ అని స్మరణ చేయవలెను)

రామానుజ దయాపాత్రం జ్ఞాన వైరాగ్య భావణమ్ ।
యతస్త్ర ప్రవణం పంచే కమ్యజామాతరం మునిమ్ ॥
యో నిత్య మచ్యుత వదాంబుజ యుగ్మరుక్మ
న్యాయాపారః తదితరాణి తృణాయమేనే ।
అస్మద్గురోర్నగవణోస్య దయైక సింధో
రామానుజస్య చరణౌ శరణం ప్రవక్ష్యే ।

(శ్రీమన్నాథమునులు పెరియాళ్వారను ప్రోత్సహించు
చేయు శ్లోకము)

గురుముఖ మనదీత్య ప్రాహ జేతాన శేషాన్
సరపతి పరిక్లప్తం శుల్క మాదాతు కామః ।
శ్వశుర మమర వద్వ్యం రంగనాథస్య సాక్షత్
ద్వీపపల తిలకంతం విష్ణుచిత్తం నమామి ॥

(తిరుప్పావై ప్రబంధమున ఆనతిచ్చిన ఆండాళ్ను భక్తులిట్లు
ప్రార్థించుచున్నారు, ఈ శ్లోకమును పరాశరభట్టరు తెల్పియున్నారు.)

నీశాతుజ్ఞ స్తనగిరి తటి సుప్తముద్భోద్య కృష్ణమ్
 పారార్థ్యం స్వంశుతి శత కిరసిద్ధ మద్యాపయంతీ ।
 స్వాచ్చిష్టాయాం సజని గళితం యా బలాత్కృత్య భుజ్జే-
 గోదా తస్యైసమ ఇదమిదం భూయమస్తు భూయః ।

మాతా పితా యువతి యస్త నయా విభాసి
 సర్వం యచేవ నియమేన మదన్వయానాం ।
 ఆదస్యన కులపతే ర్వక్షణాభి కామం
 శ్రీమత్త దక్షి యుగళం పణిమామి మూర్ధ్నా ।

భూతం సరస్వ మహద్వాయ భట్టనాద
 శ్రీ భక్తిసార కులశేఖర యోగి వాహన్ ।
 భక్తాంఘ్రిరేణు పరకాల యతీంద్ర మిశ్రాన్
 శ్రీమత్పరాంకుశ మునిం వ్రణతోస్మి నిత్యమ్ ।

ABOUT THE CULT

The beauty of the Visistadwita lies in its conception of God head of attributes or gunas whose play ground is entire Universe from whom all the animate and inanimate emanate and in whom all merge ultimately This goes as a compramise between absolute manisam of Adi Sankara and distinctive separation of Deva & Jiva of Ananda Tirtha, the famous Madhvacharya.

Visistadwita Cult :

Alwars, Sri Ramanujacharya, Godadevi are important.

The contribution of Sri Ramanujacharya the great Vaishnavite preceptor, to the philosophy of Vedanta is unique and immeasurabe.

శ్రీ వైష్ణవ నిత్యానుసంధాన సంగ్రహము

ధ్యేయ స్సదా సవిత్త మండల మధ్యవర్తీ

నారాయణ స్సరసిజానన సన్నివిప్తః ।

కేయూరవాన్ మకర కుండలవాన్ కిరీటీ

హరీ హిరణ్మయ వపుర్థృత శంఖ చక్రః ॥

—: గాయత్రీ మంత్రము :—

ఓం భూర్భువస్సువః, ఓం తత్సవితు ర్వరేణ్యం ।

భర్గో దేవస్య ధీమహి, ధియో యో నః ప్రచోదయాత్ ॥

(పదిమారులు అనుసంధించవలెను)

—: వాక్య గురు పరంపర :—

అస్మద్గురుభ్యో నమః, అస్మత్పరమ గురుభ్యో నమః, అస్మత్సర్వ
గురుభ్యో నమః, శ్రీమతే రామానుజాయ నమః, శ్రీ పరాంకుశ
దాసాయ నమః, శ్రీ మద్యామున మునయే నమః, శ్రీరామ మిశ్రాయ
నమః, శ్రీ పుండరీకాక్షాయ నమః, శ్రీమన్నాథమునయే నమః, శ్రీమతే
శఠకోపాయ నమః, శ్రీమతే విష్వక్సేనాయ నమః, శ్రీయై నమః,
శ్రీధరాయ నమః.

శ్రీశైలేన దయాపాత్రం దీభక్త్యాది గుణార్ణవం

యతీంద్ర ప్రవణం వందే రమ్యజామాతరం మమ్ ।

లక్ష్మీనాథ సమారంభం నాథయామున మధ్యమాం

అస్మదాచార్య పర్యంతాం వందే గురు పరంపరామ్ ॥

మౌనిత్య మచ్యుత పదాంబుజ యుగ్మరుక్మ

శ్యామోహతస్త దితరాణి తృణాయమేనే ।

అస్మద్గురో ర్భగవతోఽస్యదయైక సింధోః

రామానుజస్య చరణౌ శరణం ప్రవద్యే ॥

మాతా పితా యువతయున్ సయా విభూతి
 సర్వం యదేవ నియమేన మదన్వయానాం ।
 ఆద్యస్యనః కులపశేర్వ కుళాభిరామం
 శ్రీమత్త దంఘ్రి యుగళం ప్రణమామి ముద్ధాన్

భూతం సరశ్చ మదాహ్వాయ భట్టనాద
 శ్రీ భక్తనార కులశేఖర యోగివాహాన్ ।
 భక్తాంఘ్రిరేణు పరకాల యతీంద మ్రిశాన్
 శ్రీమత్పాంకుశ మునిం ప్రణతోస్మి నిత్యమ్ ।

—: మూల మంత్రము :—

ఓమ్ నమో నారాయణాయ

—: ద్వయ మంత్రము :—

శ్రీమన్నారాయణ చరణౌ శరణం ప్రవక్ష్యే
 శ్రీమతే నారాయణాయ నమః ।

—: చరమ శ్లోకము :—

సర్వ ధర్మాన్ పరిత్యజ్య మామేకం శరణం వ్రజ ।
 అహం త్వా సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి మాశుచః ।

—: లక్ష్మీ స్తుతి :—

లక్ష్మీం క్షీరసముద్రరాజ తనయాం శ్రీరంగధామేశ్వరీం ।
 దాసీభూత సమస్త దేవవనితాం తాకైక దీపాంకురామ్ ।
 శ్రీమన్నంద కటాక్షలబ్ధ విభవ బ్రహ్మాంద్ర గంగాధరాం ।
 త్వాం త్రైలోక్య కటుంబినీం సరసిజాం పండే ముకుందప్రియామ్ ।

సంక్షేప విష్ణు సహస్రనామ స్తోత్రం

శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజమ్ ।

ప్రసన్నవదనం ధ్యాయేత్ సర్వ విఘ్నోప శాంతయే ॥

యశ్యద్విరద వక్త్రాద్యాః పారిషద్యాః పరశ్శతమ్ ।

విఘ్నం నిఘ్నంతి సతతం విష్వక్సేనం తమాశ్రయే ॥

వ్యాసాయ విష్ణురూపాయ వ్యాసరూపాయ విష్ణవే ।

సమోఽప్రహ్మనిధయే వాసిష్ఠాయ నమోనమః ॥

అవికారాయ శుద్ధాయ నిత్యాయ పరమాత్మనే ।

సైకరూప రూపాయ విష్ణవే సర్వజ్ఞవే ॥

యశ్య స్మరణ మాత్రేణ జన్మసంసార బంధనాత్ ।

విముచ్యతే నమస్తస్మై విష్ణవే ప్రభవిష్ణవే ॥

♦ ఓం నమో విష్ణవే ప్రభవిష్ణవే ♦

కేనోపాయేన లఘునా విష్ణోర్నామ సహస్రకమ్ ।

పత్యతే పండితైర్నిత్యం శ్రోతుమిచ్ఛామ్యహం ప్రభో ॥

శ్రీరామ రామ రామేతి రమే రామే మనోరమే ।

రహస్యినామ తత్తుల్యం రామనామ వరాననే ॥

మంగళా శాసనపరై ర్నదాచార్య పురోగమైః ।

సర్వైశ్చ పూర్వైరాచార్యైః సత్కృతాయాస్తు మంగళమ్ ॥

శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజమ్ ।

ప్రసన్నవదనం ధ్యాయేత్ సర్వ విఘ్నోప శాంతయే ॥

యశ్యద్విరద వక్త్రాద్యాః పారిషద్యాః పరశ్శతమ్ ।

విఘ్నం నిఘ్నంతి సతతం విష్వక్సేనం తమాశ్రయే ॥

— : వాల్మీకి ప్రార్థన : —

కూజంతం రామరామేతి మధురం మధురాక్షరమ్ ।
ఆరుహ్య కవితాశాఖాం వందే వాల్మీకి కోకిలమ్ ॥
వాల్మీకేర్మునిసింహస్య కవితా వనచారిణః ।
శృణ్వన్ రామకథానాదంకోనయాతి పరాంగతిమ్ ।

— : ఆంజనేయ ప్రార్థన : —

గోష్పదీకృత వారాశిం మశకీకృత రాక్షసమ్ ।
రామాయణ మహామాలా రత్నం వందే నిలాత్మజమ్ ॥
అంజనానందనం వీరం హాసకీ శోకనాశనమ్ ।
కవీశమక్ష హంతారం వందే లంకా భయంకరమ్ ॥

మనోజవం మారుతతుల్యవేగం
జలేంద్రియం బుద్ధిమతాం పరివృమ్ ।
వాతాత్మజం వానరయూథ ముఖ్యం
శ్రీరామదూతం శిరసానమామి ।

ఉల్లంఘ్యసింధోస్సలిలం సలిలం
యఃశోక పహ్నిం జనకాత్మజాయాః ।
ఆదాయ తేనైవ దదాహ లంకాం
నమామి తం ప్రాంజలి రాంజనేయం ।

ఆంజనేయ మతిపాటలాననం
కాంచనాద్రి కమనీయ విగ్రహం ।
పారిజాత తరుమూలవాసినం ।
భావయామి పవమాన నందనం ।

యత్రయత్ర రఘునాథ కీర్తనం
తత్ర తత్ర కృతమస్త కాంజలిం ।

బాష్పవారి పరిపూర్ణ లోచనం
 గూడుతిం నమత రాక్షసాంతకం ।

— : శ్రీరామ స్మారక : —

శ్రీరాఘవం దశరథాత్మజ మప్రమేయం
 సీతావతిం రఘుకులస్వయ రత్నదీపం ।
 ఆజానుబాహు మరవింద దళాయతాక్షం
 రామం నిశాచర వినాశకరం నమామి ।

వైదేహీసహితం సురద్రుమతలే హైమే మహామండపే
 మధ్యేపుష్పక మాసనే మణిమయే వీరాసనే సుస్థితం ।
 అగ్రేవాచయతి ప్రభంజననుతేతత్త్వం మునిభ్యః పరం
 వాఖ్యాంతం భరతాదిభిః పరివృతం రామంభజే శ్యామలమ్ ।
 ఆపదామపహరారం చాతారం సర్వస్థంపదాం ।
 లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయోభూయో నమామ్యహం ।

— : జయ మంత్రం : —

జయత్యతిబలో రామో లక్ష్మణశ్చ మహాబలః ।
 రాజా జయతిసుగ్రీవో రాఘవేణాభి పాలితః ।
 దాసోహం కోసలేంద్రస్య రామస్యాక్లిప్త కర్మణః ।
 హనుమాన్ శత్రుస్సైన్యానాం నిహంతా మారుతాత్మజ ।
 సరావణ సహస్రంమే యద్ధేపతిబలం భవేత్ ।
 శిలాభిస్తుప్రహరతః పాదపైశ్చ సహస్రశః ।
 అర్థయిత్వా పురీంలంకాం ఆభివాద్యచ మైథిలీం ।
 సమృద్ధాఞ్కో గమిష్యామి మిషతాం సర్వరాక్షసాం ।
 ధర్మాత్మా సత్యసంధశ్చ రామో దాశరథిర్యది ।
 పారుషేచా ప్రతిద్వంద్వః శరైః సం జహిరావణమ్ ।

నమోస్తు రామాయ సలక్ష్యసాయ
 దేవ్యైచ తస్యై జనకాత్మజాయై ।
 నమోస్తు రుద్రేంద్రియమానిలేభ్యః
 నమోస్తు చంద్రార్క మరుద్గణేభ్యః ।

ఓమ్ శ్రీరామాయ నమః

— : మంగళమ్ : —

మంగళం కోసలేంద్రాయ మహనీయ గుణాబ్ధయే ।
 చక్రివర్తి తనూజాయ సార్వభౌమాయ మంగళమ్ ।
 ఆసాద్యనగరీం దివ్యాం అభిషిక్తాయ సీతయా ।
 రాజాధిరాజ రాజాయ రామభద్రాయ మంగళమ్ ॥

— : (ధార) సమర్పణము : —

కాయేనవాచా మనసేంద్రియైర్వా
 బుద్ధ్యాత్మనావా ప్రకృతేః స్వభావాత్ ।
 శరోమి యద్యత్సకలం పఠస్మై
 నారాయణాయేతి సమర్పయామి ।

యతక్షర పదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యదభివేత్ ।
 తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ రామచంద్ర నమోస్తుతే ।

ఓమ్ తత్సత్ — శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజమ్ ।
 ప్రసన్న వదనం ధ్యాయేత్సర్వ విఘ్నోపశాంతయే ।
 యస్యద్విరద వక్త్రాద్యాః పారిషద్యాః పరఃశతమ్ ।
 విఘ్నం నిఘ్నంతి సతతం విష్వక్సేనం తమాశ్రయే ॥

శ్రీ భగవద్గీతా సారాయణారంభమున అనుసంధించవలసిన

శ్లోకములు

- 1 వ్యాసం పశిష్టనస్తారం । శక్తేః పాత్ర మకల్మషమ్
పరాశరాత్మజం వందే । శుకతాతం తపోనిధిమ్ ।
- 2 సమ్యక్స్వయ కలాపేన । మహతా భారతేన చ
ఉపబృంహిత వేదాయ । నమో వ్యాసాయ విష్ణవే ।
- 3 సారధ్య మర్జున స్యాజౌ । ఓర్వన్ గీతామృతం దదౌ
లోకత్రయోపకారాయ । తస్మై కృష్ణార్మనే నమః ।
- 4 విశన్న పారిజాతాయ । వేత్తత్రైక ప్రాణయే
జ్ఞానముద్రాయ కృష్ణాయ । గీతామృత దుహేనమః ।
- 5 కంకమల నిదర్శితార్మ ముద్రః
పరికలితోన్నతి బర్హి బర్హి చూడః
ఇతరకర గృహీత వేత్త త్రైక
మమ హృది సన్నిధి మాతనోతు శూరిః ।
- 6 అగ్రే కృత్వా కమపి చరణం జానునై కేన తిష్ఠన్
పశ్చాత్పార్థం ప్రణయ సజమా చక్షుషా వీక్షమాణః ।
సవ్యే త్రోత్రం కరసరసిజే. దక్షిణే జ్ఞానముద్రా
మాబిభ్రాణో రథమధి వసన్ పాతున స్ఫుత వేషః ।
- 7 కృష్ణం కమల పత్రాక్షం । పుణ్యశ్రవణ కీర్తనం
వాసుదేవం జగద్ద్యోనిం । నామసారాయణం హరిమ్ ।
- 8 కృష్ణాయ యాదవేంద్రాయ । జ్ఞానముద్రాయ యోగినే
నాథాయ రుక్మిణీశాయ । నమో వేదాస్తవేదినే ॥

గీతా పారాయణావసానమం దనుసంధింపవలసిన

— : శ్లోకములు : —

- 1 గీతాశాస్త్ర మిదంపుణ్యం । యః పఠేత్ప్రయతః పుమాన్
విష్ణోః పద మవాప్నోతి । భయ - శోకాది - వర్జితః ।

గీతాధ్యయన శీలస్య । పాణాయాయ పరస్య చ
నైవ శన్తిహి పాపాని । పూర్వజన్మ కృతాని చ ।

మల నిర్మోచనం పుంసాం । జలస్నానం దినేదినే
సకృద్గీతామ్భుసి స్నానం । సంసార మల మోచనమ్ ।

గీతా సుగీతా కర్తవ్యా । కిమన్యేశాస్త్ర సజ్జిహైః
యా స్వయం పద్మనాభస్య । ముఖపద్మాద్వినిస్సృతా ।

భారతామృత సర్వస్వం । విష్ణోర్వక్తా ద్వినిస్సృతమ్ ।
గీతాగర్హోదకం పీత్వా । పునర్జన్మ న విద్యతే ।

సర్వోపనిషదో గావః । దోగ్ధా గోపాల సద్దనః
సార్థోవత్స సుధీర్ఘోక్తా । దుగ్ధంగీతామృతం మహత్ ।

ఏకం శాస్త్రం దేవకీపుత్ర గీతం । ఏకోదేవో దేవకీపుత్ర ఏవ
ఏకో మస్త్రస్త్వ నామానియాని కర్తాప్యేకం తస్య దేవస్య సేవా ।

— : గీతార్థ సంగ్రహము : —

స్వధర్మజ్ఞాన వైరాగ్య । సాధ్య భక్త్యైక గోచరః
నారాయణః పర బ్రహ్మ । గీతాశాస్త్రే సమీరితః ।

జ్ఞాన కర్మాతికే నిత్యే । యోగలక్ష్మ్యేను సంస్కృతే
ఆత్మానుభూతి సిద్ధ్యరే । పూర్వమక్కున చోదితే ।

మధ్యమే భగవత్తత్త్వ । యథాత్మ్యా వ్యాప్తి సిద్ధయే
జ్ఞాన కర్మాభి నిర్వర్త్యే । భక్తి యోగః ప్రకీర్తితః ।

ప్రధాన పురుషవ్యక్త । సర్వేశ్వర విచిన్తనమ్
కర్మధీ రభక్తి రిత్యాది । పూర్వశేషోఽన్తి మోదితః ।

పితాసి లోకస్య చారాచరస్య
త్వమస్య పూజ్యశ్చ గురు ర్గరియాన్ ।

స త్వత్సమోఽ స్త్యభ్యధికః కుతోఽన్యో
లోక తయేఽ ప్య పతిమప్రభావః ।

తస్మా త్ప్రణమ్య ప్రణిధాయ కాయం
ప్రసాదయే త్వా మహా మీశ మీద్యమ్ ।
పితేవ పుత్రస్య సఖేవ సఖ్యః
ప్రియః ప్రియా యార్హసి దేవ సోధుమ్ ॥

— : (ధార) సమర్పణ : —

కాయేనవాచా మనసేంద్రియైర్వా
బుద్ధ్యాత్మనావా ప్రకృతేః స్వభావాత్
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై
నారాయణాయేతి సమర్పయామి ।

యతక్షర పదభిష్టం మాతాహినం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వంక్షమ్యతాం దేవరామచంద్ర సమోస్తుతే ।

శ్రీమద్భగవద్గదామానుజులు

శ్లో! కాషాయశోభి కమనీయ శిఖానివేశం,
 దండత్ర యోజ్వల కరం విమలోపవీతం
 ఉద్య ద్దినేశనిభ ముల్లస దూర్భవపుండ్రం,
 రూపం త వాస్తు యతిరాజ! దృశో ర్మ మాగే ।

గోదాదేవి

శ్లో॥ నీళా తుంగస్తనగిరి తటీనుప్త ముద్బోధ్య కృష్ణం
 పారాధ్యం స్వం శ్రుతికత శిర సిద్ధ మధ్యావయంతీ
 స్వాద్భిష్టాయాం స్రజ నిగళితం యా బలాత్కృత్యభుంక్తే
 గోదా తస్యై నమ ఇదమిదం భూయ ఏవాస్తుభూయః ॥

దశావతారములు

“మత్స్యః కూర్మ వరాహశ్చ నారసింహశ్చ వామనః
రామో రామశ్చ కృష్ణశ్చ బౌద్ధః కల్కి రేవచ”

1. మత్స్యవతారము :

సామకాసురుడు వేదముల నెత్తుకొనిపోయి సముద్రములో దాగుకొనగా, పరమాత్మ మత్స్యవ తార మెత్తిపోయి, జలములం దారాక్షసుని వెదకిచంపి, యావేదములనుదెల్పి బ్రహ్మదేవున కిచ్చెను. బ్రహ్మదేవుడా వేదములందలి సృష్టిప్రణాళికను బట్టియే, బ్రహ్మాండముల సృష్టించు నందురు. అందరకును సత్త్వవర్తనను కర్మ జ్ఞాన భక్తి ప్రపత్తులనుదెల్పు ధర్మగ్రంథము లావేదములు. అట్లు మత్స్యవతారమా ధర్మ గ్రంథముల నుద్ధరించి ప్రపంచమునకు మేలు చేకూర్చెను.

2. కూర్మావతారము :

దేవదాసవు అమృతమును గ్రోలు కాంతతో క్షీరసాగరమును మధింపదలచిరి. మందరపర్వతమును కవ్వముగా వాసుకి సర్పమును త్రాడుగా జేసికొనిరి. దానవు లావాసుకి తలవైపును, దేవతలు దానితోకవైపును బట్టుకొని ఆ పాలసముద్రమును మధించిరి. ఆ సమయములో ఆ సముద్రములోని కవ్వపుగొండ మునిగిపోకుండ దానికింద కూర్మ రూపముతో నిలిచి విష్ణువు వారికి సాయపడెను. దేవతలు ధర్మపరులు. కావున ధర్మపక్షపాతియగు భగవంతుడు మోహి న్యవతారము గూడ నెత్తి, ఆ దేవతలకే అమృతము త్రాగు నవకాశమిచ్చి, రక్షించినాడు. ఈ కూర్మనాథునిదే శ్రీకూర్మక్షేత్రము. ఈ మోహిని యొక్క అర్చారూపమే “శ్యాలి” గ్రామములో మోహిని కేశవస్వామి యను పేరుతో భక్తుల పూజల నందుకొనుచున్నది.

3. వరాహావతారము :

హిరణ్యాక్షుడను రాక్షసరాజు బలగర్వితుడై భూమిని చావను జాతినట్లు చుట్టుచుండెనట. అందువలన సన్మార్గులగు మునులకు ఋషులకును బాధ కలిగెడిది. వారి నుద్ధరించుటకై పరమాత్మ అడవిపండి గూపముతో నవతరించి యా హిరణ్యాక్షుని సంహరించి ప్రపంచో పద్రవమును మాన్పెను. ఋజ్ఞ వరాహస్వామి యనుపేరుతో తిరుమల మున్నగు దివ్యస్థలములందు బూజింపబడు చున్నాడు.

4. నరసింహావతారము :

“నృసింహ రామ కృష్ణేషు పాద్మణ్యం పరిపూరితం
దీపాదుత్పన్న దీపవత్”

అవతారము లన్నింటిలోను శ్రీ నృసింహ - శ్రీరామ - శ్రీకృష్ణావతారములు మూడును ప్రశస్తములు. వీనియందు ఆ పరతత్వ లక్షణములు స్పష్టముగా గానవచ్చును. కావున నివి పరిపూర్ణావతారములుగా పెద్దలు నిర్ణయించిరి. ఒక దీపము నుండి మరొకదీప మేర్పడునట్లు ఆ పరతత్వము నుండి అంతటి మహిమతో నేర్పడిన యవతారములు ఇవి. మోక్షార్థ లీయవతారములను ముఖ్యముగా స్మరింపవలెనని శ్రీమద్వంశర భగవద్వాక్యాపాదులు బోధించిరి. స్తోత్రములు వ్రాసిరి. లక్ష్మీనృసింహ స్తోత్రములో నృసింహుని స్తుతించిరి.

“నామ స్మరణా దన్యోపాయం సహి పశ్యామో భవతరణే,
రామ హరే కృష్ణ హరే! తవ నామ వచామి సదా నృహరే!”

అని శీర్తింది “కతా సంకీర్త్య కేశవ” మందురుగదా.

హిరణ్యకశిపుడను రాక్షసరాజు ఘోరమైన తపస్సుచేసి బ్రహ్మదేవుని వలన పంచభూతములచేగాని, మనుష్యులచేతగాని, జంతువులచేతగాని, రాతియందుగాని పగటియందుగాని, ఇంటిలోగాని బయట

కాని, ప్రాణ మున్నదానిచేగాని ప్రాణములేనిదానిచేతగాని తను చని పోకుండ పరము బొందెను. అవర గర్వమువల్ల లోకులను లోకబాహుళ్యము పేధించెను; బాధించెను. దేవత లారాక్షసుని యాగడహులను విష్ణు మూర్తితో జెప్పకొని మొరబెట్టుకొనిరి. వారి కావిష్ణువు తాత్కాలికముగా సమాధానము చెప్పి పంపించినాడు. హిరణ్య కశిపుడు తన సోదరుడైన హిరణ్యాక్షుని సంహరించినా డన్నకోపముతో, నా విష్ణు మూర్తిపై కోర్కెను బెంచుకొన్నాడు. ఆవిష్ణు వరినిని నిధించుటకై సరసింహావతార మెత్తవలసి వచ్చినది. హిరణ్య కశిపుని విరములే యా స్రుసింహావతారమును ఆవిధముగా మూర్తి గట్టించెను.

హిరణ్య కశిపుని కుమారుడు ప్రహ్లాదుడు, విష్ణుభక్తుడు. అహర్నిశమును విష్ణునామ సంకీర్తనతో గాలక్షేపము చేయుచుండెను. తండ్రి కుమారునకు ఆ విష్ణునామమును మానుమని సర్వధా బోధించెను, బాధించెను. కత్తులతో బాడిపించెను. పాములచే గరిపించెను. ఏనుగులతో ద్రొక్కించెను. పర్వతములనుండి బడద్రోయించెను. కాని ప్రహ్లాదుడు చావలేదు; విష్ణుభక్తి మాననులేదు.

హిరణ్యకశిపుడు “నీ విష్ణు వెక్కడ నున్నాడురా” యని ప్రహ్లాదుని నిలువదీసి గద్దించి యడిగెను.

ప్రహ్లాదుడు :

“ఇందుగల డందు లే డను
సందేహము వలదు, చక్రి సర్వోపగతుం
డెందెందు వెడకి చూచిన
సందందే కలదు దానవాగ్రణి వింటు!”

అని యా విష్ణుమాహాత్మ్యము నుగ్గడించెను. హిరణ్యకశిపుడు : “ఈ స్తంభమునందున్నాడురా?” యని తన సభాస్తంభము నొకబానిస గదాదండముతో పెత్తెట్టని కొట్టెను. కొట్టుటయే తడవుగా స్తంభము

పెటపెటముని వెరుచుకొన్నది. శ్రీగొన్నారాజులును మౌనవ శరీరముతో
 సింహవక్త్రముతో భవసింహరాకాబుడై వికటాట్టహాసము చేయుచు
 బ్రత్యక్షమయ్యెను. ఆ శ్రీహరిపతి హిరణ్యకశిపుడొందిన బ్రహ్మపరముల
 కభ్యంతరము లేకుండ మనుష్యుడు - జంతువునుగాని నరసింహావతార
 మెత్తి, రాత్రియు - సగలును గాకుండునట్లు సంభ్యాసమయములో,
 ఇంటిలో గాకుండ - బయట గాకుండద్వారములో, భూమిమీదగాకుండ
 ఆకాశమున గాకుండ దంతోడల మీద నుంచుకొని, ప్రాణమున్న
 వానిచే గాకుండ ప్రాణము లేనివానిచే గాకుండ ఉండియు లేని క్రూర
 మైన తన గోళ్యతో, హిరణ్యకశిపుని జీల్చిచంపెను. భక్తాగ్రేసరుడైన
 ప్రహ్లాదుని రక్షించెను. హిరణ్యకశిపుని మరణముతోనా కాల వీడ విరగ
 డయై పోయినది. ఈ నారసింహుడే, అర్చారూపములో అహోబలము,
 స్తంభాద్రి, వేదాద్రి, సింహాద్రి, కనిగిరి, యాదగిరి, మంగళగిరి, ఉర్లు
 గొండ, వేల్పుగొండ మల్లూరు మొదలగు పుణ్యక్షేత్రములందు భక్తు
 లకు నయానానందము గొల్పుచు వారిని యభీష్టముల దీర్చుచు
 వేంచేసియున్నాడు. ప్రహ్లాదుని పరమ భాగవతోత్తమునిగా పెద్దలు
 నిర్ణయించినారు.

“ప్రహ్లాద నారద పరాశం ప్రండరిక

వ్యా సాంబరీష శుక శాసక భీష్మదాల్భ్య

దుక్కాంగ దాక్షస వశిష్ట విభీషణాది

పుణ్యా నిమాన్ పరమభాగవతాన్ స్మరామి”

8. వామనావతారము :

రాక్షస సార్వభౌముడగు బలిచక్రవర్తి మొదట దన పశుబల
 ముచే నిం దాది లోకపాలుర జయించెను. వానియొక్కర్యమును వశపరచు
 కొనెను. రంభా ద్యుప్పరస నాట్యాదుల దిలకించెను. తాని యందు వలన
 దాను కోరుకొన్నంత సంతృప్తి కలుగులేదు. తరువాత సాత్త్వికముగ
 నిండపదము నధిష్ఠింపగోరి నూరు యజ్ఞములు చేసెను. నూరవ

యజ్ఞము పూర్తి కాగా బ్రాహ్మణోత్తములకు సంభావన సత్కారములు చేయుచున్న సమయ మది.

ఆ సమయముతో పరమాత్మ వామనావతారమెత్తి బ్రహ్మచారిగా వచ్చి యా బలిచక్రవర్తిని మూడడుగుల ప్రదేశము దాన మడిగెను. ఇదొక యగ్నిపరీక్ష. ఆ బలి యుక్లే యిచ్చెదనని వాగ్దానము చేసెను. అతని గురువగు, శుక్రాచార్యుడు శిష్యునియం దభిమానము చేత నా బలిచక్రవర్తియొక్క యైహిక క్షేమముగోరి “వచ్చినవాడు విష్ణుమూర్తి. ఇతని పరీక్షకు నెగ్గలేవు. ఈ దానము నీయజాలవు, కావున నీయవల” దన్నాడు. అప్పుడు శుక్రాచార్యునితో బలిచక్రవర్తి :

“అదిన్ శ్రీసతి కొప్పపై, తనువుపై,

అంసోత్తరీయంబు పై,

పాదాబ్జంబులపై, కపోతటిపై,

పాలిండ్లపై, సూత్న మ

ర్యాదం బొందు కరంబు క్రిందగుట,

హస్తంబు పైనుంట, మే

ల్లాదే రాజ్యము గీజ్యమున్ సతతమున్

కాయంబు నా పాయమే?”

(భాగవత)

అన్నాడు. వామనుడు భూమినంతయు దన యొకపాదముతో గొలిచెను. ఆకాశమునంతయు రెండవపాదముతో గొలిచెను. మూడవ యడుగు ప్రదేశ మింక నెక్కడనున్నదో చూపుమన్నాడు వామనుడు. చేయునది లేక బలిచక్రవర్తి తన శిరమును జూపించెను. వెంటనే వామనుడు తన మొదటిపాదమునెత్తి యతని నెత్తిపై నుంచెను. అట్లు బలిచక్రవర్తిని పాతాళమున కణచెను.

మన మీ సన్ని వేశమును విష్ణుకంచిలో పరదరాజస్వామిదేవాలయములో ఆర్చారూపములో జూచుచున్నాము. వామనుని పరీక్షకు

బలిచక్రవర్తి నెగ్గెను. వామనుడు బలిచక్రవర్తి కోరికపై ఆ పాతాళమున గదాధరుడుగా నుండి, యతనికి భవిష్యత్కాలములో ఇండుడగు నట్లు వివరించెను.

అట్లు పరీక్షించి వామనుడు బలిని బంధించి పోయినచో, నతడింక నెట్లు పెచ్చు పెరుగునో, అది జేశముల కుశద్రవముగా వచ్చును, కాని నెట్లు బలిని బంధించి యాతని కోర్కె నెరవేర్చెను.

6. పరశురామావతారము :

పరశురామావతారమును ఆవేశావతార మందురు. అహపుతీగంగయు నిద్రులై పోయినట్లు, ఆ పరశురామునిచేతులకు ఆ పరమాత్మ్యములము ఆవేశించి యున్నది. ఇది యావేశావతారము గావు ననే శ్రీరాముడు యుద్ధసమయమున నా పరశురాముని వైష్ణవాస్త్రముతో పాటు అతనిలోని భగవదంశమును గూడ నాకర్షించెను.

కార్తవీర్యార్జును డను శ్రుతియరాజు పరశురాముని తండ్రియగు జనుదగ్గి మహామునిని జంపి, యాతని కామధేనువును హరించెను. పరశురాముని తల్లియగు రేణుక భర్తృమరణమునకు నియవదియొక్క మార్లు “రానూ! రానూ!” యని పరశురాముని బిలుచుచు నేడ్చిపడటంబును, అందుకేని పరశురాముడు ఇరువదియొక్క సార్లు యుద్ధముచేసి, దుర్జనులగు కార్తవీర్యార్జునాది శ్రుతియరాజుల నందరిని వెదకేవెదకి తన పరశువుచే నరకీ చంపినాడు. శ్రుతియులు తమధర్మమును విస్మరించి విశృంఖలముగా శాంతులగు బ్రాహ్మణాది సజ్జనులను చంపు దురాగతమునకు రాగా, పరశురాముడు వారినిందర వధించెను. “శ్రుతాత్ శ్రుతాయల ఇతి శ్రుతః” అని వ్యుత్పత్త్యర్థము. ధర్మమునకు ధర్మాత్ములకు దెబ్బ తగుటకుండ రక్షింపవలసిన బాధ్యత శ్రుతియులది. అట్లు రక్షింపని రాజన్యులను అధర్మమున వర్తించు రాజులను వధించుటకై యా పరశురామావతారము వచ్చినది. కృతకృత్యమైనది.

“వేదవేద్యే పరే వుసి జాతే దశరథాత్మజే
వేదః ప్రాచేతసా దాసీ త్సాక్షా ద్రామాయణాత్మనా”

అనునట్లు వేదవేద్యుడైన యీ పరమపురుషుడే దశరథ మహా రాజునకు చక్రవర్తి తిరుమంగనార్ గా జన్మించినాడు. వాల్మీకిద్వారా సాక్షాత్తుగా వేదమే రామాయణముగా నేర్పడినదని పెద్దలు చెప్పుచున్నారు.

శ్రీమద్రామాయణము గాయత్రీమంత్ర సంపుటితము. దీనిని “దీర్ఘశరణాగతి” యనియు నందురు. ఎందుకనగా అందు నెందరో శ్రీరామచంద్రుని శరణాగతి వేడినట్లు తెలియుచున్నది. శ్రీరాముడు జన్మింపక పూర్వమే 1. బ్రహ్మాదిదేవతలు వైకుంఠమునకు బోయి ఆ పరంధాముని “లోకకంటకులైన రావణాది రాక్షసులను సంహరించి మమ్ము రక్షింపు”మని శరణాగతి చేసినారు. ఆ శ్రీమన్నారాయణు డిట్లే శ్రీరామచంద్రుడుగా జన్మించి, రావణాది రాక్షసులను సంహ రించెను. భరద్వాజాది సజ్జనులను సంరక్షించెను. తర్వాత తన యవతారమును జాలింపదలచి, సరయునదిపై నడచిపోవుచున్న సందర్భములో, నెదురుగా బ్రహ్మాది దేవతలు వచ్చి “శ్రీరామా ! శ్రీమన్నారాయణా ! దయసేయుము నీ వైకుంఠమునకు, త్వరగా దయసేయు”మని యాహ్వానించినారు. ఈచోట సీతారాములు లక్ష్మీ నారాయణులనియు లక్ష్మణు డాదిదేవుడనియు భరత-శత్రుఘ్నులు సుదర్శన-సాంచజన్యము లనియు స్పష్టముగా దెలుపబడినది.

వాచ్యముగా జెప్పటకన్న వ్యంగ్యముగా జెప్పటకు ఆలంకారి కులు మెచ్చుకొందురు. ఐతే శ్రీరాముడు శ్రీమన్నారాయణుడే యని వాచ్యముగా జెప్పబడిన సందర్భములును గలవు, రెండును గలవు. పరశురాముడు శ్రీరామునితో

“అక్షయ మధు హంతారం జానామి త్వాం మరేశ్వరమ్”

“వేదవేద్యే పరే వుంసి జాతే దశరథాత్మజే
వేదః ప్రాచేతసా దాసీ త్సాక్షా ద్రామాయణాత్మనా”

అనునట్లు వేదవేద్యుడైన యా పరమపురుషుడే దశరథ మహా రాజునకు చక్రవర్తి తిరుమంగనారో గా జన్మించినాడు. వాల్మీకిద్వారా సాక్షాత్తుగా వేదమే రామాయణముగా నేర్పడినదని పెద్దలు చెప్పచున్నారు.

శ్రీమద్రామాయణము గాయత్రీమంత్ర సంపుటితము. దీనిని “దీర్ఘశరణాగతి” యనియు నందురు. ఎందుకనగా అందు నెందరో శ్రీరామచంద్రుని శరణాగతి వేడినట్లు తెలియుచున్నది. శ్రీరాముడు జన్మింపక పూర్వమే 1. బ్రహ్మాదిదేవతలు వైకుంఠమునకు బోయి ఆ పరంధాముని “లోకకంటకులైన రావణాది రాక్షసులను సంహరించి, మమ్ము రక్షింపు”మని శరణాగతి చేసినారు. ఆ శ్రీమన్నారాయణు డిట్లే శ్రీరామచంద్రుడుగా జన్మించి, రావణాది రాక్షసులను సంహ రించెను. భరద్వాజాది సజ్జనులను సంరక్షించెను. తర్వాత తన యవతారమును జాలింపదలచి, సరయానదిపై నడచిపోవుచున్న సందర్భములో, నెదురుగా బ్రహ్మాది దేవతలు వచ్చి “శ్రీరామా ! శ్రీమన్నారాయణా ! దయసేయుము నీ వైకుంఠమునకు, త్వరగా దయసేయు”మని యాహ్వానించినారు. ఈచోట సీతారాములు లక్ష్మీ నారాయణులనియు లక్ష్మణు డాదిశేషుడనియు భరత-శత్రుఘ్నులు సుదర్శన-పాంచజన్యము లనియు స్పష్టముగా దెలుపబడినది.

వాచ్యముగా జెప్పటకన్న వ్యంగ్యముగా జెప్పటకు అలంకారి కులు మెచ్చుకొందురు. ఏతే శ్రీరాముడు శ్రీమన్నారాయణుడే యని వాచ్యముగా జెప్పబడిన సందర్భములును గలవు, రెండును గలవు. పరశురాముడు శ్రీరామునితో

“అక్షయ మధు హంతారం జానామి త్వాం మరేశ్వరమ్”

శ్రీరామచంద్రా ! నీవు మధుసూదనుడవు, పరమాత్ముడవు అని నేను తెలుసుకొనుచున్నాను.” అన్నాడు. ఒక సమయములో రావణాసురుడు :

“తం మన్యే రాఘవం వీరం నారాయణ మనామయమ్”

వీరుడగు శ్రీరామచంద్రుని నేను నిరామయ-నిరంజనుడైన శ్రీమన్నారాయణుడని యెరుగుదు” నన్నాడు.

సీతారాములు సాక్షాత్తుగా లక్ష్మీనారాయణులే యైనచో అరణ్యవాస ఘట్టములో పర్ణశాలలో సీతా రామ లక్ష్మణులున్నప్పుడు; మారీచుడు మాయా మృగముగా రాగా వా రామాయ నెందుకు తెలిసికొనలేకపోయిరి ? అనునొక సమస్య యేర్పడుచున్నది. ఆ మాయను వారెరుగకపోలేదు. ఆ కార్యగతి యట్టిది, సీత “రామ చంద్రా” ఆ బంగరులేడి చాల యందముగా నున్నది. నాకు తెచ్చి పెట్టు” మన్నది ! లక్ష్మణుడు “అది మాయలేడి. రాక్షసులు కామ రూపులు. త్వరపడ” వలదని చెప్పినాడు. కాని, శ్రీరాము జామాట లను పట్టించుకోలేదు. సరే.

మొదట సీతాదేవి రామలక్ష్మణుల అరణ్యవాసము చేయబోవు చున్నారని వినినప్పుడే తానుగూడ ప్రయాణమై రాజుడగా శ్రీరాముడు :- “అరణ్యవాస మతికష్టము; క్రూర మృగాకులము” అని వారించినాడు. కాని, సీతాదేవి :-

“అహం గమిష్యామి వనం సుదుష్కరం
మృగాయుతం వానర వారణైర్మృతమ్”

క్రూర మృగాలతోడను, గోలచేయు పెద్దపెద్ద కోతులతోడను నిండి, చొరశక్యముగాని యరణ్యమైనను సరే, నేను మీవెంట తిప్పక రావలసినదే” యన్నది. ఈ శ్లోకములో భవిష్యత్కథా విషయమును

“నేదవేద్యే పరే పుంసి జాతే దశరథాత్మజే

తేః సాచేతనా దాసీ త్సాత్మా ద్రామాయణాత్మనా”

అనునట్లు నేదవేద్యుడైన యా పరమపురుషుడే దశరథ మహా రాజుకు చక్రవర్తి తిరుమంగనార్ గా జన్మించినాడు. వాల్మీకిద్వారా వాచాత్మకా వేదమే రామాయణముగా నేర్పడినదని పెద్దలు చెప్పుచున్నారు.

శ్రీమద్రామాయణము గాయత్రీమంత్ర సంపుటితము. దీనిని “వైష్ణవకాగతి” యనియు నందురు. ఎందుకనగా అందు నెందరో శ్రీరామచంద్రుని శరణాగతి వేడినట్లు తెలియుచున్నది. శ్రీరాముడు జన్మింపఁపూర్వమే 1. బ్రహ్మాదిదేవతలు వైకుంఠమునకు బోయి ఆ పరివాసుని “లోకకంటకులైన రావణాది రాక్షసులను సంహరించి, మమ్ముంకింపు”మని శరణాగతి చేసినారు. ఆ శ్రీమన్నారాయణు డిట్లు శ్రీరామచంద్రుడుగా జన్మించి, రావణాది రాక్షసులను సంహరించెను. భరద్వాజాది సజ్జనులను సంరక్షించెను. తర్వాత తన యవతారమును జాలింపదలచి, సరయునదిపై నడచిపోవుచున్న సందర్భములో, నెదురుగా బ్రహ్మాది దేవతలు వచ్చి “శ్రీరామా ! శ్రీమన్నారాయణా ! దయసేయుము నీ వైకుంఠమునకు, త్వరగా వ్రయిరేయు”మని యాహ్వానించినారు. ఈచోట సీతారాములు లక్ష్మీ నారాయణులనియు లక్ష్మణు డాదిశేషుడనియు భరత-శత్రుఘ్నులు ముదిర్చిన-సాంచజన్యము లనియు స్పష్టముగా దెలుపబడినది.

వాచ్యముగా జెప్పటకన్న వ్యంగ్యముగా జెప్పటకు ఆలంకారి కులు పెన్నుకొందురు. ఏతే శ్రీరాముడు శ్రీమన్నారాయణుడే యని వాచ్యముగా జెప్పబడిన సందర్భములును గలవు, రెండును గలవు. పరిశురాముడు శ్రీరామునితో

“అక్షయ మధు హంతారం జానామి త్వాం మరేశ్వరమ్”

శ్రీరామచంద్రా ! నీవు మధుసూదనుడవు, పరమాత్ముడవు అని నేను తెలుసుకొనుచున్నాను,” అన్నాడు. ఒక సమయములో రావణాసురుడు :

“తం మన్యే రాఘవం వీరం నారాయణ మనామయమ్”

వీరుడగు శ్రీరామచంద్రుని నేను నిరామయ-నిరంజనుడైన శ్రీమన్నారాయణుడని యెరుగుదు” నన్నాడు.

సీతారాములు సాక్షాత్తుగా లక్ష్మీనారాయణులే యైనచో అరణ్యవాస ఘట్టములో పర్ణశాలలో సీతా రామ లక్ష్మణు లున్నప్పుడు; మారీచుడు మాయా మృగముగా రాగా వా రామాయ నెందుకు తెలిసికొనలేకపోయిరి ? అనునొక సమస్య యేర్పడుచున్నది. ఆ మాయను వారెరుగకపోలేదు. ఆ కార్యగతి యట్టిది, సీత “రామ చంద్రా” ఆ బంగరులేడి చాల యందముగా నున్నది. నాకు తెచ్చి పెట్టు” మన్నది ! లక్ష్మణుడు “అది మాయలేడి. రాక్షసులు కామ రూపులు. త్వరపడ” వలదని చెప్పినాడు. కాని, శ్రీరాము జామాట లను పట్టించుకోలేదు. సరే.

మొదట సీతాదేవి రామలక్ష్మణు లరణ్యవాసము చేయబోవు చున్నారని వినినప్పుడే తానుగూడ ప్రయాణమై రాజుడగా శ్రీరాముడు :- “అరణ్యవాస మతికష్టము; క్రూర మృగాకులము” అని వారించినాడు. కాని, సీతాదేవి :-

“అహం గమిష్యామి వనం సుదుష్కరం
మృగాయుతం వానర వారణైర్భృతమ్”

క్రూర మృగాలతోడను, గోలచేయు పెద్దపెద్ద కోతులతోడను నిండి, చొరశక్యముగాని యరణ్యమైనను సరే, నేను మీవెంట తప్పక రావలసినదే” యన్నది. ఈ శ్లోకములో భవిష్యత్కథా విషయమును

కుంభినీధపు జెప్పెడి—గురుడు గురుడు

తండ్రి ! హరిజేరు మనియెడి—తండ్రి తండ్రి”

మన కరచరణా దవ్యయవా లన్నియు భగవత్సేవలోనే పాల్గొను చుండవలెను. ఇట్టి యారాధనకు సగుణ సాకార రూపముతో నున్న విగ్రహములే యుపకరించును. సర్వాత్మనా భగవద్భావనతో నుండుటయే మోక్షసాధనము.

2. నారాయణుడే పరతత్వము

శ్రీమజ్జగద్గురు శ్రీరామానుజ సాంప్రదాయ యాచార్యులగు శ్రీ రాఘవాచార్య స్వామివారు, కల్యాణిపత్రికలోని “ఉపనిషదం”కు మంగళా శాసనము చేయుచు, వ్రాసిన వ్యాసముయొక్క సారాంశము వినుడు !

అనంతము అపారమేయమునకు వేదవాఙ్మయము యొక్క జ్ఞానకాండయే ఉపనిష త్సాహిత్యము. దీని యాధారముతో ఆధ్యాత్మ వాదులు :

“త త్కర్మ య న్నభంభాయ,

సా విద్యా యా విముక్తయే”

ఏది బంధనము గల్గింపజో అది కర్మ; ఏది బంధనము నుండి ముక్తిగల్గించువో అది విద్య అని చెప్పిరి. మహర్షు లీవిద్యాప్రకాశము లోనే అనంతము సచ్చిదానందమునగు పరబ్రహ్మము యొక్క సాక్షాత్కారము బొందిరి; ఇతరులను బొందించిరి. ఈ విద్యనే బ్రహ్మవిద్య యని, పరవిద్య యనియు జెప్పిరి. బ్రహ్మమును బొందినవారికి, బ్రహ్మము నకును గల సంబంధమును గూడ, స్పష్టపరచిరి. ప్రతిపాదన పద్ధతిలో విశేషముగా దెలియదగిన దానిని, పరంపర మొదలగు భేదములచే, స్వాభావికముగా సత డనేక రూపములు పొందియుండు విషయమును స్పష్టపరచిరి.

“రాముని మీ నాన్నగారుగా, సీతను నన్నుగా, అడవి నయోధ్య పట్టణముగా దలంపుము, సుఖముగా వెళ్ళిరా నాయనా” అని సామాన్యార్థము. విశేషార్థము :- “దశరథు”డనగా పక్షి రథముగా గలవాడు, నారాయణుడన్నమాట. “మా” అనగా లక్ష్మీదేవి యని అర్థము. కావున “లక్ష్మణా! సీతారాములను లక్ష్మీ నారాయణులనుగా దెలిసికొనుము! (అయోధ్యయనగా వైకుంఠము అని అర్థము) ఆ లక్ష్మీనారాయణులున్న అడవియైనను అదే వైకుంఠముగా దెలిసికొనుము, సుఖముగా వెళ్ళిరా నాయనా!” అన్నది. ఇంతకు సీతారాములు సాక్షాత్తుగా లక్ష్మీనారాయణులే యని సారాంశము.

సీతా రామ లక్ష్మణులు దండకారణ్యములో నున్నప్పుడు, తపోవ్రతోపవాసములచే శుష్కీభూత శరీరములుగల శి. ఋషీశ్వరులు మునీశ్వరులు శ్రీరామచంద్రుని యవతారపురుషునిగా నెరిగి, ఆలింగనము చేసికొందుమని కోరిరి. శ్రీరాముడు రావణవధ జరుగునంత వరకు దన యవతార రహస్యము బయలుపడరాదని తలంచి, ద్వాపరయుగములో నేను కృష్ణావతార మెత్తినప్పుడు మీరు గోపికలైననన్నాలింగనము చేసికొందురు గాక,” యని చెప్పినట్లు అధర్వణీయ కృష్ణాపనిషత్తులో నున్నది. కావున శ్రీరామచంద్రునకు దాను నారాయణుడనను తన యవతారజ్ఞాన మెప్పుడు నుండనేయున్నది. అట్లే తాను లక్ష్మీనని సీతకు, మరియు దాను శేషుడనని లక్ష్మణునకును జ్ఞానమున్నది.

4. గుహుడు సీతా రామలక్ష్మణులను నదిని దాటించుటకు ముందు శ్రీరామచంద్రుల పాదప్రక్షాళనము చేసి నెత్తిన జల్లుకొని శరణు వేడినాడు. ఆతని కోర్కె తీరినది.

నందిగామములో నున్న భరతుడు శ్రీరామచంద్రుని యరణ్యవాస విషయము, తన పట్టాభిషేకము మాటను, తండ్రిగారి మరణవార్తను విని, గంపెడు దుఃఖముతో వచ్చి ఆ యన్నగారిని తిరిగి

అయోధ్యా పట్టణమునకు వచ్చి పట్టాభిషిక్తుడవు కమ్మని వేడుకొనెను. తుదకు నీ పాదుకలనైన యిమ్మని శరణాగతి చేసెను. 6. భరతుని కోరికపై శ్రీరామపాదుకా పట్టాభిషేకము జరిగినది.

[పసున్నురాలగు 6. శబరి శ్రీరామచంద్రుడు వచ్చుచున్నాడని తెలిసి భక్తిపరవశయై, రుదించూచి మధురాతి మధురములైన ఫలములనే యాయునకు నివేదించి శరణువేడినది. ఆమెకు సుత్రమలోకము ప్రాప్తించినది.

7. సుగ్రీవుడు శ్రీరామునకు వాలివలన దనకు జరిగిన యన్యాయమును జెప్పకొన్నాడు. ఆ వాలి తన ధన మానముల హరించి, ప్రాణపహరణమును జేయనున్నాడని చెప్పకొని శ్రీరామచక్రవర్తిని శరణువేడెను. ఆ చక్రవర్తి తిరుమగనారు, అతని కోర్కెను నెరవేర్చెను.

హనుమంతుని సహజేశములో 8. కాకాసురుడు దోషి యయ్యు శ్రీరామునికి శరణాగతి చేసినట్లు కలదు. సీతాభిరాట్టియు పురుషకార మొనర్పగా నా రాము డాతని రక్షించెను.

అట్లే 9. విభీషణాశ్వాసు అన్నయగు రావణాసురుడు తన్ని వెళ్ళగొట్టిన సందర్భములో లంకానగరి నుండి వచ్చి శ్రీరాముని శరణు వేడెను. రాము డభయహస్త మిచ్చి యాతనికి లంకారాజ్యమును గట్ట బెట్టెను.

ఇంక, శ్రీరాముడు, వారధి గట్టకముందు 10. సముద్ర) దుప్పొంగిరాగా, బాణప్రయోగముచేయ జూచెను. ఆ సముద్రుడు శరణువేడగా నాతని దయజూచెను.

ఇట్లు సాధుపుంగవుల రక్షించి దుర్మార్గులగు ఖర-దూషణ-త్రిశిరస్కు-రావణ-కుంభకర్ణాదుల శిక్షించి, ధర్మము నుద్ధరించినాడు శ్రీరాముడు. అతడు సర్వభూతముల కీక్రింది విధముగా నభయమిచ్చినాడు. ఈ శ్లోకమును శ్రీరామ చరమశ్లోక మనియు నందురు.

“సకృ దేవ ప్రవన్నాయ త వాస్తీతి య యాచతే
అభయం సర్వభూతేభ్యో దదా మ్యేత ద్రిత్యం మమ”

(రామాయణము)

“ఎవడు నీవాడనని నన్ను శరణుబేడునో వానికి వెంటనే నే
సభయమిత్తును. సర్వభూతములకు సభయ మిచ్చుచున్నాను. ఇది నా
వ్రత”మని యా రామబ్రహ్మమే శపథము చేసినాడు. రాము డెక్కడ
నున్నాడు ?

“సర్వం రామమయం జగత్”

వాడులేని ప్రదేశమే లేదు. “అంతా రామమయం; ఈ జగ
మంతా రామమయం” భద్రదాచలము మున్నగు దేవస్థానములందు
సీతా రామ లక్ష్మణుల యుర్చువై భవము చూడదగియున్నది.

8. బలరామ కృష్ణావతారములు :

దశావతార క్రమములో గొందరు “రామో రామశ్చ
రామశ్చ” యని చెప్పుచున్నారు. మరికొందరు “రామో రామశ్చ
కృష్ణశ్చ” అనియు చెప్పుదురు. బలరామకృష్ణుల నిరువురను చెప్ప
వచ్చును. వీరు ఒకరివెంట నొకరుండి అవతార ప్రయోజనముల
దీర్చినవారే. బలరాముని తల్లి రోహిణి, రోహిణీ-దేవకీ దేవులు
వసుదేవుని భార్యలు. బలరాముడు రుక్మి-ప్రలంబాసురాది కూరులను
సంహరించెను. శ్రీకృష్ణుడు పూతనా వత్సాసుర-బత్వాసుర-ధేను
కాసుర-కంసాది రాక్షసులను జంపి ఉగ్రసేనాది సజ్జనులను సంక
షించెను.

“కృష్ణం ధర్మం సనాతనమ్”

సనాతనమైన వేదధర్మమే శ్రీకృష్ణుడు.

“వాసుదేవ స్సర్వ మిదం న మహాత్మా సుదుర్లభ!”

ఈ కానవచ్చు ప్రపంచమంతయు శ్రీకృష్ణుడే.

“ఏకో వశీ సర్వగః కృష్ణ ఉడ్యః

ఏకోఽపి సన్ బహుధా యో విధాతి

తం వీరస్థం యేఽనువశ్యంతి ధీరాః

తేషాం సుఖం శాశ్వతం నేతరేషామ్”

(గోపాల పూర్వతాపనీయోపనిషత్తు)

అందర వశమం దుంచుకొనువాడు, అంతటను వ్యాపించి యున్నవాడు నగు ఆ యొక కృష్ణభగవానుడే అన్నివిధముల స్తుతించ బడదగినవాడు, వాడొకడయ్యు సనేక రూపములతో (బ్రకాశించును, ధీరులైన యే భక్తులు తమముందు వీరముపై = హృదయవీరమున విరాజమానుడగు నా భగవంతుని ప్రతిదినమును బూజింతు వారికే శాశ్వతానందము గల్గును, ఇతరులకు గలుగదు.

(శ్రీకృష్ణు డద్దనునకు గీతాధర్మము నుపదేశించి “ధర్మయుద్ధమున కంటె త్కత్రియున కితరమగు శ్రేయస్సు లేదని” చెప్పి, ధర్మయుద్ధము నకు బురికొల్పినాడు. పాండవాదులను త్కత్రియ ధర్మప్రకారము వడివినాడు. ఐహిక బలమునిచ్చి, తాను స్వయముగా ధర్మపక్షపాతియై ధర్మరాజు పక్షము నవలంబించి యున్నాడు. కురుక్షేత్రమునందు మహాభారత యుద్ధము నడిపి ధర్మునకే జయము కల్గించిన ధర్మ మూర్తి యా కృష్ణమూర్తి.

భారత-భాగవత-భగవద్గీతా ముఖ్యభాగములను స్పృశించుచు శ్రీకృష్ణావతార తత్వమును బరామర్శింతుము. శ్రీకృష్ణు డెనిమిదేండ్ల ప్రాయములోనే అల్లరిచిల్లరవాడై ప్రేవల్లెలోని గోపికలను వేపుకొని తిన్నాడని యొకమాట వినవచ్చుచున్నది. అదెట్టిదో ముందు బరిశీ లింతు.

ఆ ప్రేషలైవాడలో “బాలురకు పాలులేవని బాలింతలు” లబ్బున మొత్తుకొనుచుండగా, శ్రీకృష్ణుడు వావులకు దూడలను వదలి పాలు గుడిపించినాడట. గొల్లవారి వాడలందు వారి యావుల పాలు, పెరుగు వెన్న జున్నులు తిన్నంత తిని తోడిబాలురకు బంచిపెట్టి భాండముల బగులగొట్టి పారిపోయెడి వాడట. పైగా ఆ పెరుగు వెన్నలను ఎదురైన యాయింటి కోడంద్రీ మూతులకు బులిమి అత్తలచే చీవాట్లు పెట్టించెడివాడట. ఇంక నేవేవో అఘాయిత్యములు చేసెడివాడట. ఇవి పైకి చాల విడ్డూరముగా గనిపించెడిమాట సత్యము. అతడెట్లు గోలచేసినను ఆదంతయు ఆ గోపికల నాత డనుగ్రహించుటయేనట. ఆ భాగవతములోనే,

“అనేక విధంబులైన బాలకృష్ణుడు చేయు వినోదంబులు తమ యందు జేయు మహాప్రసాదంబులని యెరుంగక ఆ గోపికలు యశోదతో జెప్పి నిందించెడివారు.”

అని శ్రీ శుకమహర్షి పరీక్షన్మహారాజునకు జెప్పినాడని ప్రాయశ్చింతింపవలసి వచ్చినది. కావున ఆ దుడుకు చేష్టలు గోపికలకు లాభమే కలిగించినవని తెలియుచున్నది. కావము రెగిలి ఏడు రోజులలో మోక్షము గోరి విను పరీక్షన్మహారాజునకు, గోవును పితుకునంతకాలమును వ్యర్థ కాలక్షేపము చేయని శ్రీ శుకయోగి వట్టి కొంటెచేష్టల వర్ణించుచు గూర్చుండునా? అత డెట్లు వినును? తననీడలో నాడుకొను బాలకుని వలె తన భౌతికదేహమును ప్రపంచములో నాడుకొన్నాడేమో! కృష్ణ భగవానుడు తదితరుల నెవరి నేమన్నాడని! ప్రపంచ మంతయు సతడే కదా!

“సర్వగ్ం హ్యేత ద్భుత్తా లయమాత్మా బ్రహ్మ” (మాం. ఉ)

శ్రీకృష్ణుడు “వేలుపులపై నాకంటెను” అని గొల్లల వేల్పుల గోడమీద ఎగిరి వేయగా నొక గొల్లభామ యశోదతో జెప్పకొన్నది. కృష్ణుని యా చేష్ట వలన భగవంతుడు సర్వాంతర్యామి విగ్రహదులందే తప్ప ఇతరత్రీతేదను భావన తగదని వారలకు దెల్పెనని రుజువుగుచున్నది.

గోపికా వస్త్రాపహరణములోని యాంతర్యము వినుడు. అవిహా
హితలైన గోపికలు గర్గాడి మహర్షులు చెప్పటచే శ్రీ కృష్ణు డవతార
మూర్తిగా నెరిగి, ఒక ధనుర్మాసముతో

“శ్రీకృష్ణుని మగనిగాగ జేయుము తల్లీ” (భాగవత)

అని కోరుచు దుర్గ నారాధించుచుండిరి. వారు “వివస్త్ర
స్నానమువల్ల మీ వ్రతము చెడిపోవును గావున నాకు నమస్కరింపుడని
చెప్పినను నమ్మెడి పరిస్థితిలో లేరు. వారి చీరెలు విగబట్టినచో మాట
విందురని తలచి కృష్ణుడు వారి వస్త్రము లపహరించుకొనిపోయి నీవ
వృక్షము నెక్కి కూర్చున్నాడు. అప్పటికిని గోపికలు బెదరించినారు.
“రాజుతో జెప్పి నిన్నేమి చేయిస్తామో చూడు” మన్నారు. కృష్ణుడు
“ఏదీ నీళ్ళలోనుండి బయటకు రండి ఏ రూపమున వచ్చెదరో చూతు”
నన్నాడు. తుదకొక చేతితో మానరక్షణము జేసికొనుచు నొంటి
చేతితో దండము బెట్టుచు బయటకువచ్చి బలిమాటకొన్నాడు. కృష్ణుడు
“ఒంటిచేతి దండం భామలు ? ఒప్పుదు నా మనసు.”

అని రెండు చేతులతో దండము బెట్టిననే చీరెలిచ్చెద” నన్నాడు.
తప్పలేదు. అట్లే సిగ్గులు విడచి గోపికలు శ్రీకృష్ణు నమస్కరించినారట.
అతడు చీరెలిచ్చి వ్రతము సువ్రతమగునట్లు వారి ననుగ్రహించెను.

“వ్రతముల్ సేయుచు నొక్కమాటయిన

నెవ్వనిన్ విచారించినన్

వ్రతభంగంబులు మాను, నట్టి పరదున్

చామాక్షు లీక్షించియన్

గత చేలా ప్లవనంబు నేడు వ్రత

భంగంబంచు శంకించి, ఛా

ల తట న్యస్త కరాబ్జలై సరస

లీలన్ మొక్కి రట్లందరున్”

“చీర లపహరించి సిగ్గులు విడిపించి,
పరిహసించియైన బరిగ మనకు
ఘనుడు నోము కొరతగాకుండ మొక్కించె
నమచు హరినతించి రబలల్లె” (భాగ)

దేహాభిమానంబు దేహి విడిచి వెన్నగాని రక్షింపడు భగవంతుడు. ఈ దేహమే నేను. ఈ వస్తువు లన్నియు నావి అనెడి ఆహంకార మునుకారములు వదలిన నాడుగాని ఈ జీవుని దేవుడు రక్షింపడు.

కొరవసగలో వస్త్రావహరణ సందర్భములో ద్రాపది దుశ్శాసనాని వస్త్రమును విప్పనీయకుండ తన మాన సంరక్షణము తానై చేసికొను చున్నంతవరకు కృష్ణుడు వస్త్రములిచ్చి ద్రాపదిని రక్షింపలేదు. “అనాథాంకి ముచేక్షసే?” అని రెండు చేతులెత్తి సర్వభారము నాయన యందే యుంచి నమస్కరించినప్పుడే ఆ రాధామాధవుడు చీరలిచ్చి రక్షించినాడు.

గజేంద్ర మోక్ష ఘట్టములో ఆ గజేంద్రుడు మకరినుండి తననుదాను రక్షించుకొన జూచుకొన్నంతవరకు భగవంతుడు రక్షింపలేదు. “నీవే తప్ప నితఃపరం బెరుగ మన్నింపందగున్ దీనునిన్ రావే యీశ్వర! కానవే వరద! సంరక్షించు భద్రాత్మకా!” అన్నప్పుడే అతనిని విష్ణువు రక్షించినాడు.

“నాకు దిక్కు పురుషోత్తము డొక్కడె సుమ్ము పుల్కనా!” అన్నప్పుడేకదా ఆ భగవంతుడు రంతిదేవుని రక్షించినది! శ్రీరామచరమశ్లోకంలో నీవాడననిశరణువేడిననె రక్షింతునన్నాడు. శ్రీరాముడు శ్రీకృష్ణ చరమశ్లోకములో మా మేకం శరణం వ్రజ = నన్నొక్కనినే శరణుబొందుము. అప్పుడే నిన్ను రక్షింతునన్నాడు శ్రీకృష్ణుడు.

మన మిప్పటికిని ప్రతిములందు “అన్యథా శరణం నాస్తి త్వమేవ శరణం మమ తస్మా త్కరుణ్య భావేన రక్ష రక్ష జనార్దన!” అనియే

భగవంతుని వేడుకొనుచున్నాము. దేహభిమానము వదలి నా భగవంతు డొక్కడే దిక్కు దిక్కు అని నమ్మి శరణాగతి చేసిన వారినే యతడు రక్షించును. సరే. అట్లు శ్రీకృష్ణుడు ఆ గోపికలకు వ్రతభంగము గాకుండజేసి రక్షించుటకే గోపికా వస్త్రాపహరణము చేసినాడు. కొంత తనమునకు గాదు,

నందాదు లింద్రియాగమును ప్రతిసంవత్సరము చేయు చుండెడి వారు. ఇందుడు సంతోషించినచో సన్యాసుకూల వర్ణము గురిసి లోకుల కన్నపానీయములు, పశువులకు మేత, నీళ్ళు పుష్కలముగా దొరుకునని ఐహికవాఙ్మతం వారాయాగము జేసెడివారు. ఆ సంవత్సరమును వారింద్రయాగముజేయు ప్రయత్నించు చుండిరి.

శ్రీకృష్ణుడు “కర్మమే సుఖ దుఃఖములకు గారణము. పరమాత్మ సర్వాంతర్యామి. సర్వజీవుల ధారణ-పోషణలు నతని యధీనములో నుండును. ఇంద్రాది దేవతలద్వారా అతడే సర్వభూతములకు సౌకర్యముగా వర్షాదు లిచ్చుచున్నాడు. ఇంద్రాది దేవతలద్వారా ఆ భగవంతునే మనము కొలువవలెను. తత్సద్బ్రహ్మార్పణ బుద్ధితో బ్రాహ్మణాది జనులకు పశువులకు నాహార పదార్థములు పెట్టి తృప్తి నొందింపుడు. బ్రహ్మార్పణ బుద్ధితో జేసిన సర్వకార్యములును యజ్ఞములే యగును. “యజ్ఞో వై విష్ణుః” కావున సర్వాంతర్యామి యగు నా విష్ణువే మన యోగక్షేమములు పహించును” అని బోధింపగా అట్లే నందాదు లింద్రయాగము మాని, భగవత్ప్రీతికరముగా భూతత్వప్రీతిగావింపదలచిరి. కృష్ణుడు తాను పర్వతాకారముదాల్చి, తనమ బూజింపుడని చెప్పి, తానును ఆ గోపకులతో గలసి యా పర్వతమును బూజించెను; ఆహారపదార్థము లారగింపు పెట్టెను. పర్వతరూపములో తానే యా పూజలందుకొని, ఆహారపదార్థముల దానే యారగించెను. ఇట్లు

“భోక్తా భోగ్యం ప్రేరితారం చ మత్వా”

అను దాని పరిజ్ఞానము గల్గించెను. మరియు

బ్రహ్మార్పణం బ్రహ్మహవి ద్రుష్ట్యాగ్నా బ్రహ్మణా హుతం”

అనుదాని పరిజ్ఞానమును సోదాహరణముగా దెలిపెను.

ఇంద్రునకు దన యాగము నాపినందులకు గోపము వచ్చినది. గర్వము పొందినది. అతడు గో గోపి గోపకు లందరు నల్లకల్లోల మగునట్లు రాశ్వవర్షము గురిపించినాడు. భక్తరక్షణ దీక్ష తత్పరడగు శ్రీకృష్ణుడు గోవర్ధనపర్వతము నెత్తి వారిని దానిక్రిందికి రమ్మన్నాడు.

“బాలుం డీచిడు, కొండ దొడ్డది,
మహాభారంబు సైరింపగా
బాలండ్ యచి దీనిక్రింద నిలువన్
శంకింపగాబోల, దీ
శైలాంబోనిధి జంతు సంయుత
ధరాచక్రింబు పైబడ్డ నా
కే లల్లాడడు. బంధులార! నిలుడీ
క్రిందం బ్రమోదంబునన్”

అని పిలిచినాడు. నందాది గోపకులు తమ పుత్ర మిత్ర కళతాదులతో గోవులతో సహా, పర్వతము ఆ క్రిందికి వచ్చి నిలచి రక్షింపబడి నారు, ఇంద్రుని గర్వ మణగినది. అతడు శ్రీకృష్ణుని శరణుబొంది నీ మాహాత్యము నెరుగలేక పోతిని. నన్ను గరుణింపుమని వేడుకొనగా “నాయాజ్ఞను మరువక నీ కర్తవ్యము నెరవేర్చుచుండు మని చెప్పి శ్రీకృష్ణుడు పంపించినాడు. ఈ కథవల్ల శ్రీకృష్ణుని దేవదేవత్వ మెరుక పడినది.

అఘాసురుడు పెద్ద కొండచిలువ రూపముతో వచ్చి గోగోపకుల మింగిన సమయములో శ్రీకృష్ణుడును పట్టుబడి మరణించిన వారి నందరను పునస్సృష్టి చేసెను. అప్పుడు బ్రహ్మదేవుడు “సృష్టి కార్య క్రమము నాది, ఇత డెవడు సృష్టించుట” కని అహంకరించి ఆ గో

గోపీ గోపకులను తన మాయగుహలో దాచివైచెను. శ్రీకృష్ణుడు వారందరే యే రీతులుగా నుండిరో ఆయా రూపములు ధరించెను. ప్రబుద్ధకుంగగా ఆయా గోవులు గోపకులును తమ తమ గృహములకు మామూలుగా వెళ్ళునట్లే వెళ్ళిరి. ఎవరుగాని మాగోవు రాలేదని కాని, మా పిల్లవాడు రాలేదనిగాని యనుకొన్న వారా ప్రేషణలతో తేరు. బ్రహ్మదేవు డీ విషయమును గనిపెట్టి ఆశ్చర్యపడి, సిగ్గులి శ్రీకృష్ణుని శరణువేడినాడు ఇట్లు శ్రీకృష్ణుని దేవదేవత్వము నాయా ఘట్టములందు జక్కగా బ్రస్తుటమైనది

గోపికా కృష్ణుల రాసక్రీడానందము జీవ బ్రహ్మానందము దానుభవమే. (ఈ రాసక్రీడా తత్వము మేము రచించిన రాసక్రీడ యను పుస్తకములో వివరముగా దెల్పితిమి).

కంసు డక్రూరునిద్వారా “ధనుర్వాగ” మను పేర బలరామ కృష్ణుల జంపుట కాహ్వానించెను. కువలయాపీడ మను మదపుటేనుగు చేతను, చాణూర-ముష్టికు లనెడి జెట్టిబిల్లుర చేతను వారిని జంపింప జూచెను. వారట్లే వచ్చిరి. కాని కృష్ణుడు కువలయాపీడముతో దలపడి దానిని తొండముబట్టి గిరిగిరి తీర్చి చంపెను. కృష్ణుడు చాణూరుతో బలరాముడు ముష్టికునితో మల్లయుద్ధ మొనర్చి వారిని జంపిరి, శ్రీకృష్ణుడు కంసుని జట్టుపట్టుకొని సింహాసనము నుండి కిందికి బడలాగి పైబడి నుద్దీచంపెను. తాతయగు ఉగ్రసేనుని చొరవిడిపించి రాజ్య సింహాసనము నెక్కించెను. బలరామ కృష్ణులిట్లు దుష్టశిక్షణము శిష్ట రక్షణమును గావించిరి.

అట్లు కృష్ణుడు మామయగు కంసుని జంపగా కంసుని భార్యలు రండియగు జరాసంధునకు దమ వైధవ్యమునకు గారణమైన శ్రీకృష్ణుని గూర్చి చెప్పి మొత్తుకొనిరి. అందుకని జరాసంధుడు కృష్ణుని మీదికి వదునేడు మారులు దండయాత్రలు సాగించెను. తుదకు గెల్చితినిని సంతోషించి వెడలిపోయెను.

తదనంతర కాలములో ఈ జరాసంధు డనేక రాజుల జయించి, వారిని దీసికొని వచ్చి తనసాధము చుట్టును కారాగారములలో నుంచెను. భైరవమూర్తి రాజుల నందర బలి నీయదలచి యుండెను. అతడెన్నో రాజ్యముల సరాజకము చేసినాడు. అట్లు రాజులొక కంటకు డైన జరాసంధుని భీమునిచే జంపించి కారాగార బద్ధులగు రాజన్యుల నందరను విడిపించి, వారి వారి రాజ్యములకు బంపినేసెను. ఇందువల్ల వారందరును ధర్మరాజు రాజనూయమునకు దోడ్పడిరి. ధర్మాత్ముడగు ధర్మరాజునకు గప్పము గట్టుచు ధర్మమునకు లొంగియుండిరి. ఇదే శ్రీకృష్ణుని ధర్మ సుస్థాపనము.

సర కాసురు డనేక రాజ్యముల జయించి, అందమైన రాజకన్యల నందర బట్టికెచ్చి, అంగీకరించినవారిని వివాహమాడి, అంగీకరింపని వారి నందరను దన ప్రాసాదము చుట్టునుగల కారాగారము లందుంచి బాధించుచుండెను. శ్రీకృష్ణుడు సత్యభామతోగూడ గరుడవాహ నారూ ధుడై పోయి అతనిని సంహరించి, యాతని కుమారుడగు భగదత్తునకు బట్టాభిషేకము చేసెను. కారాగార మందున్న పదునారువేల రాజకన్య లందర విడిపించి, వారిని వారి వారి రాజ్యములకు బంపించు ప్రయత్నము చేయుచుండెను. ఆ 16వేల రాజకన్యలను శ్రీకృష్ణుని పాదార విందములందు మోకరిల్లి,

“కృష్ణా! మహానుభావా! గోపికా వర్తిభా! నీవు సర్వజ్ఞుడవు. అవతారమూర్తివి. ఎన్నో సంవత్సరము లితని కారాగారమందు చివికి జీర్ణించినాము. మమ్మేరాజకుమారులు నమ్మి వివాహమాడుదురు ? నీవే మాకందరకు శరత్తు గావలయును.”

అని శరణువేడిరి. సత్యభామ అప్పటి వారి పరిస్థితిని జూచి కిక్కురుమనలేదు. శ్రీకృష్ణు డా 16వేలమంది రాజకన్యలను మహా వైభవముతో వివాహమాడెను.

ధర్మరాజు రాజసూయయాగము పూర్తి గావచ్చినది. చివరినాటి సదస్సులో అగ్రతాంబూల మెవరి కీయవలె నను సమస్య వచ్చినది. భీష్మాచార్యులు శ్రీమన్నారాయణుడు యజ్ఞపురుషుడునైన శ్రీకృష్ణుడే ప్రోఫోఫమముగా బూజార్హుడని చెప్పెను. అట్లే యా ధర్మరాజు శ్రీకృష్ణుని చందన తాంబూలాది సత్కారములతో బూజింపబోయెను. “వ్యాసాది మహర్షులు, వసుదేవాది క్షత్రియ వృద్ధులు నుండగా కృష్ణున కగ్రతాంబూలము నీయరాద”ని శిశుపాలు డభ్యంతరము చెప్పెను. శ్రీకృష్ణు ననేక విధముల సభిషేపించెను. కృష్ణు బూజంపు మన్న భీష్మాచార్యులను, పూజించు ధర్మరాజునుగూడ చులకనజేసి తూల నాడెను. సభాసదులను చందన తాంబూలాదులచే సత్కరించి యాగ మును జక్కగా పూర్తి చేసికొనవలసిన బాధ్యతగల యజమాని ధర్మరాజు. అతడు శిశుపాలుని సమాధాన పరచుటకై శ్రీకృష్ణుని పూజార్హత నిట్లు చెప్పసాగెను.

“ఆదిజులైన బ్రహ్మయుదయంబున

కాన్పదమైనవాడు, వే

దాది సమస్త వాఙ్మయములందు

బ్రహ్మసింహుడైనవాడు, లో

కాది త్రిలోక పూజ్యుడని యాత్మ

నెరింగి పితామహుండు, దా

మోదరు జెప్పి బూజ్యుడని, యుక్తమ

కా కిదియేమి దోసమే!” (భారత)

అని ధర్మరాజున్న మాటగూడ. శిశుపాలు డింకను ఏ దేదో గొణుగుచునే యుండును. సభా మర్యాదను ధిక్కరించి సభనుండి లేచి లేచిపోవుచున్నాడు. సహదేవున కావేశ మాగలేదు. “శ్రీకృష్ణున కర్షణమీయరా దనువీరుల నెత్తిపైన కాలు పెట్టెదనని పారుషముతో సహదేవు డాసభలో తన పాదమెత్తి గర్జించెను. అచట నొక్కరును

ఎదురుమాట్లాడినవారు కానబడలేదు, శిశుపాలు డింకను తన దుర్జనత్వమును మానలేదు. భీష్మ ధర్మరాజు-శ్రీకృష్ణులను దుర్భాష లాడుచుండెను. శ్రీకృష్ణు డ్ధ్వమందుకొని చక్రాయుధముచే నా శిశుపాలుని శిరస్సును ఖండించెను శిశుపాలుని యాత్మ యా పరమాత్మలోనే బ్రవేశించినది. ఆతనిలోనుండి వచ్చిన ప్రపంచము మరల నతనిలోనికే క్రమముగా జేరిపోవలెనుగదా !

శ్రీకృష్ణుడు మాయావియు దురాత్ముడునగు పాలుని సౌభక విమానమును గదచే బడగొట్టి తన చక్రాయుధముచే నాతని తల నరికి చంపిన సందర్భములో, ఆ శత్రువీరునితో పాటు యుద్ధ మొనర్ప వచ్చిన దంతవక్త్రుని ఆ కృష్ణుడు గదా ప్రహారముచే జంపివేసెను. ఈ శిశుపాల-దంతవక్త్రులు అసలు వైకుంఠద్వార పాలకులుగా నుండెడి జయ-విజయులు-వారు సనక-సనందనులచే శిపింపబడి మూడు జన్మలయందు దుర్మార్గులై పుట్టి శాపమోక్షము నొందవలసి యున్నారు. వారు మొదటి జన్మయందు హిరణ్యాక్ష-హిరణ్యకశిపులుగా, రెండవ జన్మయందు రావణ-కుంభకర్ణులుగా, ఈ మూడవ జన్మమునందు శిశుపాల-దంతవక్త్రులుగాను జన్మించి యిట్లు శాపమోక్షము నందిరి.

కృష్ణ భగవానుని భక్తవాత్సల్య మెంతదనగా తన ప్రతిజ్ఞను గూడ వదలి, భక్తుల అభీష్టమునే, పట్టుదలనే సాగనిచ్చును. అంతటిది. భీష్మాచార్యులు శ్రీకృష్ణుడు తనపైకి చక్రాయుధము నెత్తువరకు దన పట్టుదల వీడక, అర్జునునితో ముమ్మరముగా యుద్ధము చేసెను. దుర్యోధనునితో నే నాయుధము పట్టను, ఊరక చూచుచుందు నన్న భగవానుడు తన ప్రతిజ్ఞనుగూడ వదలి, ఆ భక్తుని యభీష్టమునే తీర్చును. అది భీష్ముని కభీష్టము కనుక నే చక్రిని వివిధవిధముల స్తుతించెను. ఆహా.

“కుప్పించి యెగసిన కుండలంబుల కాంతి

గగన భాగంబెల్ల గప్పికొనగ”

మొదలగు రీతుల సభివర్ణించుచు నానంద భాష్పములతో నమస్కరించెను. “ఆయుధము పట్టననగా, ముట్టుకొననే ముట్టుకొన నని యుమా? ఆయుధ యుద్ధము చేయనని యుద్ధము. అర్జునునకు పురి మెక్కించుట గూడ అప్పట్టున యవసరమైనది. స్వాభావికముగా భగవంతు డెప్పుడును చకిరీయే. ఎట్లైన నేమి భక్తుల యభీష్టము దీర్చుటే భగవదుత్తేష్యము.

శ్రీకృష్ణుని రాధికా లోలుడను నొక యపవీధ యున్నది. కొందరు రాధ కృష్ణుని అత్త యనుచున్నారు. అది తప్పు. శ్రీభాగవతములో రాధ యను పేరుగలదే లేదు. బ్రహ్మవైవర్త పురాణములో, గర్భరాగవతములోను ఈ రాధికా చరిత్ర యున్నది. ఒకచోట రాధా కృష్ణులకు గోలోకములోనే వివాహమైనదని యున్నది. మరొకచోట చూలోకములోనే వివాహమైనదని యున్నది. అంతే.

బహ్మదేవుడు రాధా స్మరణవల్ల జీవన్ముక్తి కల్గినని రాధోపనిషత్తులో తెప్పియున్నాడు.

“రాధా రాసేశ్వరీ రమ్యా కృష్ణ మంత్రాధిదేవతా
సర్వాద్యా సర్వవంద్యా చ బృందావన విహారిణీ ।
బృందారాధ్యా రమాకేష గోపీ మండల పూజితా ।
సత్యా సత్యవరా సత్యభామా శ్రీకృష్ణవల్లభా ।
మృవభాను సుతా గోపీ, మూలప్రకృతి రీత్యరీ ।
కాంధర్వా రాధికాకలరమ్యా దుక్కిణీ పరమేశ్వరీ ।
చితాత్పర తరా పూర్ణా, పూర్ణ చంద్రీ నిభాననా ।
ధక్తి ముక్తి ప్రిదా నిత్యం, భవవ్యాధి వినాశినీ ।”

(ఋగ్వేదీయ రాధోపనిషత్తు)

మద్వేదికగ శిష్టరక్షగ భర్తౌద్ధరణము లొనిర్చి శ్రీకృష్ణమూర్తి బలములతోనూ తిరిగి పరమపదమునకు పోయేసెను. ద్వారక

మూ॥ “ఏష మ ఆత్మాఽంతర్హృదయే
ఏత (దృష్ట) ఏత మితః ప్రేత్య
అభిసంభవితాఽస్మీతి”

ఈ నాలోని ఇట్టి పరమాత్మయే పరబ్రహ్మము. ఈ శరీరము నుండి మరణించి వెళ్ళినమీదట నేను (= జీవుడు) ఈ బ్రహ్మమును (= ప్రావ్యమును) ప్రాప్తింతును అనియు నిశ్చయించుకొని యుపాసించ వలెను.

మూ॥ “యస్య స్యా దర్థా నవిచిక్త్యా
ఽస్మీతి హస్యాహ శాండిల్య శాండిల్యః॥”

ఎవని కిటువంటి నిశ్చయముండునో, ఎవని కీవిషయములో సంశేహములేదో వానికి బ్రహ్మము ప్రాప్తింతును.

4. ప్రాణవిద్య : ఛాం॥ 5-1-15, 5-2-1-2

“పరమాత్మ చరాచరములకును ప్రాణమైనవా”డని ఈ ప్రాణ విద్య తెల్పుచున్నది.

మూ॥ “నవై వాచో న చక్షూగుంషి
నశ్రోత్రాణి న మనాగం సీత్యాచ
క్షతే, ప్రాణా ఇత్యే వాచక్షతే
ప్రాణో వ్యైవై తాని సర్వాణి భవతి”

సత్యకాముడు గోశుతి యను శిష్యునితో నిట్లు చెప్పచున్నాడు- ప్రాణమే ఈ వాగాది సర్వవృత్తులునై యున్నవి. కావున అన్ని యింద్రియ వ్యాపారములను సమిప్తిగా వ్యవహరించునప్పుడు వాక్కులని గాని, నేత్రములనిగాని, శ్రోత్రములని కాని, మనస్సులనికాని చెప్పట లేదు. ప్రాణములనియే లోకమునందు శాస్త్రములందును జెప్పట తలదు. ఈ ముఖ్య ప్రాణమే సర్వ వ్యాపారాశ్రయము. కార్య కారణ

కొనగోరకుము, భూతయగు పరమాత్మను దెలిసికొనగోరుము! రూపమును దెలిసికొనగోరకుము, రూపమును దెలిసికొను సాక్షియగు పరమాత్మను దెలిసికొనగోరుము! శబ్దమును దెలిసికొనగోరకుము, శ్రోతయగు పరమాత్మను దెలిసికొనుము! అన్నపు రుచిని దెలిసికొనగోరకుము అన్నరుచి దెలిసికొను భోక్తయగు పరమాత్మను దెలిసికొనగోరుము! కర్మను దెలిసికొనగోరకుము, కర్తయగు పరమాత్మను దెలిసికొనుము! శరీర సుఖదుఃఖములను దెలిసికొనగోరకుము, శరీరమందుండి సుఖదుఃఖముల దెలిసికొను సాక్షియైన పరమాత్మను దెలిసికొనగోరుము! ఆనందము రతి సంతానము గనుటను దెలిసికొనగోరకుము, ఆనంద, రతి, సంతానోత్పత్తులకు జ్ఞాతయగు పరమాత్మను దెలిసికొనగోరుము! గమనక్రియను దెలిసికొనగోరకుము. గమనముచేయు సాక్షియగు పరమాత్మను దెలిసికొనగోరుము! మనస్సును దెలిసికొనగోరకుము, మనశముచేయు మంతయగు పరమాత్ముని దెలిసికొనగోరుము!

మూ॥ “తా నా ఏతా దశైవ భూతమాత్రాః॥

అధిప్తిజ్ఞం దశప్రజ్ఞామాత్రా అధిభూతం ।

యది భూతమాత్రా నస్యః

న ప్రజ్ఞామాత్రా నస్యః

యద్వా ప్రజ్ఞామాత్రా న హ్యన్నతరతోరూపం

కించన సిద్ధ్యే వో ఏతన్నానాత ద్యథా॥”

ఈ వాక్కు మొదలగు బాహ్యవిషయములు పదియును భూతమాత్రాలు. వాగాదీంద్రియ రూపమగు ప్రజ్ఞామాత్రాలు గూడ పదియున్నవి. భూతమాత్రాలు లేకున్న ప్రజ్ఞామాత్రాలుండజాలవు; ప్రజ్ఞామాత్రాలు లేకున్న భూతమాత్రాలు నుండజాలవు. విషయములు ఇందియములు అను నీ రెండింటిలో ఏ యొకదాని ద్వారాగూడ మాట్లాడుట చూచుటవంటి యేపనియు జరుగదు. నేత్రాదీంద్రియములు లేకున్న రూపాది విషయములు తెలియబడవు. రూపాది విషయములు లేకున్న నేత్రాదీంద్రియములు తెలిసికోజాలవు. విషయ-ఇంద్రియములలో

డీ కల్కవతారమునందు అశ్వారూఢుడై వచ్చి దుష్టులగు మేచ్చాదులను శిక్షించి, శిష్టులను రక్షించి ధర్మసంస్థాపనము చేయును.

ఒక భగవంతుడే దేవళములందు, మసీదులందు, చర్చిలందు, చైత్యములందు, సర్వత్ర యున్నాడు. ఎచ్చట నున్నను ఏరూపమున నున్నను ఆ ఒక సర్వేశ్వరుడే అందరను గాపాడుచున్నాడు. వారి వారి పూర్వ కర్మానుసారముగా వారి వారి కా యా భోజనాది పదార్థములను సృష్టించి పంచుచున్నాడు.

“యే యథా మాం ప్రపద్యంతే తాం స్తదైవ భజామ్యహమ్ |

మమ వర్తమానవర్తంతే మనుష్యాః పార్థ! సర్వశః” (గీత)

ఓ అర్జునా! ఎవ రేవిధముగా నన్ను దెలిసికొని పొందుచున్నారో, వారి నావిధముగానే నే ననుగ్రహింతును. మనుష్యు లన్నివిధాల నా మార్గమునే యనుసరించు చున్నారు.

“స తయా శ్రద్ధయా యుక్తస్తస్యాఽరాధన మిహతే

లభతే చ తతః కామాన్ మయైవ విహితాన్ హితాన్” (గీత)

కోరికలు కోరు భక్తుడు ఆ దేవతా సంబంధమైన విశ్వాసముతో నున్నవాడై, ఆ దేవతారాధనే చేయుచున్నాడు. ఐనను ఆ దేవతల ద్వారా నానుండియే ఇహపరములకు సంబంధించిన కోరికలను బొందుచున్నాడు” అని కలదు.

మే మొకసారి కొత్తగూడెములో నువన్యసించుచుండగా నొక అర్యసమాజ వ్యక్తి యొక చీటీని వ్రాసి మా కందించెను. అందు “కొందరు రాతివిగ్రహమును బూజింతుకు, మరికొందరు ముక్కు మొగములేని రాతినే పూజింతురు. మైలురాయి నెందుకు దేవుడని పూజింపగూడదు.” అని యున్నది. వచ్చినది కొత్త ప్రదేశము, నిండుగుఱ ముందు కొద్దిగా భయము వేసినది. సమాధానము చెప్పక తప్పదు. చెప్పితిమి.

“ఎందుకు పూజింపగూడదు. మైలురాయిని గూడ బూజింపవచ్చును. దానియందును భగవంతుడు సర్వవ్యాపి యున్నాడని ప్రమాణబుద్ధి కుదరవలెనుగాని, భగవంతు నేవిధముగా నెప్పుడెవ్వఁ ఁట్లు పూజించినను, మంచిదే. ఆగమ శాస్త్రములతో వేదమంత్రాలతో పదునారు కళలను న్యాయము చేసిన శిలా-తోహవిగ్రహములు ఆరాధనక పశ్చింపులని వ్రాయబడి యున్నది, భగవంతుడు ఎక్కడ లేడు ?

“అణోరణీయాన్మహతో మహీయాన్”

అణువునం దణువు కంటెను చిన్నవాడై యున్నాడు. మహత్తునందు సంతకన్న పెద్దవాడై దాని వ్యాపించియున్నాడు.

“సర్వతః పాణిపాదం సర్వతోఽక్షి శిరోముఖమ్”

అతని పాణిపాద అక్షి శిరోముఖము లంతటను బెట్టి యున్నాడని వేదమే చెప్పుచున్నది,

“మత్తః పరతరం నాన్యత్ కించిదస్మి ధనంజయు ।

మయి సర్వ మిదం ప్రాతం సూత్రే మణి గణా ఇవ (గీత)

“ఈశా వాన్య మిదం సర్వం యత్కించ జగత్యాం జగత్

తేన త్యక్తేన భుంజీదాః మాగ్నధ కస్యస్విద్ధనమ్”

(ఈశోపనిషత్తు)

“అంతశ్చ నారాయణః బహిశ్చ నారాయణః

సర్వ వ్యాపకో నారాయణః”

(మంత్రీపుష్పము)

వాసుదేవ స్సర్వమిదం సమహత్మా సుదుర్లభః (గీత)

అని యున్నదిగదా! ఒక శివభక్తుడు రాత్రియంతయు వేశ్యా గృహమంటే గడిపి నిద్రించెనట. సూర్యోదయ మగువరకు నతనికి మెలకువ కాలేదు. అతడు ప్రతిదినమును నియమముగా సూర్యోదయ

సమయమునకు శివలింగము నారాధించువాడు, ఉదయమైనది. ఇప్పుడతనికా యీశ్వరునిపై దృష్టి మరలినది. ప్రక్కనే యున్న నిదించు వేశ్యా స్తనము కనిపించినది. వెంటనే దానినే శివలింగముగా దలచి పూజించి ముక్తుడైనాడు. శివుడా పేరుతో ఆచంటేశ్వరుడై ఆచంట గ్రామములో వెలసినాడని మనము వినుచున్నాము. ఒక భక్తుడు తన మోకాలినే శివలింగముగా దలచి, పూజించి ముక్తుడైనా” డని చెప్పితిమి.

ఏ కే శ్వ రా రా ధ న

ఆర్యుల ఋగ్వేదమునాటికే ఏకేశ్వరారాధన అపరిపక్వముగా నస్పష్టముగా నున్నదని పిక్లే పండితుడు చెప్పెను. దానిని రూల్ పండితుడు, దయానందుడు సంగీకరించిరి. రాజారామమోహనరాయలు “పరమేశ్వరుని కల్యాణ గుణముల ప్రతిధ్వని రూపములే ఋగ్వేదము లోని దేవత”లని తలంచెను. శాస్త్రము సామాన్య జనానీకమునకు బాహ్య పూజాదిక మేర్పాటుచేసెను. అర్హులకు ఆంతరంగిక నిగ్రహ సాధనములు నియమించెను. బాహ్యమునుండి ఆంతరంగికమునకు బోవుట మానవ కహజ లక్షణము. బయటి ప్రకృతి శక్తుల ఆరాధనము నుండి ఉపనిషత్తత్వ జ్ఞానము వరకు క్రమ పరిణామము నొందినది. పురాతన ప్రకృతి పూజను వదిలి ఉపనిషత్తులు వేదతత్వ భావ బీజముల నుద్ధరించి నది. ప్రాపంచిక వస్తువుల జూచిన వానికి గలుగు సమస్యలకు, ఋగ్వేద ములో కవితా వేశనరులు వ్రాసిన గేయములున్నవి.

“దీవ్యతీతి దేవః” = కాంతి నిచ్చునది లేక కాంతి నిచ్చువాడు దేవుడు. లోకమునకు గాంతి నిచ్చువాడు దేవతలు. సూర్యుడు, చంద్రుడు, నక్షత్రములు, భూమి, ఆకాశము, తల్లి, తండ్రి, గురువు, అతిథులు, సముద్రములు, ఉభయ సంఖ్యలు దైవములే యనిరి. ఈ విధమైన ప్రకృతిని మొదట గుసాసించిరి.

నిశ్చల సమాలోచనపై ప్రకృతిలోని స్వరూపమును జూడసాగిరి. అద్భుత దృశ్యములకు దైవత్వ మాపాదించిరి. తుఘానులవంటి ప్రకృతి అద్భుత శక్తులను తాము నెట్టుకొనలేక బానిసలై పోయినప్పుడు వానిని జేవరిలన్నారు, కొల్చినారు. వరుణుడు ఇంద్రుడు మున్నగు కొందరు జేవరిలను గొప్పగా గొలిచిరి.

విదేశములందు గూడ నిట్లనేక దేవతారాధనలే యుండెడివి. క్రైస్తులుగా వారును ఏకేశ్వరారాధనను నేర్చుకొనిరి. “పాలస్తీనాలో నొక జెహోవా దేవుని గౌరవించి తక్కిన దేవతలందరను బలవంతముగా నిర్మూలించి, ఆ దేవతలను బూజించువారిని జెహోవాకు బలి యిచ్చిరి. భరత వర్షమున ఈ ఏక బ్రహ్మవాదము, ననేకత్వమును తెుమరుగున నేకత్వమును జూచి గ్రహించిరి.”

(బైబిల్స్ ఆఫ్ ఇండియన్ ఫిలాసఫీ 13వ పేజీ)

వివిధ దేవతారాధకులగు వైదికులు, వేదాంతులనుండి సమన్వయ మార్పిడిని దెలిసికొన్నట్లు ఉపనిషత్తులు చెప్పుచున్నవి. అశ్వపతి, ఔషమన్యుడు మొదలగు ప్రకృతి దేవతారాధకులకు “పరమాత్ముని యంతములే ప్రకృతి దేవతలని తెల్పి, స్వర్గము పరమాత్ముని శిరము, కన్ను సూర్యుడు, వాయువు అతని శ్వాసము, ఆకాశ ముదరము, జల మతని మూత్రనాళము, భూమి పాదము. ఇదే పరమాత్ముని విరాట్స్వరూపమని చెప్పెను. ఒక్కొక్క ప్రకృతి దేవత నుపాసించుట అతని లోని యొక యంతమునే యుపాసించుటగును. ఇట్లు సమగ్రముగా నాతని యుపాసింపుడని చెప్పెను.

యూజ్జవల్క్యుడు శాకల్యునితో “3008 దైవములున్నారు. 308 దైవములున్నారు. 38 దైవములున్నారు. క్రమముగ 6, 3, 2, 1½, 1. దేవులొక్కడేయని చెప్పెను. “మిగిలినవన్నియు నతని విభాతులే” యని చెప్పెను. (కేనోపనిషత్తు “దేవతల శక్తులన్నియు పరమాత్మవే మున్నది. ఈ యుపనిషత్తు ఇంద్రుడు శక్తి ఉపాసకుడని తెల్పుచున్నది.

ఉపాసనకు వర్షాయ పదము భక్తియే. ఉపాసించు వానినే భక్తుడం దురు, వేదముం దనేకోపాసనములు కలవు.

భక్తి - ప్రపత్తులు

“భక్తిరేవై నం గమయతి భక్తిరేవై నం దర్శయతి
భక్తివశః పురుషః” (ఉపనిషత్తు)

భక్తియే భగవంతుని బొందించును. భక్తియే భగవంతుని జూపిం చును. భగవంతుడు భక్తికి వశుడు.

“విద్యాం చాఽవిద్యాంచ యస్త ద్వేదాభయం సహ
అవిద్యయా మృత్యుం తీర్త్వా విద్య యాఽమృత మశ్నుతే”
(ఈశ) (ఉ1)

విద్యా = జ్ఞానము, అవిద్యా = కర్మము ననడి రెంటి నెవడు తెలిసికొను చున్నాడో వాడు, (అవిద్యయా =) వర్ణాశ్రమ కర్మచే జ్ఞానోత్పత్తికినిరోధివైన ప్రాచీనకర్మమునుబోగొట్టుకొని, (విద్యయా =) జ్ఞానముచే భగవంతుని బొందుచున్నాడు.

“త మేవం విద్యా నమృత ఇహభవతి
నాన్యః పంథా అయనాయ విద్యతే” (పురుష సూక్తము)

అతని నిట్లుపాసించిన వాడు మోక్షము పొందిన వాడగును పొందుటకు మరొక మార్గములేదు.

“యోగినా మపి సర్వేషాం మద్ధతే నాం తరాత్మ నా
శ్రీధ్రావాన్ భజతే యో మాం సమే యుక్తతమో మతః (గీత)

యోగు లందరిలోకి భగవంతుని శ్రీధ్రలో భజించువాడు యోగ్యుడగును.

“నాహం తేదై ర్న తపసా న దానేన న - చేజ్యయా
శక్య ఏవం విధో దృష్టుం దృష్టవా నపి మాం యథా”

“ఓత్తై త్వ నన్యయా శక్య అహ మేవం విధోఽర్జున !
జ్ఞానం ద్రష్టుచ తత్వేన ప్రవేష్టుం చ పరంతప!”

నేను వేదములచేతగాని, తపస్సు చేతగాని, దానముచేతగా ని
యజ్ఞముచేతగాని, నీవు నన్ను ఇవ్వుడు చూచినట్లు జూచుటకు సాధ్య
మనువాడను. నాయందలి భక్తిచేత మాత్రమే యథార్థముగా
దెలిసికొనుటకు, చూచుటకు ప్రవేశించుటకును శక్యమైనది.

“న సంపృశే తిష్ఠతి రూప మన్య న చక్షుషా పశ్యతి కశ్చనై నం,
భక్త్యాచ భృత్యాచ సమాహితాత్మా
జ్ఞాన స్వరూపం పరిపశ్య తీహ” (భారత)

భృతిచే సమాహితాత్ముడై భక్తిచే ఋరుషోత్తముని జూచును,
సాక్షాత్కరించుకొనును, పొందును. ఈ భగవంతుని రూపము కనబడు
నదిగాదు, కావున నెరివి నెవడును దన చర్మ చక్షుస్సులచే జూడజాలడు.”
అని వ్యాసుడు మోక్షధర్మ పర్వమున జెప్పినాడు. భక్తిరస ప్రాశస్త్య
మును శ్రీ భాగవతము వేనోళ్ళ గొనియాడినది,

“అంధేమాదయముల్, మహాబధిర
శంఖారావముల్ మూక న
ద్వైపాఖ్యాపనముల్ నపుంసక వధూ
కాంతల్ కృతఘ్నావలీ
బాధుత్వింములు భస్మహవ్యములు
లుబ్ధ ద్రవ్యముల్ కోడ న
ద్వక్తిభంబుల్ హరి భక్తి వర్జితౌల
చిత్తవ్యర్థ సంసారముల్” (శ్రీ భాగవత)

భక్తి ప్రపత్తులు రెండును భగవదనుగ్రహమును బొందుటకు ముఖ్యములే. భక్తి మార్గమునకు సాధనమును ముఖ్యవశ్యకము. ప్రపత్తి మార్గమునకు త్రికరణశుద్ధిగా భగవంతు నాశ్రయించు టత్వా వశ్యకము, సాధనకూడా చేయవచ్చును. పాంచరాత్రాగమము ప్రపత్తి కారు అంగము అున్నవని తెల్పుచున్నది.

“అనుకూల్యస్య సంకల్పః ప్రాతికూల్యస్య వర్జనం
రక్షిష్యతీతి విశ్వాసో గోప్యత్వ వరణం తథా
ఆత్మనిక్షేప కార్యణ్యే వద్విధా శరణాగతిః” (లక్ష్మీ తంత్రము)

తన సంకల్పమునకు దగిన శ్రేయ మొనగూర్చు భగవ దనుగ్ర హమును సంపాదించుట, ప్రతికూల విషయముల వర్జించుట, ఆరడు తనను తప్పక రక్షించు నన్న నమ్మకము, అతనిని గోప్యముగా నాశ్ర యించుట, అభిమానమువదలి దీనుడై వేడుట. తన నాతని ముందుం చుట.

నవ విధ భక్తులు

శ్రీమద్భాగవతములో నవవిధ భక్తులు తెల్పుబడినవి.

శ్రవణం కీర్తనం విష్ణో స్మరణం పాదసేవనం
అర్చనం వందనం దాస్యం సఖ్యమాత్మ నివేదనమ్”

1. శ్రవణ మనగా, భగవదనుగ్రహము నపేక్షించుచు నాతని నామ రూప గుణలీలా కథా మహాత్మ్యములను వినుట.
2. కీర్తన మనగా, భగవంతుని నామరూప సర్వవ్యాపకత్వాదుల గాన మొనర్చుట.
3. స్మరణ మనగా, భగవంతుని గుణ నామ రూప సర్వవ్యాప కత్వాదుల స్మరించుట.

4. పాదసేవన మనగా, భగవంతుని శ్రీ పాదములను పత్తుచున్నట్లు, పూజించుచున్నట్లు, మనస్సున దలంచుట, అర్చామూర్తి పాద పూజచేయుట.

5. అర్చన మనగా, భగవదర్చారూపములను అంగములను కుంకుమతో అక్షతలతో పుష్పములతో బూజించుట సహస్రనామ-అష్టోత్తర నామాదులచే తిరణశుద్ధిగా బూజించుట; పోడశోపచార పూజయగును.

“వ్రతం పుష్పం ఫలం తోయం యోమే భక్త్యా ప్రయచ్ఛతి
తదహం భక్తుప్రహృత మశ్నామి ప్రయతాత్మనః” (గీత)

వ్రతముగాని పుష్పముగాని, ఫలముగాని జలముగాని ఎవడు నాకు భక్తితో సమర్పించునో అట్టి పరిశుద్ధాత్ముడిచ్చిన యా వస్తువుల, సేననుభవించును” అని భగవానుడే యన్నాడు. మానసిక పూజయును ఈ యర్చన కిందికే వచ్చును.

6. వందన మనగా, భగవన్నహిమనే తలంచుచు నమ్రుడై భగవంతునికి నమస్కరించుట, అంజలించుట.

7. ద్యాస మనగా భగవద్భాగవతాచార్యుల యానతిని శిరసావహించి కింకకుడై తదనుకూలముగా సేవించుట.

8. సఖ్య మనగా, స్నేహితునకు సులువుగా దన మనోభిప్రాయము దెల్పునట్లు భగవంతుని సన్నిధానములో దన మనోభిప్రాయమును వెల్లడించుట. నిర్భయముగా రక్షింపుమని బ్రతిమాలుకొనుట.

9. ఆత్మనివేదన మనగా, నేను నీవాడనేయుని తన నా భగవంతుని ముందు - సమర్పించుకొనుట దీనిని ప్రణామమని, ప్రపత్తియని, భరన్యాసమని, శరణాగతియనియు నందురు.

ఆత్మార్థంబును ఈ నవవిధభక్తుల గూర్చి తమ గ్రంథము లందు జక్కగా దెల్పినారు. ఈ యాత్మార్థుల” ననుసరించి రామానుజుని భక్తి ప్రపత్తులకే భగవంతుడు సాధ్యుడని తమ గ్రంథము లందు దెలిపిరి. శరణాగతి గద్య, వైకుంఠగద్య, రంగరాజగద్యలు భక్తులు భగవంతు ననుసంధించుటకై రచించిరి.

రామానుజకాలానంతరమున (శ్రీ) వైష్ణవము వడగలై - తెంగలై యను రెండు శాఖలై నది. భగవదనుగ్రహము సహేతుకమని తలంచువారు వళగలై శాఖవారు. నిర్వేతుకమని తలంచువారు తెంగలై శాఖవారు. వళగలై శాఖయొక్క ప్రపత్తి మార్గమునకు ఉదాహరణము మర్కట కిశోర న్యాయము. తెంగలై శాఖయొక్క ప్రపత్తి మార్గమున కుదాహరణము మార్జాల కిశోరన్యాయమునని యుందురు.

అర్థపంచక జ్ఞానము

విశిష్టాద్వైత సాంప్రదాయము వారికి అర్థపంచక జ్ఞాన మత్యావశ్యకమైనది

1. ఆత్మ స్వరూపజ్ఞానము - జీవుడు భగవంతునకే దానుడై యుండును. “శేషత్వమాత్మాపుక్కు స్వరూపం” అని తెలిసికొని యుండుట.

2. పరమాత్మ స్వరూపజ్ఞానము - భగవంతుడు జీవుల నన్ని విధముల రక్షించువాడై యున్నాడని తెలిసికొనుట.

3. ఫల స్వరూపజ్ఞానము - సంపాదించవలసినది మోక్షమని తెలిసికొని యుండుట.

4. ఉపాయ స్వరూపజ్ఞానము - భగవంతుడే గతియని నమ్మి శరణాగతి చేయుట.

5. విరోధి స్వరూపజ్ఞానము - మోక్షమున కాటంకము గల్గించు వాని నెరిగి యుండుట.

ఈ యైదర్థములును తిరుమంత్రమునందు జక్కగా నిమిడి యున్నవి. తిరుమంత్రమును మించిన మంత్రములేదు, ఇది వేద సంబంధ మంత్రము, ఆచార్యులను సమాశ్రియించి యీ మంత్రము నుపదేశము పొందవలెను. ఈ మంత్రము ననుష్ఠించుటకు నన్ని వర్ణములవారికి నధికారము కలదు.

నవ విధ సంబంధములు

జీవాత్మకు పరమాత్మకు నవవిధ సంబంధము లున్నవి.

“పితాచ రక్షక శ్చేషీ భర్తా జ్ఞేయో రమాపతిః

స్వామ్యాధారో మహాత్మాచ భోక్తా చాద్య మనూది తః”

1. పితాపుత్ర సంబంధము : తండ్రికి కుమారునకు గల సంబంధము వంటి సంబంధము జీవాత్మకు పరమాత్మకు గలదు. కోరకున్నను కుమారుల జ్ఞేయమునకై తగిన కార్యములు చేసి తండ్రి రక్షించునట్లే జీవుల యోగజ్ఞేయముల నతడు పహించును.

“సర్వయోనిషు కాంతేయ మూర్తయస్సంభవంతియాః

తాసాం బ్రహ్మ మహద్వోని రహం బీజప్రదః పితా” (భ. గీత)

అర్జునా! అన్ని యోనులందు నేయే యాకారములుపుట్టుచున్నవో వానికన్నిటికి ప్రకృతి తల్లి. దానియందు బీజముంచు తండ్రిని నేనే.

2. రక్ష్య రక్షక సంబంధము : రక్షించు వానికి రక్షింపబడు వానికి గల సంబంధము. భగవంతుడు సర్వరక్షకుడు, శరణు వేడిన, మిత్రునేకాదు శత్రువునైనను రక్షించువాడు.

“సకృదేవ ప్రపన్నాయ తవాస్మీతి య యాచ తే

అభయం సర్వభూతే భ్యో దదామ్యేత ద్రత్వం మమ”

అన్నాడు శ్రీరామావతారమున భగవంతుడు.

“సర్వజ్ఞ స్సర్వగో భువనస్య గోప్తా” (శ్వేతా) (ఉ.)
సర్వజ్ఞుడు సర్వవ్యాపియునగు భగవంతుడే ప్రపంచ రక్షకుడు.

3. శేష శేషి సంబంధము : (శేషుడు =) సేవకుడు. జీవుడు పరమాత్మ యుద్ధీనమందుండి యాయన వినియోగమునకు లోబడి యుండు వాడు. జీవులందరి సేవను బొందువాడు పరమాత్మ! కావున, పరమాత్మ శేషి శేషత్వము జీవాత్మ యొక్క స్వరూపము. “శేషత్వమాత్మాపుక్కు స్వరూపం” అని తిరుమం తార్థము చెప్పను.

“భీషా స్సాద్వాతః పవతే భీభోదేతి సూర్యః
భీషా దజ్ఞీశ్చేంద్రీ శ్చ మృత్యు ర్థావతి వంచమః (తై) (ఉ)

భగవత్సేవకు లోపముగు నను భయముచేతనే, వాయు సూర్య వహ్ని దేవేంద్ర యమధర్మరాజు లందుగల జీవులు, తమ తమ నిర్ణీత కార్యక్రమమును విడువక చేయుచున్నారు.

4. భర్తృ భార్యా సంబంధము : భార్య నన్నివిధాల సంతోష పెట్టుచు భరించువాడు భర్త. భరింపబడుచు తదనుకూలముగా నుండ వలసినది భార్య. జీవుడు “తనను భరింపజాలినవాడు శ్రీమన్నారాయణుడు తప్ప మరొకడు లేడని తలంపవలెను. ఇట్టి సంబంధమునే భర్తా భార్యా సంబంధమందురు.

ఆ పరమాత్మ తానే రెండుగా నైనాడట. ఒక భాగము పరిరెండవ భాగము పత్ని.

“స ఏ కాకీ నరమతే! స ద్వితీయమైచ్ఛత్
సః పతిశ్చ పత్నీ చా భవతామ్”

ఆ భగవంతు డొకడే పురుషుడు. బ్రహ్మ మొదలు తక్కిన ప్రపంచమంతయు స్త్రీ ప్రియమే,

“స్త్రీ ప్రియ మితరం సర్వం జగత్ బ్రహ్మ పురస్సరమ్”
అనిగదా ప్రమాణము. అతడు జగన్నాథుడు.

5. జాత్యజ్ఞేయసంబంధము : (జాత) తెలిసికొనువాడు-జీవుడు. (జ్ఞేయుడు -) తెలియబడు వాడు భగవంతుడు. నిత్యుడు అత్యయం దుండువాడునగు భగవంతుడు. తెలియదగినవాడు. ఈతనికన్న తెలిసి కొనదగినది వేరేదియును లేదు.

“నారాయణం మహాజ్ఞేయం విశ్వాత్మానం పరాయణమ్”

తెలిసికోదగిన వానిలో గొప్పవాడు. సమస్త ప్రపంచమునకు నాత్మయై యుండువాడు. భూతకోటికి పరమగమ్య స్థానమైనవాడు నారాయణుడు.

6. స్వ స్వామి సంబంధము : స్వ = సొమ్ము జీవుడు [స్వామి] సొమ్ముగలవాడు భగవంతుడు. సొమ్ముగలవాడు దానిని పదిలపరచి రక్షించి చెడకుండగా పాడి వృద్ధి పరచి తనకు సంతోషకరముగా నుపయోగించుకొనును. అట్లే భగవంతుడును జీవుని రక్షించి, యతని యోగక్షేమమును పహించి తన ప్రయోజనమునకు వినియోగించుకొనును. భక్తరక్షణమే భగవంతునికి ప్రయోజనము, కాన తన రక్షకత్వమును స్థాపించుకొనుటకై జీవుల రక్షించును.

“పతిం విశ్వస్య త్రైశ్వర్యం శాశ్వత్యం శివ మచ్యుతమ్”

సమస్త ప్రపంచమునకు స్వామియై జీవాత్మకు నాయకుడై నిత్యుడై మంగళకరుడై శ్రీమన్నారాయణుడును. ప్రకృతి జీవులకు పతియై కళ్యాణగుణములు గల యీశ్వరుడై యుండును.

7. ఆధారాధేయ సంబంధము : ఆధారము = ఏదేని యొక పదార్థమును ధరించునది. పరమాత్మ ఆధేతము ధరింపబడు పదార్థము. జీవుడు. జలమున కాధారము పాత్ర యైనట్లు జీవున కాధారము పరమాత్మ. ఆధేయము జీవు డనవలెను. ఇట్టి సంబంధమును ఆధారాధేయ సంబంధ మందురు. సర్వాధారుడు పరమాత్మయని సమ్మి యుండవలెను.

—యస్య ప్రాణ శ్శరీరం—యస్య వా
శ్శరీరం—యస్య చక్షు శ్శరీరం—
యస్య శ్రోత్రం శరీరం—యస్య
మన శ్శరీరం—యస్య త్వ శ్శరీరం
—యస్య విజ్ఞానం శరీరం—
యస్య రేత శ్శరీరం”

అట్లు భూమి ఉదకము అగ్ని అంతరిక్షము వాయువు ద్యులోకము ఆది
త్యుడు దిక్కులు చంద్రుడు నక్షత్రములు ఆకాశము తమస్సు తేజస్సు
మొదలగు ద్యులోక సంబంధ సమస్త భూతములందుండు ప్రాణము,
వాక్కు, చక్షుస్సు, శ్రోత్రము, మనస్సు, త్వక్కు, విజ్ఞానము, రేతస్సు
మొదలగు ఆత్మీయ పదార్థములందు నున్నదియు పైవాని సన్నిహి
నియమించునదియు నగు ఒక వస్తువును నిర్దేశించి, అదియే నీకును ఆత్మ,
అంతర్యామి, అమృతస్వరూపుడు నని కాణ్వులు ప్రతి పర్యాయ ముప
దేశించిరి. మాధ్యందినులు

మూ॥ “య స్సర్వేషు లోకేషు తిష్ఠన్ —
య స్సర్వేషు వేదేషు తిష్ఠన్ —
య స్సర్వేషు యజ్ఞేషు తిష్ఠన్”

అని లోకాలయందు, వేదాలయందు, యజ్ఞాల యందు నుండువా
డనియు ఉపదేశించిరి. కాణ్వులు, “యో విజ్ఞానే తిష్ఠన్” అను దానికి
బదులుగా, మాధ్యందినులు “య ఆత్మని తిష్ఠన్ ... స త ఆత్మాంతర్యా
మ్యమృత” అనియు నుపదేశింతురు. విజ్ఞానము = ఆత్మ. ఇరువురును
“ప్రత్యగాత్మను పరమాత్మ నియమించు వా”డనియే చెప్పుచున్నారు.
కావున జీవాత్మలు పరమాత్మకన్న వేరైనవారే. పరమాత్మ నారా
యణుడే. అతడే సర్వాత్మ.

3. పేయాభ్యాదు :

“తులా శతభిష గ్జాతం, మయూర పురి కైరవాత్,
మహాంతం మహ దాభ్యాతం వందే, శ్రీ సందకాంశజమ్”

4. తిరుమడిశై ఆభ్యాదు :

“మఖాయాం మరిరే జాతం చక్రాంశం భార్గవోత్తమం,
మహీసార పురాధీశం భక్తసార, మహం భజే”

5. పెరియాభ్యాదు :

“జ్యేష్ఠా స్వాతీభవం, రథాంశం, ధన్వినః పురే,
ప్రపద్యే, శ్వశురం విష్ణోః, విష్ణుచిత్తం పురశ్శిఖమ్”

6. కులశేఖరాభ్యాదు :

“కుంభే పునర్వసా జాతం, కేరళే చోళ పట్టణే,
కాస్తుభాంశం ధరాధీశం కులశేఖర, మాశ్రయే”

7. తిరుప్పాణి ఆభ్యాదు :

“వృశ్చికే రోహిణీ జాతం, శ్రీపాణిం నిచుళా పురే,
శ్రీవత్సాంశం గాయకేంద్రం ముని వాహన, మాశ్రయే”

8. తొందరడిప్పొడి ఆభ్యాదు :

“కోదండే జ్యేష్ఠ నక్షత్రే, మండంగుడి పురోద్భవం,
చోళోర్వ్యాం వనమాలాంశం భక్తప్రదేణు, మాశ్రయే”

9. తిరుమొగై ఆభ్యాదు :

“చార్తికే కృత్తికా జాతం, చతుష్క విశిఖా మణిం,
ప్రత్పబంధ కృతం, శార్దూమూర్తిం కలిహ, మాశ్రయే”

10. సమ్మాభ్యాదు :

“వృషభేతు విశాఖాయాం, కురికాపురి కారిజం,
చాండ్యే దేశే కలే రాదా, శకారిం సైన్యపం, భజే”

11. మధురకవి యాశ్వాసు :

“చైత్రే చిత్తా సముద్భూతం, పాండ్య దేశే, గణాంశ జం
శ్రీ పరాంకుశ సద్భక్తం మధురం కవి, మాశ్రయే॥

12. రామానుజులు :

“మే మార్ద్రా సంభవం, విష్ణో ర్దర్శన స్థాప నోత్సవం,
తుండీర మండలే, శేష మూర్తి రామానుజం, భజే”

రహస్య త్రయము

తిరుమంత్రార్థము

మోక్షము గోరువారు తెలిసికోవలసిన రహస్యాలు మూడు. అందులో మొదటి రహస్యము తిరుమంత్రము. రెండవ రహస్యము ద్వయమంత్రము. మూడవ రహస్యము చరమశ్లోకము. ఇప్పుడు తిరుమంత్రము గూర్చి తెలిసికొందము. తిరుమంత్ర మనగా శ్రేష్ఠమైన మంత్రము. దీని గొప్పతనము తెలిసికొని, తగిన భక్తిశ్రద్ధలతో దీని చింతనము చేయవలెను. ఈ మంత్రమందు, ఈ మంత్రమందలి భగవంతునియందు, మంత్రముపదేశించిన ఆచార్యుల యందును ఎంత భక్తిశ్రద్ధలు చూపిన, అంత లాభము కలుగును.

సంసారులు భగవంతుడు ప్రభువని తాము సేవకుల మనియు మరచి, భగవంతుని సేవించు భాగ్యమును బోగొట్టుకొని, పోగొట్టుకొంటేమే యను దుఃఖమును లేక సంసార సముద్రంలో బడి కొట్టుకలాడుచున్నారు. భగవంతుడు దయామయుడు గనుక, వీరు తనను

తెలిసికొని మోక్షము బొందుటకు వీలు గలిగించెను. తానే బదరి కాశ్రమమున నారాయణుడుగా బుట్టి, తన యంతమున బుట్టిన నరునకు మొట్టమొదట నీ మంత్రము పఠేశించెను.

ఇట్లా భగవంతుడే ఆచార్యుడు శిష్యుడునై, తిరుమంత్రము నందిరకు దేలియజేసెను. శిష్యుడుండవలసిన విధానము కూడ తోక మునకు దేలియవలెను గదా! అందుకనే శిష్యుడుగాకూడ నైనాడు. స్వయముగా పాటుపడి ధనము సంపాదించుకొను తులత కష్టమో, సర్వ శాస్త్రములు చదివి వానిద్వారా జ్ఞానము సంపాదించుకొను తులత కష్టము. తాతలండులు సంపాదించిపెట్టిన ధనమువలె తిరుమంత్రము వల్ల గల్గు జ్ఞానము సులభము. భగవంతుని గూర్చిన మంత్రాలనేకము లున్నవి. వానిని ముఖ్యముగా రెండు విధము లనవచ్చును.

1. వ్యాపక మంత్రములు.

2. అవ్యాపక మంత్రములు.

అంతటను వ్యాపించియుండు భగవంతుని స్వరూపము దెల్పునవి వ్యాపక మంత్రములు. భగవంతుని అవతారములు, గుణములు, చేష్టలు మొదలైనవానిలో ఒక్కొక్కదానిని, లేదా కొన్నిటిని దెల్పునవి అవ్యాపక మంత్రములు. అవ్యాపక మంత్రముల కన్న వ్యాపక మంత్రములు అగు

1. ఓ న్నమో నారాయణాయ,

2. ఓ న్నమో భగవతే వాసుదేవాయ,

3. ఓ న్నమో విష్ణవే,

అను మూడును శ్రేష్టమైనవి.

వీనిలోను 'ఓ న్నమో నారాయణాయ' అను తిరుమంత్రము ముఖ్యము. మిగిలిన రెండును మనను రక్షించు కల్యాణ గుణములు

తెలుపుటలేదు. వానిని శిష్టులు పరిగ్రహించుటయు లేదు. అవి భగవంతుని ఆరు విధములగు సమర్థతలను దెలుపుటలేదు. సందేహ యర్థమును వెలువరించుటలేదు. ఇందుకని ఈ రెండు మంత్రాలును తిరుమంత్రముకన్న తక్కువవే.

తిరుమంత్రమును వేదా లొప్పకొన్నవి. ఋషులు, ఆశ్వాదులు మంచిదని గౌరవించిరి. భగవంతుని మహత్త్వ వేరు, ఈ తిరుమంత్రపు మహత్త్వ వేరు, భగవంతు డెక్కడనో యుండును. ఈ మంత్రము మన దగ్గరనే యుడి ఉపకారము చేయుచుండును. ద్రౌపది కాపద సమయములో వస్త్రములిచ్చి రక్షించినది ఈ తిరుమంత్రమే కదా! కొవముతో దలంపుము, భయముతో దలంపుము, భక్తితో దలంపుము ఈ మంత్రములోని పదములను మార్చి తలంపుము! ఎట్లు దలచినను ఈ మంత్రము తన రక్షించు స్వభావమును విడువదు. రక్షించి తీరును.

తిరుమంగయ్యాశ్వాదు ("కులందరుం" =) గొప్ప కులము నిచ్చును అనుచోటున చెప్పినట్లు, మన కోర్కెల నన్నిటిని ఇది తీర్చును. ఐశ్వర్యము కోరువారి కైశ్వర్యము, మోక్షము కోరువారికి మోక్షము, ఏది కోరినవారి కది సంపాదించిపెట్టును. కర్మిష్టులకుగాని జ్ఞానులకుగాని, భక్తులకుగాని ఆడ్రమువచ్చు వాటంకము లన్నిటిని బోగొట్టి, తగిన ఫలములను సాధించిపెట్టును. "నీవే నాకు దిక్కని" శరణాగతి చేసిన ప్రపత్తినిష్ఠులకు, ఆ ప్రపత్తికి దగిన జ్ఞానము (భగవంతునికు దాసుడుగా నుండవలసిన ఆత్మను గూర్చిన జ్ఞానమును) గల్గించి, ప్రొద్దుపుచ్చుటకును, ఆనందం గల్గించుటకును ఈ తిరుమంత్రమువయోగించును.

"మత్తెల్లాం పేళియం" అనుచోట చెప్పినట్లు ఆత్మను బాగుచేసి కొనుటకు గావలసిన ఐదు అర్థములును తిరుమంత్రంలో నున్నవి. వీనినే అర్థపంచక మందురు.

చర్యము, యజ్ఞాద్యనుష్ఠాన విధులు, అన్నియును బుట్టినవి. అతడే అందరకు అన్నింటికీ గారణము.

మూ॥ “సప్త ప్రాణాః ప్రభవంతి తస్మా
తస్మాద్భిష సమిధ స్సప్త హోమాః,
సప్త ఇమే లోకా యేషు చరంతి ప్రాణా
గుహశయా నిహితా స్సప్త స్సప్త ।”

అతనినుండియే ముఖ్యేంద్రియములు 7, చూచుట మున్నగు విషయముల గ్రహించుకత్తులు 7, రూపము మున్నగు విషయములు 7, ఈ ఇంద్రియములుండు ప్రదేశములు 7, ఈ ప్రదేశము లందుండియే ఇంద్రియములు తమతమ పనులు చేసికొనుచుండును, నిద్రా సమయములో మనస్సుతో గలసి ఏకమై హృదయములో శయనించును. ఈ 7, 7 అయిన గుంపులు పరమాత్ముని ద్వారానే అన్ని ప్రాణులయందు మంచబడినవి.

మూ॥ “అత స్సముత్పా గిరయశ్చ సర్వే
అస్మా తస్యందంతే సింధవ స్సర్వరూపాః,
అతశ్చ సర్వా ఓషధ యాకశశ్చ
యేనై వభూతై స్త్రిష్ఠతే హ్యం తరాత్మా ।”

ఇతనినుండియే సముద్రాలు, పర్వతాలు పుట్టినవి. ఇతనినుండి ప్రకటమై, అనేక రూపములైన నదులు ప్రవహించుచున్నవి. అన్ని ఓషధులు రసములును బుట్టుచున్నవి. ఈ రసముచే బుష్టినొందిన శరీరములలో సర్వాంతరాత్మ యగు పరమాత్మ అన్ని ప్రాణులయొక్క ఆత్మలతో సహా, ఆయా ప్రాణుల హృదయాలలో నుండుచున్నాడు.

మూ॥ “పురుష ఏతేదం విశ్వం కర్మ తపో
బ్రహ్మ వరామృతం, ఏత ద్ద్యో వేద
నిహితం గుహాయాం సోఽవిద్యాగంధం
వికరతీహ సామ్యుః॥”

పై విధముగ సంయమ రూపముగ సాధనము, బాహ్యసాధనముల ద్వారా తెలిసికొను కృత్యములు, పరమాత్మత రూప బ్రహ్మము. ఈ మొత్త మన్నియును పరమపురుషుడైన పరమాత్మయే-ఓప్రియశ్శాసకా ఈ హృదయ గుహలోనున్న అంతర్హృదియగు పరమాత్మ నొకని దెలిసికొన్నచో ఈ మనుష్య శరీరమందే అనుమానపు ముడులు విడిపోయి, ఈ కార్యజాతముగ ప్రపంచమంతయు దెలియును, భగవత్ప్రాప్తి కలుగును.

15. అంగుష్ఠ ప్రమిత విద్య : కఠ 2-1-12, 13. 3-2-17.

పరమాత్మ డంతర్హృది రూపముగా నందరి హృదయములందు నున్నాడని ఈ అంగుష్ఠ ప్రమితవిద్య తెల్పుచున్నది. యమధర్మరాజు సచికేతునితో ననుచున్నాడు: పరమాత్మ అంతట నిండియున్నను హృదయమునందు విశేషముగ నిండియున్నాడు. అతడు కేవలముగ స్థూలు దుగాని సూక్ష్మదుగాని కాడు. ఏదేని యొక్క పరమితిగల రూపము గల వాడుగాడు. వేదాంతము మనుష్యుల నుద్దేశించియే చెప్పబడెను. మనుష్యులే ఉపాసక కర్తులు. కావున సాధకుల హృదయ పరిమితిని బట్టి అందరి పరమాత్మ అంగుష్ఠ మాత్రోద్ధతి చెప్పబడును.

మూ॥ “అంగుష్ఠ మాత్రః పురుషో మధ్య
ఆత్మని తిష్ఠతి, ఈశానో భూత
భవ్యస్య స తతో విజగుప్సతే
ఏత ద్ద్యో తత్ ।”

అంగుష్ఠమంత పరిమాణముగల పరమపురుషుడు ఉపాసక శరీరములోని హృదయాకాశమందున్నాడు. అతడు త్రికాలములందును శాసనము చేయుచున్నాడు. కాలత్రేయ మందుండు పదార్థముల జీవుడు నియమింపలేడు కావున జీవునకంటె పరమాత్మ లేడు. అతని దెలిసికొన్న మీదట సాధకు దేవరినిగాని నిండింపడు. అతని గూర్చియే నీవు నన్నడిగినావు.

మూ! “అంగుష్ఠ మ్మాత్రః పురుషో జ్యోతి
రి వాఽధూమకః । ఈశానో భూత
భవ్యస్య స ఏ వాద్య స ఉ శ్వః
ఏత ద్వై తత్.”

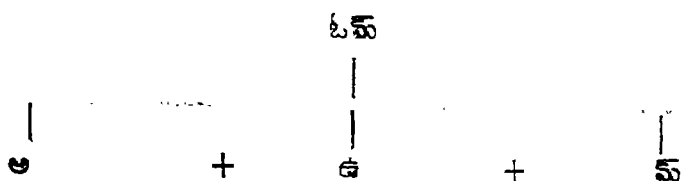
అంగుష్ఠమంత పరిమాణముగలవాడు, పరమపురుషుడునగు పరమాత్మ,
పొగలేని జ్యోతివలె బ్రకాశించు చున్నాడు; త్రికాలములందును శాస
నము చేయుచున్నాడు; అతడే యివ్వడున్నాడు, ఇకముందు నుండ
గలడు. (వాడు నిత్యుడు, సనాతనుడు) అతని విషయములోనే నీవు
నన్నడిగినావు.

మూ! “య దిదం కించ జగత్సర్వం ప్రాణ
వజతి నిస్సృతం । మహద్భయం వజ్ర
ముద్యతం య ఏత ద్విదు రమృతా స్తే భవంతి ।”

పరమాత్మ నుండి బయలు వెడలిన ఈ ప్రపంచ మంతయును ఆ ప్రాణ
స్వరూపుడైన పరమాత్మయందే చేష్టలు చేయుచున్నది. ఎత్తిన వజ్రాయు
ధము వంటి మహా భయస్వరూపుడైన (సర్వశక్తి మంతుడైన ఈ పరమే
శ్వరు నెరిగినవారు అమృతు లగుదురు. జనన మరణముల నుండి
విడివడుదురు.

మూ! “భయా దస్యాగ్ని స్తపతి భయా
త్తపతి సూర్యః భయా దింద్రీశ్చ
వాయుశ్చ మృత్యు ర్థావతి పంచమః”

ఇతని భయమువలననే అగ్ని కాల్చుచున్నాడు. ఇతని భయమువలననే
సూర్యు డెండ గాయుచున్నాడు. ఇతని భయమువలననే ఇంద్రుడు
వాయువు యమధర్మరాజును తమతమ కార్యములందు జాగరూకులై
యుండుచున్నారు. ప్రపంచము అగ్ని సూర్యాదులును [జీవాత్మలు]
ఆ ప్రాణ స్వరూప సర్వేశ్వరుని యాధారమున నుండుచున్నారు,
వానిలో నుండి వచ్చుచున్నారు, వాని యాజ్ఞ సతికృమించిన యేమగునో

నారాయణుని కొరకే + ఏ, జీవాత్మ

నారాయణుని కొరకే జీవాత్మ (దాస్యము చేయవలెను) ఓంకారముచేత దేవునికిని జీవునికిని ఎటువంటి సంబంధమున్నదో చెప్పబడినది. పెద్దలును వైకుంఠంలో నారాయణుని సేవించుచు, సుఖము ననుభవింప వలసిన యాదాసుడు, ఇతరులకు దాసుడు కావచ్చువా?" అని అన్నారు. జీవాత్మకు శ్రీమన్నారాయణుని నొక్కనినే సేవింపవలె నన్నజ్ఞాన ముండవలెను.

అకారముద్వారా రక్షించు దేవుని గూర్చి, మకారముద్వారా రక్షింపబడు జీవునిగూర్చి చెప్పకొనుచున్నాము. ఉకారము ద్వారా ఆ దేవునికొరకే ఈ జీవులు దానులై యుండుట ఫలిత మనియు చెప్పకొన్నాము. ఇప్పటికి ఓంకారార్థము పూర్తియైనది.

ఉకారములోని రహస్యార్థము నమః పదములోను, అకారములోని రహస్యార్థము నారాయణ పదములోను, మకారములోని రహస్యార్థము ఆయ అను ప్రత్యయములోను విప్రులముగా దెలియబడుచున్నవి. (కొందరు మకారములోని రహస్యార్థము 'నార' అనుపదము వివరముగా దెలుపుచున్న దందురు. నారము = జీవులు, నార + ఆయ నుడు = నారాయణుడు = జీవులకు స్థానమైన వాడు).

నమః ముందుచెప్పి, నారాయణాయ తర్వాత చెప్పబడిన కారణమేమిటి! నమః - నాకు నేను దాసుడను గాను. అని చెప్పకొన్న తర్వాతనే నారాయణాయ - నారాయణుని కొరకే, అన్నట్లయితే, ఈ జీవుడు ఇతరులకేమిటి తనకుగూడ దాసుడుకాకుండ 'నీకు దాసుడు'

ననుచున్నాడే అని తలచి, నారాయణుడు కనికరించును. అందులకే మంత్రమును, నారాయణ పదముకన్న ముందే, నమః పదముంచ బడినది.

“నమః” లో మః అని, న అనియు రెండక్షరము లున్నవి. మః- నాకు న (దాసుడను) కాను. నమః - నాకు నేను దాసుడను గాను. అన్ని విధాల గొప్పవాడు భగవంతుడు గావున, ఆతనికి యని చెప్పు కొనుట కవకాశ మున్నది. నాకే నేను దాసుడ ననగా తన శరీర పోషణము, తన యింటి కృత్యము మాత్రమే చూచుకొనుట యగును. తనకు దానే దాసుడై యుండువానిని భగవంతుడు దయజూడడు. తనవైపు నుల్లించుకొనడు. మోక్ష యోగ్యత వీనికి లేదనుకొని వదలును. అందుకని ముందు నమః ఉండుట బాగు.

భగవంతుని బొందుటకు మూడు ఆటంకము లున్నవి. 1. స్వరూప విరోధి, 2. ఉపాయ విరోధి, 3. ప్రాప్త్య విరోధి, ఇవి : స్వరూపవిరోధి యనగా భగవంతుని దాసుడై యుండుటే తనస్వరూపమై యుండగా, భగవద్దాసుడ నని నమ్మియుండక, నేను నాది యని అహం కారపడుట. ఉపాయవిరోధి యనగా భగవంతుడే ఉపాయమై యుండగా కర్మ-జ్ఞాన-భక్తులే, ఉపాయము లని నమ్మియుండుట. ప్రాప్త్యవిరోధి యనగా, పొందదగిన మోక్షము నొందగోరక, యితర సుఖముల గోరుట. ఈ మూడు విరోధులును నశింపవలెను. అనగా,

‘నేను నీవాడను, నాకున్నదియు నీకే’ యని భగవంతుని నమ్మి యుండవలెను. ఏ కోరికయును లేక భగవంతుని దాస్యమునందే (- మోక్షమునందే) కోరిక గల్గియుండవలెను. ఈ విధముగా నమః అను శబ్దముచేత, మోక్షమున కాటంకమైన మూడు విరోధులను వదలు కోవలెనని చెప్పబడినది. తాను భగవద్దాస్యము చేయగా, భగవంతుడు రక్షించు నుపాయమై, మోక్షఫలము (- ప్రాప్త్యము) నిచ్చునని భావము.

“తొలై విల్లి మంగలమును పెరుమాళ్ళ గ్రామమునకు నమస్కారము” అను పెద్దలమాటవల్ల, జీవునికి భగవంతుని వస్తువుల విషయములో గూడ, సేవ చేయువలసి యున్నదని తెలియుచున్నది. ఇట్లు సేవ చేయుటయే ఆత్మ స్వరూపము. “వేంకటేశ్వరునకు వమస్కారము” అను పెద్దల శ్రీ సూక్తి కలన భగవంతుడు రక్షించుట కుపాయము అని తెలియుచున్నది. “దివరకు చెప్పదగిన నమః పదము చెప్ప” మను శ్రీ సూక్తి వలన భగవత్కైంకర్యమే ఫలము, అని తెలియుచున్నది. “స్వామీ! నీదాసులకు సేవచేయుటయే నా కిష్టము” అను శ్రీ సూక్తి వలన భాగవతోత్తములకు గూడ సేవచేయవలె, నని తెలియుచున్నది. నను శృంగేరిలో నింత విపులార్థమున్నది. కొంద రీభాగవతోత్తములకు దాస్యము చేయుటను (- భాగవత కేవలత్వమును) ఆకారము ద్వారా చెప్పకోవలెననియు, మరికొందరు ఉకారము ద్వారా చెప్పకోవలె నందురు.

పై ఓంకారము వల్ల, ‘భగవంతుడు స్వతంత్రుడు గావున, తన లాభమునే చూచుకొనునని; అచిత్తు (-జీవుని శరీర ప్రకృతి) వైశిష్ట్యము లేనిది గావున, ఇతరుల కుపయోగ పడునని, ఆత్మచైతన్యము గలది గావున, తనకు నితరులకు నుపయోగ పడుననియు తెలియుచున్నది.

ఇప్పుడు నమః (-నాకు నేను స్వతంత్రుడను గాను) అనుటవల్ల, భగవంతుడు నన్ను, ఇతరులకు మాత్రము పయోగించు అచిత్తునువలెనే, తన యానందముకొరకే వినియోగించుకొను గాక, అని చెప్పిట్లయినది.

భగవంతుడు, తన యానందముకొరకు జీవునితో గలసిమెలసి యుండునప్పుడు ఆయన యిష్టము, చంక నెత్తుకొననిమ్ము, నెత్తి కెత్తు కొన నిన్ను; అప్పుడు “అయ్యో! నేను జానుడనుగా నుండవలసిన వాడను గదా, నా దాస్యము చెడిపోవునేమో” యని ఆతని అంకె సంకెలలకు రాకుండ పోగూడదు ఈ ఆత్మ ఆతనిదానును, ఏమైనను చేసికొననిమ్ము ఆయన యిష్టము’ అనుకోవలెను, ముద్దు వచ్చినప్పుడు చంక నెక్కిననే

మనము చేయదలచిన పనిని చేసిన వారమగుదుము. బిగదీసికొని కూర్చుండిన ఆయన యానందమును జెడగొట్టిన వారమగుదుము; మనమును జెడుదుము, ఓంకారమువల్ల నయిననేమి, నారాయణపదము వల్లనయిననేమి, నారాయణునకే దాస్యము చేయవలయునని తెలియుచున్నది. కావున దాస్యము చేయటయే ముఖ్యమనుకొనవలెను. పెరుమాళ్ళ యానందమున కభ్యంతరము గల్గింపరాదు.

ఈ విధముగా శ్రీయఃపతిని సంతోషపెట్టుటకు ఆయన కిష్టమని చేయు యజ్ఞ యాగాలు, ప్రాయశ్చిత్తాలు, పాపములు పోగొట్టును. అన్ని లాభములు గలిగించును. భగవత్ప్రీత్యర్థముగా జేయని యజ్ఞ యాగాది సత్క్రియ లన్నియు వ్యర్థము.

నారాయణుడు = నశింపని వస్తువులకు స్థానమైనవాడు. నారము లనగా నశింపని వస్తువులు.

నారములు : జ్ఞానము, ఆనందము, అమలత్వము మొదలైనవి, వాత్సల్యము, సౌశీల్యము మొ॥ విగ్రహములు కాంతి సౌఖ్యమార్గము మొ॥ వారి మంచి నగలు మంచి యాయుధములు లక్ష్మీ మొదలగు అమ్మవార్లును, వైకుంఠములో నెప్పుడును పరమార్థము సేవించు నిత్య సూరులును, గొడుగు చామరము మొ॥ వారి ద్వారసాలకులు సేనాపతులు మోక్షమొందిన వారు వైకుంఠము ప్రకృతి సంసారములో నుండు జీవులు కాలము మహత్తు మొదలైన వికారములు, బ్రహ్మాండములలో నుండు దేవతలు వస్తువులు యన్నింటికిని (ఆయనము =) స్థానమైన వాడు.

నార + ఆయనము = నారాయణుడు = 1. (పైన చెప్పబడిన) నారము లన్నింటికి నాథారమైనవాడు. 2. ఆ నారము లన్నింటికి అంతర్యామి యైనవాడు, అనియు నర్థము చెప్పవచ్చు. ఈ రెండు విధముల అర్థము చెప్పకొనుటవల్ల, నారాయణునకు రెండుగుణము

లున్నవని తెలియుచున్నది. వీని యన్నింటికీ నాథారమైన వాడనుట వల్ల గొప్పవాడనియు, వీని నాశ్రయించుకొని అంతర్యామిగా నున్నాడనుటవల్ల పౌరితానికి చాల సులువుగా నందుబాటులో నున్నాడనియు తెలియుచున్నది. మరియు అన్ని జన్తువులలో నిమిడి యున్నాడని, జీవాత్మల జేరదీసికొను ఉపాయమైన వాడని, ఈ జీవాత్మలు చేరవలసిన గమ్యస్థానము వాడే యనియును జెప్పకొనవచ్చును.

“భగవంతుడు నా కువకారము చేయును, నా కంటికి, నా చుట్టము, నారాజు” అని తిరుమంగై యాత్వార్లు చెప్పినట్లు సర్వేశ్వరుడే మన కన్నివిధాల బంధువు. మన మాణున పనిలో నుండక ప్రాపంచిక మగు నితరమైన పనులలో నుండినను ఆయన మనను క్షమించు పనిలోనే యుండును.

ఉదాహరణము : మన బంధువు ఒకడు అడిగితినిక అభిమాన వడి భోజనము మానినా డనుకొందము. అది మనము తెలిసికొన్న తరువాత చాటున నుండి సత్రములో నైన నంతయన్నము పెట్టు నేర్పాటు చేయుదుము. అట్లే భగవంతుడు, నీ దాసుడనని తిలవంచక విప్రీవీగి తిరుగుచున్న జీవుని, అంతరాత్మగా వానిలోనే యుండి యున్నాడు గావున, మంచిమార్గమునకు దిద్దివ్వను. అట్టి దయామయుడగు నారాయణుని,

“ఆయ” (-కొరకు) అతనికొరకే సేవ చేయవలయును అను ప్రార్థన తెలుపబడుచున్నది. ఇదివరకు [నమః-] నాకు నేను క్షమించుకొనువాడ గాను, నాకు వాడే రక్షకుడు అనుటవల్ల బరువుభార మంతయు దేవునిమీదనే పడవై చెను. నీకు దాస్యము చేయుదును చేయించుకొమ్ము అని దేవుని ప్రార్థించుట అవసరమా? అందుచేమో వినుడు “నీకు పాదుకలుగానై చిగురుటాకువంటి నీ శ్రీముఖమును సేవించుచుందును” అని పెద్దలు చెప్పుచున్నారు. భగవంతుని వాడై భగవంతుని సేవచేయుటకైనను ఆయన పాదుకలుగా నుపయోగపడవల

యును గదా! అందుకనే పార్థింతుట. అంతేకాని జీవుడు తన సొంత లాభమును గోరికాదు. మధ్య తెచ్చిపెట్టుకున్న ప్రార్థనయు గాదు. అట్లు సేవచేయుట ఆత్మయొక్క లక్షణమే. జీవు లందులకే పుట్టినారు. పార్థింతుట చాలా యవసరము. కావుననే 'ఆయు' (- కొరకు) అను చోట మన మెడతేగక సదా దాస్యము చేయుచునే యుండవలయును అని పెద్దలు అర్థము చెప్పుదురు.

“కన్నులార సేవించి కాలము గడపు నాశగల వారికి నిద్ర వచ్చునా?” “నిత్యనూరులు సదా సేవించుచున్నారు” “సేవించుట కనుకూలమగు రోజులను వృథాగా గడపితిని” అను పెద్దల శ్రీనూక్తుల వల్ల భక్తులు జరిగిపోయిన కాలమందు జరుగుచున్న కాలమందు జరుగబోవు కాలమందును భగవత్సేవకొరకే తహతహ పడుచుందురని తెలియుచున్నది. సేవింపక ముందెప్పుడు సేవించుమా అను తహతహ వల్ల నిద్రపట్టదు. సేవించునపుడు సేవించి యానందించుటయే సరిపోవును. సేవించిన తర్వాత వృథాగా గడపిన రోజులకై దుఃఖించుచుండ సేవింపక యింకను నిద్రపోవుదురా? “అజ్ఞానినై యున్నప్పుడు నేను పుట్టినను పుట్టనట్లే, జ్ఞానము నెరిగిన తర్వాత సర్వేశ్వరు నెన్నడును మరచియుండ” లేదను శ్రీ సూక్తివల్ల మనము మనతోడి జీవులును, ఈ జ్ఞానము లేనప్పుడు పుట్టనట్లే, జ్ఞానము గల్గినతర్వాత మరచిపోక భగవన్మంత్రమునందు భగవంతుని యందు నిష్కలవాండ్రయై సేవ చేయుచుండ వలయునని గ్రహింపవలెను.

ఈ విధముగా సర్వదేశ - సర్వకాల సర్వావస్థలయందును భగవంతుని కొరకే దాస్యము చేయుచుండవలె నని ఆత్మ (- కొరకు) తెలుపుచున్నది.

ఈ తిరమంత్రము 8 దారములతో 8 పురులువేసిన మంగళ నూత్రము వంటిది. 8 దారములు 8 ఆక్షరములు, 8 పురులు 8 పద

ములు. లోకములో సమర్థుడైన రాజు మంగళనూత్రము కట్టి భార్యలను రక్షించుకొనును.

ద్వయ మంత్రార్థము :

ఏష్టభక్తి కలవారందరును వైష్ణవులే - వైష్ణవుల కీలక్షణములుండవలెను. ఈ లోకములో సుఖముగా గనిపించు ధనము భోజనము వస్తువులు వాహనాలు భార్యాపుత్రులు మొదలైనవానితో నున్న సంబంధమును వ్రాసితోసహా విడిచిపెట్టవలెను. (అనగా అన్నింటిని విడచి అందరనువిడచి అడవికి పోవలెనని అర్థము.) గాదు. సంసారములో నున్నను రేగడిబురదలోని కుమ్మరిపురుగువలె అంటియంటక యుండవలెను. భగవంతుడే రక్షించువాడని ఆత్మని నే నమ్ముకొని యుండవలెను.

ఇట్లు నమ్మియుండియు మోక్షము కల్గినప్పుడు చూచుకొందములే యనుకొనక 'ఆ పెరుమాళ్ళ వైకుంఠము నెప్పుడు సేవించుకొందుమా' యని ఆతురత పడవలెను. బ్రతికి యున్నంతకాలము శ్రీరంగము తిరుపతి మొదలగు దివ్యదేశములను సేవించుచు, భగవత్కల్యాణగుణముల దెల్పు తిరునామ సంకీర్తనలు చేయుచు, భగవదారాధనలతో గాలక్షేపము చేయుచుండవలెను. ఈ ప్రకారము చేయు భాగవతోత్తములు కనబడినపుడు "ఆహా! భాగవతోత్తములను సేవించుకొగలిగినా"నని యానందపడవలెను. మరచిపోయిన నితర మంత్రముల జోలికిపోక తిరుమంత్ర - ద్వయమంత్రముల శ్రద్ధాభక్తులతో జపము చేసికొనుచుండవలెను. మంత్రముపదేశించిన యాచార్యుల యందెంతో భక్తిగలిగి యుండవలెను. ఇనుమును బంగారము చేసినట్లు మూర్ఖులైన తమను మూర్ఖత్వము బోగొట్టి భగవంతుని జేరు మార్గము జూపించిన ఆచార్యుల యుపకారమును మరచిపోరాదు. జ్ఞాన వైరాగ్య రాంతములు గలవారితో సావాసము చేయుచుండవలెను. ఇవే వైష్ణవాధికారుల కుండవలసిన లక్షణములు.

వైష్ణవుడనగా విష్ణుభక్తుడని యర్థమే కాని, వైష్ణవ పంశస్థుడే యని యర్థముగాదు. బ్రాహ్మణుడు కాని శూద్రుడు కాని పంచముడు కాని ఎవరైనను సరే, విష్ణుభక్తి కలవారందరును వైష్ణవులే. అన్ని కులాలవారికి అన్ని జాతులవారికి స్వదేశస్థులకు విదేశస్థులకు అందరికిని ఈ వైష్ణవము పుచ్చుకొనుట కథికార మున్నది. పై లక్షణములున్నవాడే నిజమైన వైష్ణవుడు. అవి లేని వైష్ణవ కులస్థుడును నిజమగు వైష్ణవుడు కాడు.

అట్టి లక్షణములున్న వైష్ణవాధికారి తిరుమంత్రము-ద్వయమంత్రము-చరమశ్లోకమును అర్థముతోనహా తెలిసికొని, జంపించుచు, తదనుకూలముగా ననుష్ఠింపవలెను. ఈ మూడు మంత్రములు కాక తక్కిన శాస్త్రమంతయు, జీవుల వర్ణాశ్రమ ధర్మముల ననుసరించి, దేహము ద్వారానే మోక్షమును సంపాదింపవలెనని తెలుపుచున్నది.

తిరుమంత్ర మేమి తెలుపుచున్నది ?

“మోక్షమునిచ్చు బరువుభారము భగవంతుని మీదనే పెట్టి, ఆత్మ తనను రక్షించుకొను ప్రయత్నము విడుచుకోవలెను-ఈలాగున విడుచుకోవలసినది ఆత్మయే కావున, ఆత్మద్వారానే మోక్షము సంపాదింపవలెనని తిరుమంత్రము తెలుపుచున్నది” చరమశ్లోక మేమి తెలుపుచున్నది? “భగవంతు డేమిచేసినను చేయగల స్వతంత్రుడు. జీవుని యంగీకారముతో బనిలేదు. భగవంతుడే స్వతంత్రుని మోక్ష మొందుట కడ్డముగా నున్న. పాపము లన్నింటిని బోగొట్టి, తనదగ్గరకు దీసికొనును, కావున భగవంతుని ద్వారానే మోక్షము పొందవలె”నని శ్లోకము తెలుపుచున్నది. ద్వయమంత్ర మేమని తెలుపుచున్నది? దీనిలో లక్ష్మీనారాయణుల పేర్లున్నవి. ఆ జగన్మాత నారాయణునితో జెప్పి మోక్ష మిప్పించును గావున, లక్ష్మీ ద్వారానే మోక్షము లభించు”నని ద్వయమంత్రము తెలుపుచున్నది.

“నా కే యుపాయమును తోచుటలేదు. న న్నితరు డెవ్వడును రక్షించువాడు లేడు.” అనుకొనువాడైన బాలును, ఈ ద్వయమంత్రమువదేశము పొందుటకు దగినవాడే యగును. లక్ష్మీ, నారాయణునితో జెప్పి పురుష భారము = RECAMEND చేసి రక్షించును. పౌషన్న పరిత్రాణ మను గ్రంథములో ఈ విషయము చక్కగా దెలుపబడినది. వైకుంఠములో శ్రీమన్నారాయణుడు లక్ష్మీదేవికి మొదట నీ ద్వయమంత్రము నుపదేశించెను.

ఈ మంత్రములోని మొదటి భాగములో “లక్ష్మీ తల్లిని ముందుంచుకొని నారాయణుని పాదములే గతియని భావించుచు బడి యున్నాను” అను అర్థమున్నది. రెండవ భాగములో “లక్ష్మీనారాయణు లిరువురును గలసియున్నప్పుడు దాస్యము చేయుచున్నాను” అను అర్థమున్నది.

శ్రీ అనగా లక్ష్మీ. శ్రీకి రెండు వ్యుత్పత్త్యర్థము లున్నవి. 1. జీవులచే సేవింపబడుచున్నది. 2. భగవంతు నాశ్రయించునది. అనగా జీవులు లక్ష్మీకి దాస్యముచేయు దానుట, లక్ష్మీ నారాయణునకు దాస్యముచేయు దాసి అన్నమాట. ఈ తల్లి, మన తండ్రియగు నారాయణునకు, జీవులమగు మనకు మధ్యనుండి తన దాస్యముచేత నారాయణుని సంతోషపెట్టి, మన విషయముచెప్పి యాతనిచే రక్షింపజేయును. చల్లని మనస్సు గల నారాయణుడు జీవుల తప్పుడు పనులకు గోపించి, నీళ్ళలో బడ్డ నిప్పువలె కన్నుబున్నలాడు నప్పుడు లక్ష్మీ సర్దిచెప్పి కోపము చల్లార్చును. ఈమె జీవులకు తల్లి, నారాయణున కానందము గల్గించు పియురాలు, కాబట్టి తన బిడ్డలమైన మననుగూర్చి చెప్పి, రక్షింపజేయ దలచుకొన్నచో నీమె మాట కడ్డమున్నదా ?

నీకాదేవిని రాక్షసాంగనలు పడినెలలు నిష్టము వచ్చినట్లు వేపుకొని తిన్నారు. అప్పుడు హఠాఃమంతుడు వారి తప్పులను లెక్కపెట్టి

చిత్రవధ చేయవలె ననుకొన్నాడు. కాని, సీతమ్మ “ఎందుకీ కోపింతువు హనుమన్నా! ఏమి రావణుని దాసీలు. ఆతడు చెప్పినట్లు చేయుదురు. అయినను తప్పుచేయని దెవరు? అని మంచి మాటలతో సమాధానము చెప్పినది. హనుమంతుడు కిక్కురుమన లేదు. ఇక ప్రియురాలైన లక్ష్మీ తాను చెప్పినట్లు నడచుకొను నారాయణుని సమాధానము పెట్టలేదా? చెప్పి మనలను దివ్యక రక్షింపజేయును. అటువంటి లక్ష్మీతో,

మల్ (= కూడియున్న) దీనివల్ల లక్ష్మీనారాయణు లిద్దరు నెప్పుడును గలసియుండురని దెలియుచున్నది. ఈమెతో గలసియుండుటచేతనే పరమాత్మయను వస్తువుండుట సంభవించును. లక్ష్మీ యెప్పుడును నారాయణునితో గలసియే యుండును. ఎందువల్లననగా, భగవంతుడు శిక్షించుటకు రక్షించుటకును స్వతంత్రుడు. జీవు లెప్పుడును ఏసో తప్పులు చేయుచునే యుండురు. సదా వీరి రక్షణ చెప్పి చేయించుట యవసరము. తాను లేకున్న నారాయణుడు ఈ జీవుల నొక్కొక్క తప్పును లెక్క పెట్టి శిక్షించును. కావున పురుషకారము చేసి జీవుల రక్షించుటకోసమే ఆమె నారాయణు నెడబాటుకుండును. ఈ కిటుకు నెరిగిన జీవు లెప్పుడును భయపడరు. లక్ష్మీ నారాయణు లిరువురును జేరియున్నప్పుడే ఆశ్రయింపవలె నను ఆభిరుచి యుండవలెను గాని, ఏససయములో నతని గొల్చినను మంచిదే. సీతమ్మ దగ్గర నుండుటచేతనే కాకాసురుడు రక్షింపబడెను. ఈమె దగ్గర లేకుండుటచేతనే రామునిచే రావణుడు చంపబడెను. ఇంతకును లక్ష్మీ నారాయణుని దగ్గర నెల్లప్పు డుండుట భక్తులకు జాల యవసరము. కావుననే, శ్రీమత్ = లక్ష్మీతోగూడుకొన్న అను పదము మంత్రమునం దుంచబడినది.

నారాయణ = లక్ష్మీ రక్షించుమని చెప్పటచేత దన కోపము నాపుకొని జీవుని రక్షించు విషయములో మంచి గుణములు చూపువాడు నారాయణుడు. ఈలాగున జూపు కల్యాణగుణములను దెల్పు పదము

నారాయణుడు, ఈలాగున జూపు కల్యాణగుణములను దెల్పు పదము 'నారాయణ' అనునది.

ఆ కల్యాణగుణములు 6. 1. వాత్సల్యము, 2 స్వామిత్యము, 3. సౌశీల్యము, 4. సౌలభ్యము, 5. జ్ఞానము, 6. శక్తి. వీని అర్థము తెలిసికొందము. 1. వాత్సల్యమనగా గోవు తన దూడను తన కడుపు కండగదా యని దాని మకీల పోవునట్లు నాకి, ఒడలు సరిచేసి పాలిచ్చి కాపాడును, తన బిడ్డజోలికి వచ్చినవారిని పొడిచి తన్ని రక్షించుకొను నట్లే, నారాయణుడు మన తప్పుల నొప్పులుగా భావించి రక్షించుట, ఇదే వాత్సల్యము. 2. స్వామిత్యమనగా, ఆత్మ లన్నింటికి ప్రభువును గదా యని వారి కిష్టము లేకున్నను, తన కన్నివిధముల చాస్యము చేయించుకొనుచు రక్షించుట, ఇదే స్వామిత్యము. 3. సౌశీల్యమనగా 'భగవంతు డన్ని లోకాలకు ప్రభువు. నేను చాల తక్కువవాడను. వాడెక్కడ నేనెక్కడ?' అని జేవుడు భేదము తలపకుండునట్లు వర్తించుచు, తనకే లాభమనుకొని భగవంతు డాజేవులతో గలసిమెలసి యుండుట, ఇదే సౌశీల్యము. 4. సౌలభ్యమనగా, కంటికి గనబడని భగవంతుడు అవతార రూపముగా, దేవాలయాలలో విగ్రహరూపము గాను గనబడుచు రక్షించుట. ఇది మనకు సులభము. కావున ఇదే సౌలభ్యము. 5. జ్ఞానము అనగా ఈ జేవుని పాపము బోగొట్టి ఏవిధముగా బుణ్యమియ్యవలెనో, మరియు గష్టముల బోగొట్టి యే విధముగా సుఖముల నీయవలెనో నిర్ణయించు తెలివి, లోకులకు జ్ఞానమిచ్చి తనను దెలిసికొను మార్గమునుగూడ దెల్పి, రక్షించు తెలివి. ఇదే జ్ఞానము 6. శక్తియనగా, నీచులైన సుసారులను నిత్య సూరులతోబాటు ఒక్క పంక్తి నుండదగిన వారినిగా జేయుటలో నగు అఘటన ఘటనా సామర్థ్యము, ఇదే శక్తి.

ఈ 6 కల్యాణగుణములను నారాయణునియందు ఒక్కగా నిండి యున్నట్లు మనము చూడగల్గు చున్నాము.

ఏవి? ఎక్కడ? మే మూలములలో భగవంతు ననేక పర్యాయములు సేవించుకొన్నాము కాని, మాకేమియు గనబడలేదే! అందులేమో చూడుడు. అన్నియు నున్నవి. ఆ భగవాను నొకసారి మీ మనస్సులలో జూచుకొనుడు! అవిగో చేతులలో బట్టుకొని యున్నాడు శంఖచక్రములను, ఇత రాయుధములను, అవి జ్ఞానమును శక్తిని దెలియజేయునని కావా? ఆ ఆయుధాలు మన విరోధులను శిక్షించి మనల రక్షించుటకే, అదిగో అభయహస్తము నా బిడ్డలారా! మిమ్ము రక్షింతును అన్నట్లు పట్టుకొన్నాడు. అది వాత్సల్యమును దెలుపుట లేదా! అదిగో వజ్రాల కిరీటము పెట్టుకొన్నాడు, రాజు (= స్వామి మాదిరిగా) స్వామిత్వ మనగా నిదేశవా!

అదిగో నారాయణుని తిరుముఖ మండలము చూడుడు, ఎట్లు చిర్నగవు తొడికిసలాడుచున్నదో; ఇంతకన్న సౌశీల్య మేవిధముగా నుండును?

మనలో గలసిమెలసి మాట్లాడుచున్నట్లున్నదా శ్రీముఖము అదిగో యిక్కడనే మనముందు విగ్రహరూపములో దర్శన మిచ్చుచున్నాడు పరమార్థ, కనబడ నవసరములేని భగవంతుడు మనకు సౌకర్యము సౌలభ్యము గలిగించుటకు గాకున్న మరెందు కాలయము లోనే వేంచేసియున్నాడు? ఇంత సులభుడుగా నుండి మనల రక్షించుచున్నాడు.

ఆ యాయుధములను కీరటమును జూచినారుగదా మనను రక్షించు నని నమ్మకము కలిగినదా! ఆ అభయహస్తము ఆ తిరుముఖ మండలము, ఆ చిరునవ్వు ఆ శ్రీపాదములు చూచినారుగదా “అహ! ఎంత భోగ్యముగా నున్నవి! భగవ ద్విగ్రహము చూచుచున్నప్పుడు రక్షించునను నమ్మకమును, తనివితీరని యానందమును గల్గుచున్నవి గదా, అటువంటి నారాయణుని యొక్క,

“చరణౌ” = రెండు పాదములను ఈ శ్రీపాదములు రెండు నొకచోట జేర్చి యుండుటవల్ల నెంతో సౌందర్యముగా నున్నవి. రెండని చెప్పట చేత ఈతని రెండుపాదములు తప్ప, మనము తరించుటకు నితరోపాయ మేదియు లేదని చెప్పినట్లయినది. భక్తులను లక్ష్మీ నారాయణులు ఒకవేళ విడిచిపెట్టినను శ్రీపాదములు విడువక తప్పక రక్షించును.

చంటిబిడ్డ తల్లి చేతులనుగాని కాళ్ళనుగాని నోటిలో బెట్టుకొనక, తన కిష్టమైన స్తనములనే నోట బెట్టుకొనును. అలాగే దాసుడ శ్రియఃపతి దాస్యమును చేయుట కనుకూలమైన శ్రీపాదములనే పట్టుకొనును. ఈ పాదములద్వారా నారాయణుని దివ్యమంగళ విగ్రహమును గూడ మనము ధ్యానింపవలెను. ఆ దివ్యమంగళ విగ్రహము లక్ష్మీతోగూడి యున్నది. ఇందాక చెప్పిన వాత్సల్య-స్వామిత్వములు మొదలైన సకల కల్యాణగుణములు గలది. గిట్టక అనరాని మాటలన్న శిశువులుగాని గూడ ఈ భగవద్విగ్రహము తనలోనికి జేర్చుకొన్నది.

అంతమందిది. కావున కేవలపాదములనే కాక పాదముల ద్వారా వాని దివ్యమంగళ విగ్రహములను గూడ ధ్యానింపవలెను. అట్టి పాదములను,

“శరణం” - రక్షకముగా; అనగా ‘అనిష్టములను బోగొట్టుకొనుటకు, ఇష్టమైన వానిని జేకూర్చుకొనుటకు మంచి యుపాయము’ అన్నమాట.

జీవులందరకు ఉపేయము - పొందదగిన వస్తువును ఆ శ్రీపాదముల జంటయే అట్లు మోక్షము బొందుట కుపాయమును ఆ శ్రీపాదముల జంటయే.

పురుషకారము (- చెప్పిరక్షింప) జేయు లక్ష్మీతో, జీవులను రక్షించు కల్యాణగుణములతోడను కనులపండువుగా, సేవింపదగు దివ్య

మంగళ విగ్రహముతోడను గూడియున్న నారాయణుడే ప్రాప్త్యము. గావున అట్టి భగవంతుని బొందుటకు వేరుదిక్కు లేనివారు గావున భగవంతుని శ్రీపాదములే దిక్కుని నమ్మి, వానినే ఉపాయముగా, నుపేయముగాను భక్తులు తలంచుచుండవలెను. “చరణములే గతి” యని మంత్రముతో నుండుటవల్ల, నింతకన్న వేరుగతి (—ఉపాయము) లేదని తెలియుచున్నది. దేనికి ఉపాయము? అటువంటి భగవంతుని బొందుటకు ఆతని శ్రీపాదములే నాకుగతి యని,

“ప్రపద్యే - పొందుచున్నాను, పట్టుకొనుచున్నాను. ఈ విధముగా నాశ్రయించుట 3 విధములుగా నుండవచ్చును. 1. ‘నన్ను రక్షింపుమా’ అని మాటల రూపముగా, 2. రెండు చేతులను జోడించి నమస్కారము చేయుట, అనగా శరీర రూపముగా, 3. జ్ఞానముగల్గి “శ్రీపాదములే రక్షించు” నని మనస్సులో తలంచుట; అనగా మానసికముగాను ఉండును. ఎట్లా శ్రయించినను ఫలముగల్గును గాని ‘జ్ఞానము’ వలననే మోక్షము కలుగునని శాస్త్ర ముండుటచేత, మానసికముగ నాశ్రయించుటే ఉత్తమము.

మోక్షము గల్గించుటకు నిజమైన యుపాయము సర్వేశ్వరుడే. మన వాక్కు శరీరము మనస్సును గావు. ఇవి అసలు ఉపాయమగు సర్వేశ్వరుని బట్టుకొను చిన్న యుపాయముల వంటివి. ఇట్లు మూడు విధాల నాశ్రయింపవలెనను నిర్బంధ మేమియు లేదు. కాని, ఆశ్రయించుట మంచిదే.

ఒక్కసారి ఈ శ్రీపాదముల నాశ్రయించినవాడు, మరల మరల నెట్లాశ్రయించుట సంభవించును? ఒక్కసారే, సమాశ్రయణ సమయముతోనే “శ్రీమన్నారాయణుని శ్రీపాదములే నాకు గతి” అని నమ్మి వడియుంటిమి గదా. యావజ్జీవమును (ప్రపద్యే - ప్రపద్యే-) ఆశ్రయించుచున్నాను, ఆశ్రయించు చున్నాను అని అప్పటికప్పుడే

యాశ్రయించుచునే యుండుచున్నట్లు వర్తమాన కాలములోనే చెప్పకొనుటెందులకు?

మన స్నేహితుని నిలుకడగా నిలిచియుండదు - చేయరాని పనులమీదికి బోవుచుండును. ఆలోచింపగూడని విషయముల నాలోచించుచుండును. ఒక్కొక్కప్పుడు మంచి గుణము గల్గి పశ్చాత్తాప పడి భయపడినప్పుడు పాపియైతే ముగా మరల మరల ఆ వెనుకటి ఆశ్రయింపునే ఈ మంత్రముద్వారా జ్ఞాపకము చేసుకొనవచ్చును. అందులకే ఈ ద్వయమంత్రములో ప్రవేశ్యే (- ఆశ్రయించుచున్నాను) అని వర్తమానకాలములోనే చెప్పబడినది.

మరియు భగవంతుని బోధించునవే యనుకొని ఇతరోపాయముల మీదికి ధ్యానపోకుండ నుండుటకును, వేరొక విధముగా ప్రాప్తువుచుకొని గూడదు కావునను, భగవత్కల్యాణ గుణములు తలంచిన కొద్దియూ భోగ్యముగా నుండును గావునను, శ్రీమన్నారాయణుని చరణములనే యాశ్రయించు చున్నాను అని [-ప్రవేశ్యే అను క్రియ] వర్తమాన కాలములోనే యుండుచున్నది. అంతేకాని మోక్షము త్వరగా సూటిగా కలుగుననియే మాటిమాటి కనుసంధించుకొనుటకు గాదు. మోక్షము త్వరగా గల్గించు అసలు ఉపాయము భగవంతుడే. జీవుని ఆశ్రయింపేకాదు. ఈ ఆశ్రయించుట ముఖ్యోపాయమగు భగవంతుని బట్టుకొను చిన్ని యుపాయము. మోక్షము సత్తై తొందరపడి ఈ చిన్ని యుపాయమును అసలు ఉపాయమని నమ్మకొనుటవల్ల అసలు ఉపాయమగు భగవంతుని చిన్నబుచ్చి నట్లగును అసలు ఉపాయము దొరకకపోవును.

హనుమంతుడు ఇంద్రజిత్తు బ్రహ్మాస్త్రమునకు గట్టుపడెను. కాని దానిని సమర్థుడైనవానించి రాక్షసులు త్రాళ్ళతో నా హనుమంతుని గట్టిరి. అందువల్ల బ్రహ్మాస్త్రము నవమానించినట్లయినది. బ్రహ్మాస్త్రపు పటు వదలిపోయినది. హనుమంతుడు తాళ్ళను వుటవుట తెంచుకొని

పోయి ఆ రై క్వుని గలిసికొని, తన యైశ్వర్యమును దీసికొని తన కాత్మ
తత్వమును బోధించు మని ప్రార్థించెను. రై క్వుడు “ఆత్మతత్వము
గొనుటకు దొరకెడి వస్తువుకా” దనిచెప్పి, రాజును వెనుకకు బంపించెను.
మరొకసారి రాజు నిరాడంబరముగా తన కుమార్తెను దీసికొని వచ్చెను.
ఆమెను పరిగ్రహించు మని నిగర్వియై ప్రార్థించెను. రై క్వు డాకస్య
ముఖమును జూచి, జానశ్రుతి నిరాడంబరతను జూచి, ఆతనిని గణక
రించెను. రై క్వుడు జానశ్రుతితో

“వాయు ర్వావ సంవర్గో, యదావా అగ్ని
రుద్వాయతి వాయు మేవాప్యేతి ।
యదా నూర్యోస్తమేతి వాయుమే వాప్యేతి,
యదా చంద్రోస్తమేతి వాయుమేవా
ప్యేతి, య దావ ఉచ్చుష్యంతి
వాయు మే వాపియంతి, సాయుర్హ్యై వై
తాం తస్మాన్ తస్మంత్కః, ఇత్యధివై వతం”

వాయునే సంవర్గము. (సంవర్గమనగా సంగ్రహించి తనతోనికి జేర్చు
కొనునది) అగ్ని ఆరిపోయి వాయువునందే చేరియుండును. ఇట్లే
నూర్యుడస్తమించి, చంద్రుడస్తమించి, జలము ఇంకిపోయి వాయువు
నందే చేరిపోవును. ఆ వాయుదేవతయే అన్ని భూతములను సంగ్రహి
ంచి తనలో జేర్చుకొనును. తానే శేషించి యుండును. కావున
వాయువే సంవర్గస్వరూపమై యున్నది. ఇది ఆధిదైవత దృష్టితో జెప్ప
బడినది.

మూ॥ “అ థోధ్యాత్మం, ప్రాణోవావ వంవర్గః,
సాయదాస్యపితి ప్రాణమేవ వాగప్యేతి,
ప్రాణం చక్షుః స్రాణగ్ం శోత్రం ప్రాణం
మనః ప్రాణో హ్యేవై తా స్మర్వాం తస్మంత్కే
ఇతి, తౌ వా ఏతే ద్వా సంవర్గౌ వాయు
రేవ దేవేషు స్రాణః ప్రాణేషు”

గూడ సేవ చేయవలసి యుండునని వాచ్యముగా జెప్పినట్లు కాలేదు 'శ్రీమతే నారాయణాయ' అని దీనిలో నుండుటచేత "లక్ష్మీతో గూడి యున్న నారాయణునకు దాసోహం అని తలచుచున్నాను" అని స్పష్టముగా జెప్పబడి యున్నది. తిరుమంత్రములో స్పష్టముగా గనబడని అక్షిపదము ద్వయమంత్రములో స్పష్టముగా గనబడుచున్నది.

లక్ష్మణస్వామి సీతారాము లిరువురును గూడియున్నప్పుడే, కోరి, సేవ చేసియున్నాడు. అలాగే లక్ష్మీనారాయణులు చేరియున్నప్పుడే సేవచేయుట ఈ జీవుని లక్షణమునకు దగినట్లుండును.

ఒకవేళ నారాయణుడు జీవునిసేవ నొల్లకపోయినచో, లక్ష్మీ పురుషకారము చేయునదిగావున, నచ్చజెప్పి జీవుని సేవ నందుకొను నట్లు చేయును. తలిదండ్రు లిరువురకు సేవచేయు కుమారునకువలె, జీవునకు భోగ్యముగా నుండును. ఒకరిని విడచి మరొకరికి సేవచేయ దగునా? తగదు. వారికిమాత్రము ఇడిగా సేవ చేయించుకొనుట యిష్టమా? కాదు. కావున నిరువురకును అర్థము వచ్చునట్లు నారాయణ శబ్దమునకు 'శ్రీమతే' అను విశేషణ ముంచినారు.

"నారాయణ" అనగా జీవులందరి దాస్యమును అంగీకరించువాడు అని అర్థము. ఈయనయందు మనను రక్షించు వాత్సల్యాది కల్యాణగుణము లుండుటచేతను, రక్షింతునని చూపు అభయహస్తము, చిరునవ్వు ముఖము మొదలైన అవయవాలు ఈయన దివ్యమంగళ విగ్రహమునం దుండుట చేతను, దాస్యము చేయుచున్నాము. ఇచ్చమైన వస్తువునకు సేవచేయుట మరియు నిష్టమేకదా! ఇట్లు కల్యాణ గుణము గల్గి జీవుల దాస్య మంగీకరించు నారాయణుని,

+ ఆయ = కొరకు. దీనిచేత నూటిగా 'లక్ష్మీతో గూడిన నారాయణునికొరకు సేవచేయుటయే నీకు ఫలము' అని చెప్పబడుచున్నది.

సేవ (- కైంకర్యము) అనగా నేమి పని?

1. నోటితో మంత్రమును పఠకుట.

2. చేతులతో నారాయణునకు వమస్కరించుట.

3. మనస్సుతో ఆ నారాయణుని పాదములే నన్ను రక్షించు పని నమ్మి యుండుటయును.

కైంకర్యము చేయుచుకొన వలసిన సర్వేశ్వరునకు ముఖోల్లాసము (- సంతోషము) గల్గించుటకై నిత్యము వైశితిగా వాక్కుచేత శరీరముచేత మనస్సుచేతను పార్థసను దెబ్బచుండవలెను. మన మాయనకు సేవకులమై యుండుటచేత, ఆయన ద్వారానే తరింపవలసి యుండుటచేత, పొందవలసిన వస్తువు నాయనయే యగుటచేతను ఇట్లు త్రికరణ శుద్ధిగానే సేవ చేయవలసి యున్నది.

సమః - అనగా నాకు నీవే రక్షకుడవు అన్నమాట. భగవంతుని సంతోష పెట్టునదిగావున ఈ సేవచేయుట మన విధియని చేయవలయునే కాని “నేను భగవత్సౌందర్యమును జూచి ఆనందించుచున్నాను. ఆనందించు కర్తను నేను. నా కరణ ఆనందము గల్గించు వస్తువు” అనుకొనుటలో గూడ సహంభావ మున్నది. కావున దోషమే. ఈ దోషమును సమః పదము (నాకు నీవే రక్షకుడవను సర్థము గలది కావున) పోగొట్టును.

“ఓ భగవంతుడా! నీ సంతోషమునకే మేము దాస్యము చేయవలయు” ననెడి పెద్దల శ్రీ సూక్తి ప్రకారము అహంభావమును విడచి భగవంతుని ముఖోల్లాసము కొరకే మనము కైంకర్యము చేయవలసి యున్నది.

భగవంతుని సౌందర్యమును జూచుచు నానంద పడుచున్నప్పుడు సేవ కాటంకము కల్గినను దోషమే. భగవత్సౌందర్యము చూచి యానందపడుటలో, మైమరచిన ఆకాశేవును సేవించు టాగిపోవును.

ఆనందము తనకు గల్గుటయేనా ముఖ్యము! ఆయన ముఖోల్లాసమునకై సేవచేయు దాసుడు, తన తిన్నయూసందముగూడ ఆసేవ కడ్డమేనేమో యనుకొనును. ఏవిధమైన యాటంకము లేకుండా సేవచేసి, ఈ లోకములోనేమి, పరమపదము నందేమి, ఎల్లప్పుడు నీ సేవనే చేయించుకొనునుయ్యా! అనునంతటి అర్థము నమః పదములో నున్నది. ఈ లోకములో సరేకాని, పరమపదములో గూడ నేను నాది అను “అహంకార మమకారములు” నశించిపోక యుండునా? అనగా, ఉండు నని యీ క్రింది పెద్దల వాక్యమును బట్టి తెలియుచున్నది.

“నిన్ను భోగ్యముగా సేవించి యానందించునప్పుడు, మే మనుభవించుచున్నా మనుకొను మా అహంకారమును బోగొట్టుము. నీ సేవ చేయుటయే నా స్వరూపము. కనుక ఆనందమువల్ల గలుగు పొంగును గల్గింపబోకుము!” అని నిత్యనూరులు ప్రార్థించిన త్లూక గోట జెప్పబడి యున్నది. ఇంతకు “సర్వకాల సర్వావస్థలయందును భగవద్దాస్యము చేయుటయే మనవిధి. కలుగవలసిన లాభమో, మోక్షమో అంతయును ఆ సేవలోనే యున్నది.” అని నమః పదము తెలుపుచున్నది.

చరమ శ్లోకార్థము :

శ్రీకృష్ణు డర్జునునకు భగవద్గీతలో మొదట మోక్షము నొందుటకుగాను కర్మము జ్ఞానము మొదలైన కొన్నిటిని ఉపాయములుగా నుపదేశించెను. అర్జునుడు అవి చేయుట కష్టమని, తనచేతకాదని, భగవంతుని దాసుడుగా నుండుటయే జీవుని పనియై యుండగా, దీనికి అవి విరుద్ధముగా నున్నవనియు తలచి, దుఃఖించెను. తర్వాత కృష్ణుడు వాని దుఃఖమును బోగొట్టుటకై చివరి యుపాయముగా ఈ శ్లోకమును జెప్పెను. కావుననే యీ శ్లోకమునకు చరమ శ్లోకమను పేరు వచ్చినది. చరమ శ్లోకము — భగవంతుని బొందుటకు చివరి యుపాయముగా జెప్పబడిన శ్లోకము.

దీనిలోని మొదటి భాగములో, ఈ మంత్రమునకు దగిన అధికారి యేమిచేయవలెనో చెప్పబడినది. రెండవభాగములో జీవుని మోక్షము నొందించుటకు నుపాయమైన భగవంతుడు ఏమిచేయునో తెలుపబడినది.

కర్మజ్ఞాన భక్తులు నిజమయిన మోక్షోపాయములు కానేరవు. అసలు మోక్షోపాయము భగవంతుడే. ఆ అసలు ఉపాయమును బట్టుకొనుటకు కర్మజ్ఞానాదులు చిన్న యుపాయముల వంటివి, ఈ మంత్రమునకు దగిన అధికారి చేయవలసినపని కర్మజ్ఞాన భక్తులు, నిజమైన మోక్షోపాయములు గావనియు, నిజమైన మోక్షోపాయము భగవంతుడే యనియు, నమ్మియుండుటే. ఔను ఉపదేశ మొందువాడు పితవ ఉపాయములగు కర్మజ్ఞానాదుల విడచి, అసలు ఉపాయమును బట్టుకొన నెంచినప్పుడు, మంత్రములో గూడ అసలు ఉపాయము భగవంతుడే యనియు, మిగిలినవానిని ఉపాయములుగా గ్రహింపవలదనియు గట్టిగా జెప్పబడియున్నచో, త్వరగా నిష్టపడి ఆ యుపాయమును బట్టుకొనుటకు తలయొగ్గును. అందులకే మంత్రముతో సాధకునకు అసలు ఉపాయము భగవంతుడే" యని చెప్పబడుచున్నది.

ఈ చరమశ్లోక ప్రధాన భాగములో ఆరు పదములున్నవి. సర్వ ధర్మాన్-పరిత్యజ్య-మాం-ఏకం-శరణం-ప్రేజ. ఇవి.

సర్వధర్మాన్ - అన్ని ధర్మములను, ధర్మమనగా ఫలమును గల్గించుట కుపాయమైనది. ఇచట ఏ ఫలము గల్గించుట కుపాయములని మాత్రమే అర్థము చెప్పవలెనుగాని సంతానము, పశుసంపద, ఐశ్వర్యము అను ఫలములు గల్గించునవి అని యర్థము చెప్పగూడదు.

కొన్నాళ్ళకై నను చెడిపోవునదే కావున, స్వర్గాది ఫలము లిచ్చునవనియును జెప్పగూడదు. వేదాలలో స్మృతులలోను చాల ధర్మాలు చెప్పబడినవి. కావుననే శ్రీకృష్ణుడు ధర్మాన్ - ధర్మములను అని బహువచనముతోనే చెప్పెను. అవేవనగా, కర్మయోగము - జ్ఞాన

యోగము-భక్తియోగము-అవతార రహస్యము దెల్పికొనుట-భగవ
న్నాను సంకీర్తనము-భగవంతుని ముందు తిరువళికలు వెలిగించుట-
తోమాలలు సమర్పించుట. ఇవన్నియు మోక్షమున కుపాయములను
తలంపుతో జేయబడుచున్నవి.

‘సర్వ’ (-అన్ని) అను పదమువల్ల ఈ పనులు చేయుట కవసర
మైన సంధ్యావందనము, వంచ మహాయజ్ఞాలు మున్నగు నిత్య కర్మలు
గూడ పై ధర్మములలోనే చేరును. ఇంతకు, అర్జునుని ఆభిప్రాయ
ప్రకారముగా, పై పన్నియు ధర్మములు, అసలు ధర్మము భగవంతుడే.
ఆ ధర్మాలన్నియు అసలు ధర్మాన్ని పట్టుకొను ఉపాయముల పంటినే.
కావుననే,

పరిత్యజ్య - విడచి, ఆ సర్వధర్మములను మోక్షోపాయము
లనుకొందువేమో, కావు. ముత్యపుచిప్పను జూచి పెండియని భ్రమ
పడునట్లు, ఈ ధర్మాలే యుపాయములని పొరబడకుడు. అసలు మార్గ
మొకవైపుననుండగా మరొకమార్గమున బోయిన గమ్యము చేరనట్లే.
ఉపాయములు కానివాని నుపాయము లనుకొని ప్రియత్నించినను లాభ
మొందజాలదు.

‘పరి అని’ ‘త్యజ్య’కు తగిలియుండుటచేత “పాపముల నేవిధ
ముగా వాసనతోసహా విడువవలెనో యల్లె. మొగమాటము లేకుంక
ఆ ధర్మాలను (- ఉపాయములను) వాసనకూడ లేకుండ విడువ
వలెను” అను అర్థము వచ్చును, భగవంతుని శరణు బొందకముందే
అన్ని ధర్మములను విడచి అని చెప్పటచేత, స్నానము చేయకముందే
అన్నము తినరానట్లు ఇతరోపాయముల విడచుకొనకుండ అసలు
ఉపాయమైన భగవంతుని శరణుబొంద వీలులేదు.” అని తెలిసికో
వలెను. ఇతరోపాయముల వికువక ‘నీవే నాకు దిక్కు, ఉపాయము’
అని నమ్మియుండుట (- ప్రపత్తి చేయుట) తగదు. యుద్ధములో
రావణాసురుడు విరిగిన విల్లును పట్టుకొని పారిపోవు చున్నంత వరకు

శ్రీరాముడు బాణములతో గొట్టుచునే యుండెనట. ఎప్పుడు ఇక నేదురు తిరుగజాలనని భయపడి విరిగిన విల్లును గూడ బారవేసెనో, (ఇతరో పాయముల విడచెనో) అప్పుడే రాముడు బాణములు వేయమానెనట. కాబట్టి యితరోపాయములతో బ్రాకులాడు చున్నంతసేపును భగవంతుడు రక్షింపడు.

దశరథుడు సత్యమునకై ప్రాకులాడెను. సత్యమే యిచట నితరోపాయము. ఆ దశరథుడు రామస్వామిని అడవులకు విడచు కొన్నాడు. రాముడు దేవుడుకదా, సత్యమును ధర్మమును విడచి రాముడే నాకు నుపాయమని నమ్మియున్నట్లయితే, ఆ దశరథుడు మోక్షము నొందెడివాడే. అతడు సామాన్యోపాయమును బట్టుకొని దేవులాడెను గావున స్వర్గమును మాత్రమే పొందగలిగెను. మోక్షము నకు జెడెను.

అన్ని ధర్మములను విడచి అనగా అధర్మముల జేయవలెనా, అను సర్థము దీయరాదు. అధర్మములు చేయుమని శ్రీ కృష్ణుడు చెప్పలేదు. అధర్మాలు చేయుట భగవంతున కిష్టముండునా? అతని కిష్టము లేని అధర్మముల దాసుడు చేయునా? అధర్మములకు మంచి ఫలము గల్గునా? ధర్మ స్వరూపుడగు భగవంతుని మించిన ధర్మాలు లేవు. కావున సర్వధర్మములను విడచి భగవంతుడే ధర్మముగా, మోక్షోపాయముగా నమ్మియుండవలెను.

మాం = నన్ను. అనగా అందరి రక్షించువాడను, నీ చెప్పవేల లతో రథసారథినిై యుండువాడను. ఎప్పుడు రక్షింపుమందువో యని ఎదురుజూచు చున్నవాడను. నీతప్పులు నొప్పులుగా గ్రహించి రక్షింప నెంచువాడను. చెప్పి రక్షింపజేయువారే శిక్షింపుమని చాడీలు చెప్పి. దయగలనాకు కోపము గల్గించి యుడికించినను, దాసుల శిక్షింపక రక్షించు స్వభావముగల నన్ను, ఎక్కడనో పర-వ్యూహములలో గాక, ఏ దేవతల హృదయములలోనో యుండువాడను గాక కృష్ణావతారము దాల్చి సులభముగా నందుబాటులో నున్న నన్ను అని అర్థము.

ధర్మ సంస్థాపనార్థమై అవతరించిన భగవంతుడే “సర్వధర్మలమై పరిత్యజించి నన్ను శరణుబొందుము!” అనుటచేత ఆ ధర్మము లన్నిటి కన్న ధర్మస్వరూపుడగు భగవంతుడే గొప్పధర్మము; మోక్షోపాయము నని తేలుచున్నది. శ్రీ కృష్ణుడే సనాతనమగు ధర్మము. “కృష్ణం ధర్మం సనాతన” మందురు గదా! కర్మ-జ్ఞాన-భక్తిసాధనములు భగవత్కరుణ యను ముఖ్యసాధనమును సాధించునవేళావున నితరసాధనము లగు ఈ కర్మ జ్ఞానాదులు నూటిగా మోక్ష మీయజాలవు. భగవంతుడే మోక్షమిచ్చు సాధనము.

భగవంతుడు

ధర్మములు

భగవంతు డను ధర్మము మోక్షము గల్గించు సిద్ధోపాయము. చైతన్యముగలది. అపాయము లేనిది. అనుకూలమైనది. అన్నివిధములైన శక్తులు కలది. వాత్సల్యము, స్వామిత్వము, సౌలభ్యము అనెడి జీవుల రక్షింప దగిన కల్యాణగుణములు గలది. ఇతర సహాయము నపేక్షింపనిది.

కర్మ-జ్ఞాన-భక్తులనెడి ధర్మములు (పాదము లేనిది, కావున, జీవులచే బ్రయత్నించి చేయబడవలసినవి.

జీవుల ప్రయత్నమునైనాధారపడునవి. మోక్షమును నూటిగా నిచ్చుటకు శక్తి చాలనిది.

కావున భక్తులకు మోక్షమిచ్చుట కభ్యంతరము లేనిది.

మోక్షము నిచ్చు విషయముతో భగవంతునిపై నాధారపడి యుండునవి.

ఇందువలన కర్మ జ్ఞానాది ధర్మము లన్నిటికన్న, భగవంతుడను ధర్మమే గొప్పదని తెలియుచున్నది.

అర్జునుడు రథముపై గూర్చుండగా, కృష్ణుడు రథము లోలుచు కాళ్ళు క్రిందికి జారవిడచి తొట్లో కూర్చుండెను. సేనలోని దుబ్బుచే తలవెంట్రుకలు మాసియున్నవి. కుడిచేత కొరడా, ఎడమచేత గుర్రపు

కృష్ణములును బట్టుకొన్నాడు. కృష్ణుడిట్టి తన సారథి వేషమును జూపించుచు నర్జునునితో జెప్పచున్నాడు. ఈ విధముగా నీ రథ సారథి నై నీచెప్పచేతలలో నున్న నన్ను, భగవంతుడు, కృష్ణావతారుడై అర్జునునకు బండితోలువాడుగా సులభుడై యుండుట అతిని సౌలభ్యమనెడి కల్యాణగుణము చేతనే ఇట్లు సులభుడనైన నన్ను,

“ఏకం = ఒక్కనినే, నన్నొక్కనినే సుమా మరెవ్వరినిగాదు. “ఎవరు నన్నే దిక్కని నమ్ముచున్నారో వా రీమాయను చాటగలరు” “మొదటివాడగు వానినే శరణు బొందుము.” “నీవే నాకుమోక్ష మార్గము జూపుము”. “నాకు నీ పాదములే రక్షకములుగా నిచ్చినావు” అను మహాత్ముల నూక్తులవలన, ఒక భగవంతుని మాత్రమే శరణు బొందవలెనని తెలుచున్నది.

ఇట్లు మనము శరణుబొందుటకు గూడ, భగవంతుడే కారణము. మనను బుట్టించినాడు. అవతార రూపముగానో, విగ్రహరూపముగానో, మన కందు బాటులో నున్నాడు. ఇవి మనను తరింపజేయుటకు భగవంతుడు చేసిన సౌకర్యములేకదా! ఆయన మనకు చేతులు కాళ్ళు మొదలగు సవయవాలు దయచేయుటచేతనే భగవదారాధ నాదికమును చేయగలుగుచున్నాము. ఆయన, మనస్సు నీయకపోయినచో దేనితో ‘భగవంతుడే నాకు దిక్కని’ శరణాగతి చేయగల్గుదుము! కావున శరణాగతికి (ప్రసక్తికి) గూడ భగవంతుడే కారణమని తెలిసికోవలెను. అంతేకాని, తాను శరణాగతి చేయుటయే మోక్షము గల్గుటకు నుపాయ మనికూడ తలంపగూడదు. ‘నీవే దిక్కని’ నమ్మి యుండగలుగుటకూడ భగవంతుని దయవలననే అని నమ్మాళ్వార్లు సాయించినారు. శరణాగతి చేయకపోయినను భగవంతుడే రక్షింపగలడు. మనము శరణాగతి చేయుటవలననే భగవంతుడు రక్షించుటలేదు జీవులను రక్షించు బాధ్యత భగవంతునిదే. అట్లు మనము చేయు శరణాగతికిగూడ పై విధముగా గారణమై యున్నాడతడు. ఆయన ప్రయత్నము వలననే మనము శరణాగతి చేయగలుగు చున్నాము.

అందుకనే భగవంతుని సిద్ధోపాయమందురు. సిద్ధోపాయము = అస్య సహాయముం దాధారపడక ఎప్పటికప్పుడు ఫలము నిచ్చుటకు సిద్ధముగా నున్న యుపాయము. జీవుని శరణాగతిపై నాధారపడి మోక్ష మిచ్చి నచో భగవంతుడు సిద్ధోపాయ మెట్లుగును ?

ఐతే, శరణాగతి చేయుటెందుల కనగా, 1. అందరకును ముక్తి నిచ్చు చాతకు, ఏదోవిధముగా నీ జీవుడు తన యోగ్యతను జూపి, ముందునకు వచ్చుటకై, శరణాగతి చేయుచున్నాడు. 2. తప్పక తనను రక్షించునని మనస్సును నిమ్మళపరచుకొనుటకు, శరణి. 3. ప్రాణము జ్ఞానము నున్నవాడుగావున ఈ జీవుడు భగవంతుడు రక్షించువాడని తెల్పికొన్నప్పుడు తప్పక రక్షించునని నమ్మకుండ మండబాలకు గావున, శరణి. 4. ముక్తియందు గల ప్రీతిచేత, శరణి. 5. భగవంతుని దానుడై యుండుటయే తన పనియని ఈ జీవు డనుకొనుటవల్ల, శరణి. 6. సిద్ధోపాయమగు భగవంతునకు తన ఒప్పదలను గనబరచుటకై శరణాగతి చేయుచున్నాడు.

భక్తులారా! ఇదివరకు మోక్షమునొందు విషయములో, సిద్ధోపాయము ముందు వైదికకర్మ - జ్ఞానాద్యుపాయములు దిగదుడుపని తెల్పికొన్నాము. ఇప్పుడు మోక్షమొందు విషయములో భగవత్ప్రసాదముండు జీవుని శరణాగతి దిగదుడుపు. భగవత్ప్రయత్నము ముందు జీవుని ప్రయత్నము దిగదుడుపని తెలిసికొన్నాము. భగవంతుడు స్వయముగా జీవుల రక్షించువాడై యుండగా, మోక్షము సంపాదించుటకై నేను శరణాగతి చేయుచున్నా ననుకొనుట అహంకార మగును. కుమారుడు కన్నతండ్రిచేత 'తప్పక పోషింతునని' కాగితము వ్రాయించి పుచ్చుకొనునట్లు నింద్యము నగును. ఆ కర్మ - జ్ఞానాద్యుపాయములు జీవుని ప్రయత్నముపై నాధారపడునవి గావున, ప్రయత్నింపక పోవుటయే యచట దోషము. ఈ సిద్ధోపాయము ఇతర సహాయము నపేక్షింపనిది గావున, నిజట బ్రయత్నించుటయే దోషము. 'శిత్తుం వేదా'

అనుచోట ఈ విషయమే చెప్పబడింది. చరమశ్లోకములో సిద్ధోపాయ మితరసహాయము నపేక్షించనిది గావుననే, సర్వధర్మములను బరిత్యజించుటే ముఖ్యమని, ముందే చెప్పబడినది. జీవుని శరణాగతి సహాయమును మాత్రమేపేక్షించునా ?

ప్రయత్నము కాకపోయిన బోనిమ్ము ఉపకారము చేయువాడు గావున, భగవంతుడే దిక్కిని శరణాగతిచే జ్ఞాపకము చేసికొనుచున్నానని యందువా! జ్ఞాపకము చేసికొనుట మనస్సుపని. మనస్సు నిచ్చినదికూడ భగవంతుడే. కావున, నెన్నివిధాల జూచినను అతడే యుపాయముగాని నీ శరణాగతియే యుపాయముగాదు. నీ ప్రయత్నము నీ ఉపకారస్పృతియు గూడ నుపాయములుగావు. తెలిసినదా? ఇట్లు సిద్ధోపాయమైన నన్నొక్కనినే,

“శరణం = ఉపాయమునుగా, శరణమనగా రక్షించువాడు. ఇట్లు అని కూడా అర్థము చెప్పవచ్చును. ఇక్కడ ఉపాయమను అర్థమే తగియున్నది. అట్లు ఉపాయముగా,

“వ్రజ” = నమ్మియుండుము; (వట్టుకొని యుండుము). ఈ యుపాయమును త్రిశరణశుద్ధిగా పొందవలెను. జ్ఞానము వలననే మోక్షము కలుగునందురు కావున, మానసికముగా ‘భగవంతుడే నాకు మోక్షమిచ్చుట కుపాయమైనవాడని గట్టిగా నమ్మి యుండవలెను.

చరమ శ్లోకములోని రెండవభాగములో భగవంతుడు తాను చేయు పనిని దెలుపుచున్నాడు.

“అహం - నేను, అనగా అన్ని విషయములు తెల్పినవాడను, అన్ని విధముల శక్తి కలవాడను, అందరిని రక్షింపవలసిన బాధ్యత కలవాడను అగునేను అన్నమాట. దీనినే వివరముగా దెల్పికొందము. జీవుల కష్టములు పోగొట్టి ఇష్టములు చేకూర్చుటకును, ఇంతకు బూర్వము వీరేస్థితిలో నున్నారో ఇకముం దేస్థితికి బోవలసియున్నదో, తెలిసికొనుటకును సమర్థుడను. వారికి లాభము గల్గించు కల్యాణగుణములు

శక్తియు గలవాడను. ఇట్లు శీవులకు లాభము చేయుట నా సొంతపని కాని శీవునిపనిగాదని తలచి, బాధ్యత వహించువాడను, ఇటువంటి నేను,

భగవంతుడు సర్వ స్వతంత్రుడు. అతని నడ్డుపెట్టువా రెవరు? ఒకరి యాజ్ఞ వలన అర్జునునకు సారథ్యము చేయుచున్నాడా? దాను లకు దానుడై యుండుటకును అడ్డేమి? ఆ కృష్ణభగవానుని యొక్క కలసిమెలసియుండు సౌశీల్యగుణముచేత, తనకు సారథియై రక్షింప నున్నాడని తలంపక, నాకు నీచముగ రథములోలు నునుమ్యుడని తలంచి “సర్వధర్మములను విడచి నన్నొక్కనినే ఆశ్రయించు మను చున్నాడు, వీడు నన్నేమి రక్షించునబ్బా” అని అర్జునుడు భయపడు చున్నాడు. అట్లు భయపడకుండ ఆ కృష్ణుడు సర్వలోకములను పాలించు భగవంతు డగు తన యథార్థ స్వరూపమును ఆహం అనుపదము చేత దెల్పు చున్నాడు.

త్వా - నిన్ను, అజ్ఞానివి శక్తిలేనివాడవు. ఇటువంటి నిన్ను. దీనినే వివరముగా దెలిసికొందము. ఇప్పుడేమి చేయవలెనో తెల్పికొన లేకుండ నున్నావు. తెలిసికొన్నను, ఆ కర్మ జ్ఞాన భక్తులకు గావలసిన శక్తి లేనివాడవై యున్నావు. శక్తియుండి చేసినను, తద్వారా రక్షించు వాడను నేనేగదా! ఈ కారణముచేతనే అన్నిధర్మములను విడచి నన్నే యుపాయముగా నమ్మి యున్నావు. అట్టినిన్ను,

“సర్వపాపేభ్యః”-నన్ను బొందుటకు నడ్డముగా నీ యేపాపము లున్నవని నీవు భయపడుచున్నావో అట్టి అన్ని పాపముల నుండి

పాపములనగా :

ఆత్మకాని శరీరమునే ఆత్మయనుకొనుట అట్లనుకొని సంసార ములో చెడ్డపనులు చేయుట, అందువల్ల కలుగు కర్మవాసనలు వీని వల్ల అసహ్యకరమైన శరీరములు కల్గును. ఇట్లజ్ఞానము వలన వచ్చు పాపములు, చేయు కర్మలవలన వచ్చు పాపములును.

పూర్వజన్మలలో సంపాదించుకొన్న పాపములు. కోరితెచ్చుకొన్న పాపములు, స్థూల సూక్ష్మ శరీరములవల్ల వచ్చుపాపములు, గడ్డి పోచలు గిల్లుట గోకుకొనుట మున్నగు ప్రకృతి వాసనలవల్ల వచ్చు పాపములు. లోకులు నిందింతురను భయముచేత, దయచేత, మనస్సు చలించుటచేత, చేయు పాపములు. పొరపాటున భగవంతుని జేర్చునుపాయము శరణాగతి యనుకొన్నను పాపమే. అట్టి సర్వపాపముల నుండి,

“మోక్షయిష్యామి = విడిపించగలను. నేను విడిపించ నక్కరలేదు. పాపములు తమంతట తామే విడిపోగలవు, అనగా నా కోపము వలన వచ్చిన పాపములే కావున, నాకు రక్షింతుమను బుద్ధి పుట్టుట తోడనే పాపములు తమంతదామే విడపోగల వన్నమాట.

“అర్జునా! నీవు చాలకాలమునుండి పాపములవల్ల పడరాని పాట్లు పడితివి. ఆ కష్టపాటు వదలిపోవునట్లు చేయుదును. ఇంతవరకు నీవు నా పనిని నేనే స్వయముగా చేసికొందునని తలచినావు సరే, చేసికొన్నది యూరకున్నాను. కావుననే నీకు కష్టములు కల్గినవి. ఇప్పుడు నీవు ‘ఇతర గతి లేదు, నీవే నాకు గతి’ యని నన్ను శరణు వేడినావు. కావున, నా శరీరమైన నిన్ను బాగుచేసికొను బాధ్యత నాదిగానే చూచుకొందును. ఎవరి ఒంటిమురికి వారుపోగొట్టుకొనుటలో కష్టమే మున్నది! పాపముల నుండి విడిపింతును.

“మాశుచః” - దుఃఖంపకుము! నీకు నీ విషయములో నేయాలోచనయు బెట్టుకొనలేదు గదా, నీ రక్షణభారమును నేనే వహింతును. నీ పాపములను సాచితేరగా నోర్చుకొని పుణ్యములుగానే గ్రహింతును. రక్షింతును. ఇక దుఃఖంపకుము” అనుచు శ్రీకృష్ణభగవాను డర్జునుని దుఃఖమును బోగొట్టినాడు.

ఇటువంటి సందర్భములోనే తిరుమడిశయ్యాళ్వార్లు “ఓ మనస్సా! భగవంతుడే లోనబ్రవేశించి విరోధులను బోగొట్టి తన కైంకర్యమును

చేయించుకొనుటకై సిద్ధముగ నున్నాడు. ఇక నీ వెందుకు దుఃఖించెదవు?" అన్నాడు.

ఈ ప్రపత్తి మార్గమందు నభిరుచి కలుగుట చాల యరుదనుటకు, నొక ముచ్చట కలడు. ఉయ్యక్కిండ్లారు అనువారు భక్తి నిష్ఠులు. వారిని ప్రపత్తియందు నిష్టగల వారినిగా జేయుటకై, రామానుజులవారు ఈ చరమ శ్లోకముతోని ప్రపత్తిమార్గమును దెల్పిరట.

ఉయ్యక్కిండ్లారులు 'అర్థము మాలిము బాగుగానే యున్నదిగాని, భక్తిని విడచి ఈ పవ్రిత్తిని బట్టజాల ననిరి. అప్పుడు రామానుజులు 'పండితుడవు గావున అర్థము నొప్పుకొన్నావు. కాని భగవంతున కనుగ్రహము రానందున ప్రపత్తియందు నీ కిష్టము లేకపోయిన' దని చెప్పినారట. భగవంతుని దయవలననే ప్రపత్తినిష్ఠుడు కాగలడు.

ఈ చరమ శ్లోకము వలన ఈశ్వరు డన్నివిధముల స్వతంత్రముగలవాడని తెలియుచున్నది. సర్వధర్మముల బరిత్యజించి నీవేతప్ప నా కితరమైన దిట్కులేదని దేవునే నమ్మి యున్నచో, భగవంతుడు సర్వసాపముల బోగొట్టి మోక్ష మొసంగును. అట్లు మోక్ష మొసంగుట భగవంతుని చేతిలో నున్నది గావుననే, భగవంతు డన్నివిధముల స్వాతంత్ర్యము గలవాడని చెప్పబడినది. ప్రపత్తి కుదురుటకును భగవంతుడే కారణము గావున అతడు సర్వస్వాతంత్ర్యము గల వాడనుటకు సందేహము లేదు.

కృష్ణుడు చిన్నప్పటి నుండియు మనుష్యులకు చేయకత్యముగాని కృత్యములను జేయుచుండుటచేత, ఋషులందరును కృష్ణుడు పరమాత్మయని చెప్పటచేత, పట్టణమం దున్నను ఆరణ్యము నందున్నను తనను రక్షించు పనియందే యుండుటచేతను, అత డుపదేశించిన యుపాయము లన్నియు దనను రక్షించునవి గావనియు, తక్షకుడు ఆ శ్రీకృష్ణుడే యనియు అర్జునుడు నమ్మినాడు. నమ్మిన తర్వాత ఆ భగవానుడు తననే యాశ్రయింపుమని చెప్పియున్నాడు. కావుననే

‘ఈ చరమశ్లోకము అనువాదకోటితో జేరిన’దని వంగిపురపు సంబె గారు సాయించినారు.

కృష్ణుడు, గీతలో ఈ చరమశ్లోకమునకు బూర్వము కర్మజ్ఞానాదులగు ఇతరోపాయములను అర్జునుని మనస్సును బరీక్షించుటకే చెప్పినాడు. తేదము కర్మజ్ఞానాదుల నెందు కుపాయముగా జెప్పినదనగా; నేను నాది యని గర్వించి తిరుగు జీవునికి, దొంగపశువునకు గుడిబండ కట్టి వశపరచుకొన్నట్లుగా, కర్మజ్ఞాన భక్తులనెడి యనుష్ఠానముల నంటగట్టి ఆ గర్వము పోగొట్టి వశపరచుకొని, నేను భగవంతునకు దాస్యము చేయవలసిన వాడనే” అను ఆత్మస్వరూప జ్ఞానము గలుగజేయుటకే. సన్యాసి బ్రహ్మచారి కర్మలను, గృహస్థు జేయు కర్మలను, వానప్రస్థుడు చేయు కర్మలను విడిచిపెట్టునట్లు, ఈ మాత్రపు స్వరూపజ్ఞానము కలిగిన తరువాత, ఈ కర్మజ్ఞానాద్యుపాయములను విడిచిపెట్టుట దోషముకాదు.

ఇట్టి ప్రపత్తి నిష్ఠుడు మాత్రము కర్మజ్ఞాన భక్తులను పూర్తిగా విడిచియున్నాడా? లేదు. తన కులమునకు ఆశ్రమమునకు దగిన వృత్తులు మొదలైనవి మోక్షోపాయములని తలంపక, తొకలకు మేలుచేయు నుద్దేశముతో, ఇతరులుగూడ చేయుచుండుటకును (లోక సంగ్రహార్థము) భగవంతునకు బ్రీయమైన వగుటచేతను, పరమేశ్వర ప్రీత్యర్థముగా మాత్రమే చేయుచున్నాడు. అనగా, కర్మానుష్ఠానమును భగవత్కైంకర్యములోనికి జేర్చుకొనును. జ్ఞానమును, భగవత్ప్రేమ త్వమే తన స్వరూపమని, సర్వవిధాల జీవుల రక్షించువాడై యుండుట పరమాత్మ స్వరూపమని తెలిసికొనుట లోనికి జేర్చుకొనును. మోక్ష సాధనము భగవంతుడని తెల్సికొని భక్తిని భగవత్ప్రేమాభిరుచి తోనికి జేర్చుకొనును. ప్రపత్తిని భగవచ్చరణాగతి చేయవలసిన నాకు సతజే దిక్క నెడి స్వరూప యథార్థ జ్ఞానములోనికి జేర్చుకొనును.

అనేక జన్మలెత్తి, కర్మ-జ్ఞానాదులచే సాధింపదగిన భక్తి మార్గము కష్టమనియు, అన్ని ప్రయత్నములను విడిచిపెట్టి తద్వారా

పట్టదగిన ప్రపత్తిమార్గము సులభమనియు, శాస్త్రములందు జెప్పబడినది. మార్గమునం దున్న వారికై నను రక్షకుడు భగవంతుడే కావున, అతని దయయే నిజమైన మోక్షోపాయమని తేలుచున్నది. కాన, భగవంతుని రక్షణ వద్దనక ప్రార్థించువాడుగా నున్న జాలును, తప్పక రక్షించును.

శ్రీరాముడు 'పాపముతో వచ్చి శరణుబొందినను రక్షింతు' నన్నాడు. శ్రీకృష్ణుడు పుణ్యమును విడిచిపెట్టి వచ్చి శరణుబొందిన రక్షింతు'నన్నాడు. ఈ ప్రపత్తి విషయములో ఎంబెరుమానారులు భట్టరు వారితో "ప్రపత్తినిష్ఠుడై భగవంతుని గొప్పతనమునుబట్టి, నిజమని నమ్మి, ఆస్తికుడై శరణాగతి విషయములో నభిరుచిగల్గి, మోక్షము పొందిన పొందవలెను. లేకున్న నాస్తికుడై చెడిపోయిన జెడిపోవలెను అంటే. మూడవ పద్ధతి లేదు" అని చెప్పినారు. సమ్యక్ము లేనివానికి ప్రపత్తిమార్గము అజీర్ణరోగికి అన్నమువలెనే వికటించును. పెరియాళ్వార్లు త్రికరణశుద్ధిగా "మా మేకం శరణం వజ" (-నన్నొక్కనినే శరణుబొందుము) అను వార్తను నమ్మి శ్రీరంగనాయకులకు శరణాగతి చేసినారు. అట్లు త్రికరణశుద్ధిగా ప్రపత్తి నిష్ఠులెనే మోక్షాధికారు లగుదురు.

ఈ చరమశ్లోకార్థము యొక్క ఈ యర్థమునే ప్రపత్తినిష్ఠులగు నమ్మాళ్వార్లు, తిరుముడిశై యాళ్వారును తమ గ్రంథములందు ప్రాసియున్నారు.

ఈ చరమశ్లోకోపన్యాసమందు క్రమముగ ఈ క్రింది విషయములు చెర్చింపబడినవి :

ప్రపత్తిమార్గ మవలంబింప దగిన అధికారి విడువవలసిన ధర్మములు, విడువవలసిన విధము, పట్టుకొవలసిన సిద్ధోపాయము, అట్లు పట్టుకొనుటలో గూడ భగవంతుని ఉపకారము, భగవంతు డెట్లు

ఉపాయమైనదియు, అతనిని సిద్ధోపాయముగ నమ్ముట, భగవంతుని
జ్ఞానశక్త్యాది గుణములు, అతనియందు భారముంచునట్టి అధికారి,
అధికారికి విరోధములగు పాపములు, వాని బోగొట్టుకొను విధము,
పాపముల బోగొట్టు భగవంతుని ఆశ్రయించుటవల్ల అధికారము
తీరుట, ఇవి క్రమముగా చెప్పబడినవి.

లోకా స్సమస్తా సుఖినో భవంతు.

ఓం శాంతి శాంతి శాంతిః

శ్లో॥ త్రాహీతి వ్యాహరంతం త్రిదశరిపుసుతం త్రాతుకామారహస్యే
విసృస్తం పీఠపత్రం నిజకటియుగళే నవ్యహస్తేన గృహ్లాన్ ।
వేగశ్రాస్తం నితాంతం ఖగపతి మమృతం పాయయన్నస్యపాణౌ
సింహాద్రా శ్రీఘ్రపాతః క్షితి పిహిత పదః పాతుమాం నారసింహః ।

Acc. No.

11967

294.53

KRI

కు-40-00.